

Zaanpeiling 2007

**‘Leefbaarheid & veiligheid, sociale participatie,
gemeentelijke dienstverlening en wonen’**

Gemeente Zaanstad
Concernstaf
Afdeling Statistiek & Onderzoek
Oktober 2007

Management Samenvatting Zaanpeiling 2007	1
1 Inleiding	3
2 Leefbaarheid & veiligheid	5
2.1 Het oordeel over de eigen buurt	5
2.2 Leefbaarheid in de wijk	9
2.3 Veiligheid	13
2.4 Conclusie Leefbaarheid en Veiligheid	17
3 Hoe doet de gemeente het?	19
3.1 Publieke dienstverlening via balie, telefoon en internet	19
3.2 Dienstverlening buiten ruimte en milieu	21
3.3 Politiek en inspraak	23
3.4 Communicatie vanuit de gemeente	24
3.5 Zaandam Centrum: Inverdan	26
3.6 Conclusie hoe doet de gemeente het	27
4 Economie en Welvaart	29
4.1 Welvaart	29
4.2 Werkzame Zaanstadters	31
4.3 Boodschappen en winkelen	31
4.4 Conclusie Economie en Welvaart	33
5 Sociale participatie	35
5.1 Sport en recreatie	35
5.2 Vrijwilligerswerk	37
5.3 Maatschappelijke participatie en integratie	38
5.4 Cultuur	39
5.5 Conclusie sociale participatie	41
6 Onderwijs, gezondheid en zorg	43
6.1 Onderwijs	43
6.2 Gezondheid	43
6.3 Zorg	44
6.4 Conclusie onderwijs, gezondheid en zorg	45
7 Wonen	47
7.1 Algemeen	47
7.2 Woonlasten	49
7.3 Verhuizen	50
7.3.1 Verhuiscandidate	51

7.4	Woonwensen	51
7.5	Jongeren, ouderen en bejaarden	54
7.5.1	Jongeren	54
7.5.2	Ouderen	55
7.5.3	75- plussers	55
7.6	Conclusie Wonen	56
8	Algemene gegevens	57

Management Samenvatting Zaanpeiling 2007

In het voorjaar van 2007 is alweer de vijfde Zaanpeiling gehouden. Ruim 3000 inwoners van Zaanstad van 18 jaar en ouder deden mee. Onder de allochtone inwoners van Zaanstad is een aanvullend face-to-faceonderzoek gehouden. Deze respondenten hebben mondeling ongeveer een kwart van de Zaanpeilingvragen beantwoord. De resultaten zijn gewogen naar de aspecten leeftijd, geslacht en woonwijk. De resultaten van het onderdeel wonen zijn gecorrigeerd voor de oververtegenwoordiging van eigenaren van koopwoningen. De resultaten op hoofdlijnen:

Leefbaarheid

Net als in eerdere jaren vindt het overgrote deel van de ondervraagden de eigen buurt prettig om in te wonen. De betrokkenheid van de inwoners bij de eigen buurt is redelijk hoog. Van de ondervraagden voelt 82% zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid en is 23% actief geweest om de buurt te verbeteren. Gemiddeld waarderen de inwoners de buurten in Zaanstad met een 8-, dit is vergelijkbaar met de scores in eerdere jaren. De buurten in Poelenburg scoren nog steeds wat laag, 6,4, maar wel hoger dan in 2005 en 2003. De buurten in Westzaan krijgen net als in eerdere jaren de hoogste score, een 8,5.

Leefbaarheid blijkt ook uit sociale samenhang; de mate waarin mensen zich thuis voelen in de buurt en elkaar kennen. Zaanstad als geheel scoort, net als in eerdere jaren, op sociale samenhang een 6,7. In Westzaan is de sociale samenhang het hoogst en in Poelenburg en Kogerveldwijk het laagst. De bewoners konden ook aangeven wat zij minder waarderen in hun woonomgeving. Zo vinden bewoners dat er wat gedaan moet worden aan het slechte onderhoud van de bestrating (o.a. Krommenie en Wormerveer), de parkeerproblemen (o.a. Oud Zaandijk en Assendelft Noord) en de vervuiling van de woonomgeving (o.a. Poelenburg en Peldersveld).

Veiligheid

Een kwart van de ondervraagden voelt zich wel eens onveilig in Zaanstad, in 2005 was dit 29%. In de eigen buurt voelt men zich veiliger, daar geeft 19% aan zich wel eens onveilig te voelen, in eerdere jaren was dit eveneens 18%. Overdag geeft men de veiligheid in de eigen buurt een 8 en 's avonds een 7-. Men voelt zich relatief veilig in de eigen omgeving. Als het gaat om het winkelgebied en het uitgaansgebied van Zaandam dan denken de ondervraagden toch anders over veiligheid. Overdag scoren de beide gebieden een 7+. In de avonduren scoren beiden echter een stuk minder, het winkelgebied krijgt dan een 5,6 en het uitgaansgebied een 5,3.

Van de ondervraagden vindt 38% het verkeer in Zaanstad veilig en vindt 25% het verkeer onveilig. Bijna de helft van de ondervraagden vindt de eigen woning voldoende brandveilig. 8% vindt de eigen woning onvoldoende brandveilig. Vergeleken met eerdere jaren hebben steeds meer ondervraagden blusmiddelen in huis en/of maatregelen getroffen, zoals rookmelders.

Dienstverlening gemeente

Ruim driekwart van de ondervraagden die het afgelopen jaar een of meerdere keren contact hadden met de gemeente is tevreden over dat contact. De mensen die niet tevreden waren (20%) vinden vaak dat het contact met de gemeente moeizaam verloopt of vinden dat het te lang duurt of zijn ontevreden over de genomen acties. De inwoners die aan de balies van de gemeente zijn geweest, zijn het meest positief over de deskundigheid (91% is hierover positief) en klantgerichtheid van het personeel (88% positief). De openingstijden (79% positief) en de privacy aan de balie (74% positief) scoren iets lager. Deze percentages zijn vergelijkbaar met die in 2004 en 2006.

De bekendheid van het gemeentelijke 0900-nummer is tussen 2002 (33%) en 2007 (43%) gestegen. Bijna de helft van de inwoners die bekend zijn met het nummer maakt daar ook gebruik van om de gemeente te bereiken (waarbij 67% tevreden is over de uitkomst). 42% (15% in 2004 en 35% in 2006) van de inwoners maakt wel eens gebruik van de mogelijkheid om via de website van de gemeente zaken te regelen. Ondanks de stijging in het gebruik van internetdiensten is de tevredenheid niet gedaald, die ligt sinds 2004 rond de 81%.

Het onderhoud in de buurt krijgt gemiddeld in Zaanstad een 5,9, en dat is hetzelfde als in 2004 (6-) en lager dan in 2006 (6+). Het oordeel is wel afhankelijk van de wijk waarin de buurt ligt. Van de

inwoners is, net als in 2004, ruim driekwart tevreden over de inzameling van afval door de gemeente. 23% van de inwoners heeft wel eens een melding over de openbare ruimte doorgegeven. Ongeveer de helft van hen was tevreden over de afhandeling van die melding.

Sociale participatie

Ruim de helft van de Zaanstadters doet aan sport. Fietsen, wandelen en (varianten van) fitness zijn nog steeds het meest populair. 18% van de sporters is ontevreden over de sportvoorzieningen in hun wijk maar dat percentage varieert tussen de wijken. Over de sportvoorzieningen in de stad als geheel is 6% ontevreden.

De burgers geven, net als in 2006, een 6,6 als rapportcijfer voor het cultuuraanbod in Zaanstad. Bewoners van Zaanstad gaan graag naar de film (56% in het afgelopen jaar), naar popconcerten (34%) en naar cabaret/kleinkunst (28%). Voor de Zaanse evenementen geldt dat hoe meer mensen het evenement kennen des te hoger het aantal bezoekers. Daarnaast blijkt dat sinds 2004 de bekendheid van en het bezoek aan evenementen als de Wereldreis door de Zaanstreek, Theater op de Noord en de Atelier-route gestegen is.

Bijna éénderde van de ondervraagden is actief als vrijwilliger. Allochtonen zijn minder vaak actief als vrijwilliger dan autochtonen, maar zij zijn wel vaker bereid om als vrijwilliger actief te worden dan autochtonen.

Twee derde van de inwoners noemt de relatie tussen allochtonen en autochtonen in Zaanstad neutraal. 14% noemt de relatie positief en 16% negatief. Allochtonen zijn iets minder negatief over de relatie met autochtonen dan andersom. Van de inwoners vindt een kwart dat er te weinig contact is tussen allochtonen en autochtonen.

Net als in 2006 kan 22% van de inwoners minder goed of slecht rondkomen van hun inkomen, in 2004 was dat 24%. Het marktbezoek is de laatste jaren aan het dalen. In 2007 bezocht 21% van de ondervraagden de markt elke week, in 2004 was dat 29%. De dagelijkse inkopen doen de ondervraagden het liefst in de eigen wijk.

Wonen

Het rapportcijfer voor de eigen woning is sinds 2001 gestegen van een 7,3 naar een 7,7 in 2007 (en 2006).

Een deel van de ondervraagden wil graag verhuizen naar een andere woning. In Kogerveldwijk ligt de verhuiscapaciteit, net als in 2006, boven het gemiddelde van Zaanstad. In Westzaan ligt die verhuiscapaciteit juist onder het gemiddelde van Zaanstad.

Net als in eerdere jaren zoeken de flatbewoners een rijtjeswoning en de mensen uit een rijtjeswoning zouden graag een halfvrijstaande woning betrekken. De vraag naar seniorenwoning heeft zich inmiddels redelijk gestabiliseerd. Ruim de helft van de verhuiscapaciteit wil in Zaanstad blijven wonen.

Zaandam Centrum

De bereikbaarheid van het centrum van Zaandam is vooral goed met het openbaar vervoer en per (brom-)fiets. De bereikbaarheid met de auto en de parkeervoorzieningen worden niet zo goed beoordeeld. Ook Inverdan heeft nog niet iedereen overtuigd. Wel blijkt inmiddels dat men meer bekend en beter geïnformeerd is over het project. Op dit moment is, voor de burgers, het grootste bezwaar van Inverdan nog steeds de overlast die de werkzaamheden met zich mee zullen brengen. Winkelen doet 67% (76% in 2004) van de ondervraagden minstens één á twee keer per maand in Zaandam. Het winkelen in steden in de regio wordt steeds populairder.

1 Inleiding

Sinds 1990 wordt er in Zaanstad jaarlijks een omnibusenquête gehouden onder de inwoners van 18 jaar en ouder. Het omnibusonderzoek is een grootschalig schriftelijk onderzoek met vragenblokken over allerlei onderwerpen. In 2003 is er een verandering in gang gezet naar een meer thematische opzet van de enquête en werd de omnibusenquête omgedoopt tot Zaanpeiling. In 2006 is de enquête wederom gereorganiseerd om zo een betere aansluiting te krijgen met de 19 programma's uit de begroting van Zaanstad. De Zaanpeiling 2007 is daarmee de eerste meting die een jaarlijkse vergelijking van de data mogelijk maakt.

De doelstelling van dit onderzoek is drieledig. Allereerst is de gemeente Zaanstad erg geïnteresseerd in de mening van de Zaanse burgers over de thema's leefbaarheid & veiligheid, sociale participatie, gemeentelijke dienstverlening en wonen. Met dit onderzoek wil de gemeente een representatief beeld krijgen van opvattingen, ervaringen en wensen van de inwoners van Zaanstad. De tweede achtergrond van de Zaanpeiling is de samenwerking van Zaanstad met de andere grote steden in het kader van het Grote Stedenbeleid (GSB), waarin gerapporteerd wordt over leefbaarheid en veiligheid. De derde reden achter de Zaanpeiling is de cijfermatige ondersteuning van de na te streven resultaten uit de 19 programma's van de begroting.

In februari/maart is de Zaanpeiling 2007 gehouden. Omdat het praktisch onmogelijk is alle inwoners van de gemeente te ondervragen, is per wijk een willekeurige steekproef uit het bevolkingsbestand getrokken: ruim 9000 inwoners van 18 jaar en ouder ontvingen een vragenlijst per post. Maar er werd ook de mogelijkheid geboden om via internet de vragenlijst in te vullen. Om de respons te verhogen werd het bulletin, met de uitkomsten van de Zaanpeiling 2006, meegestuurd met de vragenlijst. Tevens ontving iedereen twee weken na de enquête nog een herinneringsbrief. In totaal hebben ruim 3200 inwoners de vragenlijst ingevuld en geretourneerd. Dit is een respons van 35%.

De Zaanpeiling 2007 was opgedeeld in 2 versies waarbij een deel van de vragenblokken in beide versies opgenomen was en een deel alleen in één van beide versies. Op deze manier was het mogelijk om meer vragen in de vragenlijst op te nemen. Deze tweedeling heeft als nadeel dat de vragen die slechts in één versie zijn opgenomen alleen op stadsniveau geanalyseerd kunnen worden en niet op wijkniveau. De vragen die in beide versies zijn opgenomen worden zowel op stads- als wijkniveau geanalyseerd en ook naar andere achtergrondvariabelen.

De respons onder allochtone inwoners van Zaanstad is al een aantal jaren relatief laag. Omdat de gemeente het belangrijk vindt dat deze groep toch haar mening geeft over de diverse onderwerpen is er in 2007 een aanvullend onderzoek gehouden onder allochtone inwoners. Als aanvulling op de Zaanpeiling 2007 is er in de periode maart/april een uitgekleden versie van de Zaanpeiling vragenlijst (± 25 vragen) mondeling (face-to-face) voorgelegd aan een groep allochtone Zaanstadters. Rond een viertal winkelcentra in Zaandam werd deze groep Zaanstadters benaderd door allochtone interviewers. Bijna 450 allochtone Zaanstadters hebben aan dit aanvullende onderzoek meegewerkt. Hierdoor is een uitsplitsing van deze vragen naar etnische achtergrond mogelijk geworden.

De betrouwbaarheid van de enquête-uitkomsten is mede afhankelijk van de vraag of de verschillende bevolkingsgroepen evenredig in de respons vertegenwoordigd zijn en of deze vertegenwoordiging overeenkomt met de samenstelling van de werkelijke bevolking. De respons bleek niet gelijkmatig verdeeld te zijn, en bevatte een oververtegenwoordiging van vrouwen en van mensen van middelbare leeftijd. Ook waren sommige wijken over- dan wel ondervertegenwoordigd.

Om de afwijkingen tussen de respons en de populatie zoveel mogelijk te corrigeren is in het databestand een weegfactor toegepast op de kenmerken geslacht, leeftijd en wijk. Concreet betekent dit dat de antwoorden van groepen die zijn ondervertegenwoordigd wat zwaarder meetellen en dat voor de antwoorden van de groepen die zijn oververtegenwoordigd het

omgekeerde geldt, zodat we van een zo goed mogelijke schatting¹ van het Zaanse gemiddelde kunnen spreken. In het hoofdstuk Wonen zijn de resultaten gewogen voor de scheve verhouding tussen respondenten met een koopwoning (oververtegenwoordigd) en respondenten met een huurwoning en voor de verhouding eengezins-/meergezinswoningen.

In de volgende hoofdstukken worden de verschillende thema's besproken. Bij dit rapport hoort een digitale tabellenbijlage, waarin cijfermatige overzichten op wijkniveau en voor Zaanstad als totaal zijn weergegeven per hoofdstuk uit de rapportage. Deze bijlage vindt u op de website cijfers.zaanstad.nl.

¹ Bij steekproefonderzoek is er altijd sprake van een schatting van het daadwerkelijke gemiddelde. De mate waarin het 'werkelijke getal' kan afwijken van de steekproefschatting (het in de uitkomsten gevonden getal) is mede afhankelijk van het aantal respondenten in de steekproef. De mogelijke afwijking wordt groter naarmate de steekproef kleiner is en/of de schatting dicht bij 50% ligt. Zie de tabel voor de afwijkingsmarges bij 95% betrouwbaarheid rondom schattingen bij verschillende steekproefgroottes. 95% betrouwbaarheid wil zeggen dat het 'werkelijke getal' ook buiten de marges van de tabel kan liggen. Zouden we bijvoorbeeld voor 99% betrouwbaarheid kiezen dan worden de marges groter.

Steekproefgrootte	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
100	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
200	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,6	6,8	6,9	6,9
400	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,7	4,8	4,9	4,9
800	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,3	3,4	3,4	3,5
1.000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1
3.000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8

Voorbeeld: Wanneer in dit rapport wordt gesproken over het feit dat 50% van de respondenten het eens is met een bepaalde afspraak dan zal het werkelijke percentage onder de Zaanse bevolking met 95% zekerheid tussen de 48,2% en 51,8% liggen (immers 3.000 respondenten). Wanneer er op wijkniveau een uitspraak wordt gedaan (met hooguit 200 respondenten) dan zijn de marges rondom de schatting duidelijk groter. Als we b.v. constateren dat in wijk X 20% van de respondenten iets vindt en we hebben 200 respondenten in die wijk ondervraagd dan zal het daadwerkelijke getal met 95% zekerheid tussen de 14,5% en 25,5% liggen.

2 Leefbaarheid & veiligheid

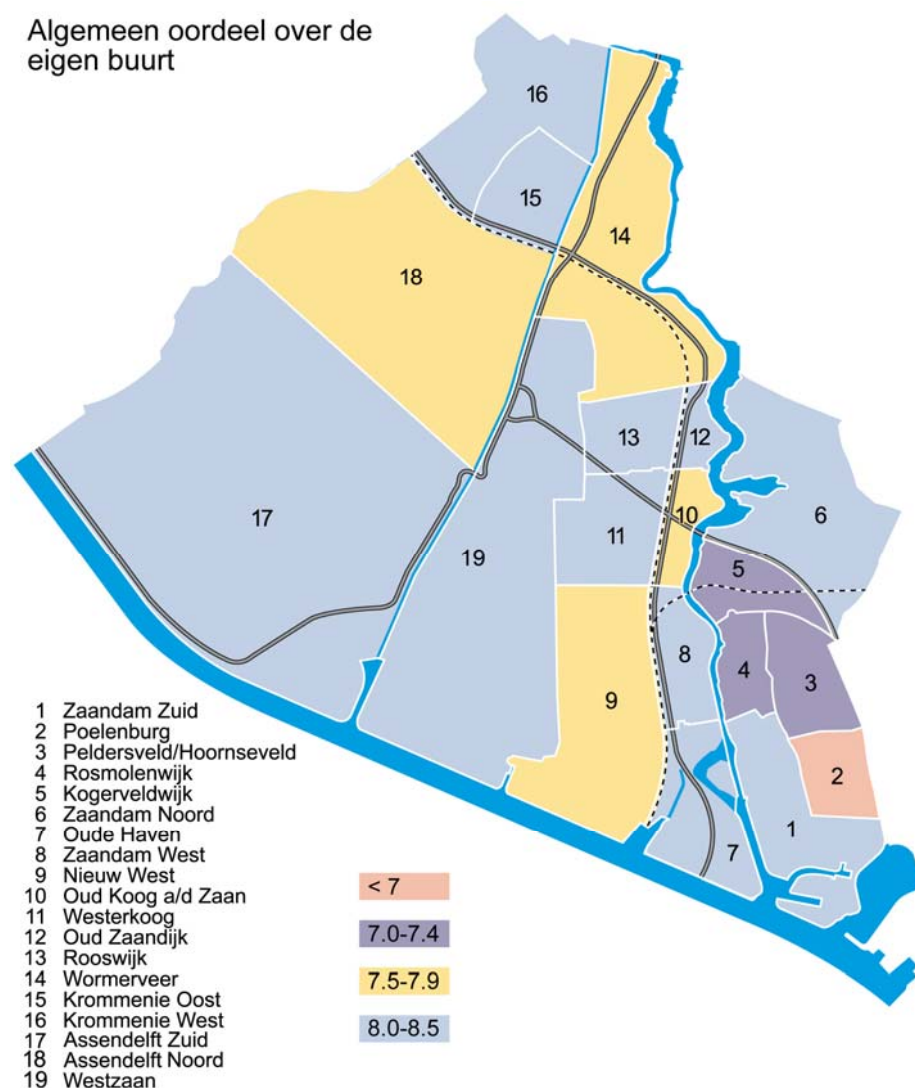
2.1 Het oordeel over de eigen buurt

De gemeente Zaanstad werkt wijk- en buurtgericht aan de leefbaarheid en veiligheid in de stad. Hoe bewoners het leefklimaat in hun eigen buurt ervaren is daarom een centrale vraag om te kunnen beoordelen of deze manier van werken vruchten afwerpt. In deze paragraaf komen daarom de diverse thema's aan bod die direct betrekking hebben op de eigen woonbuurt.

Tevredenheid over woonbuurt

Over het algemeen zijn respondenten erg tevreden over hun eigen woonbuurt. Zo noemt 92% de eigen buurt 'prettig' tot 'zeer prettig' om in te wonen. En op het algemene oordeel over de eigen buurt, uitgedrukt in een cijfer tussen 2 en 10, scoren respondenten in 2007 gemiddeld een 7,9. De tevredenheid over de eigen woonbuurt ligt al sinds 2003 op dit hoge niveau.

Algemeen oordeel over de eigen buurt

Figuur 1

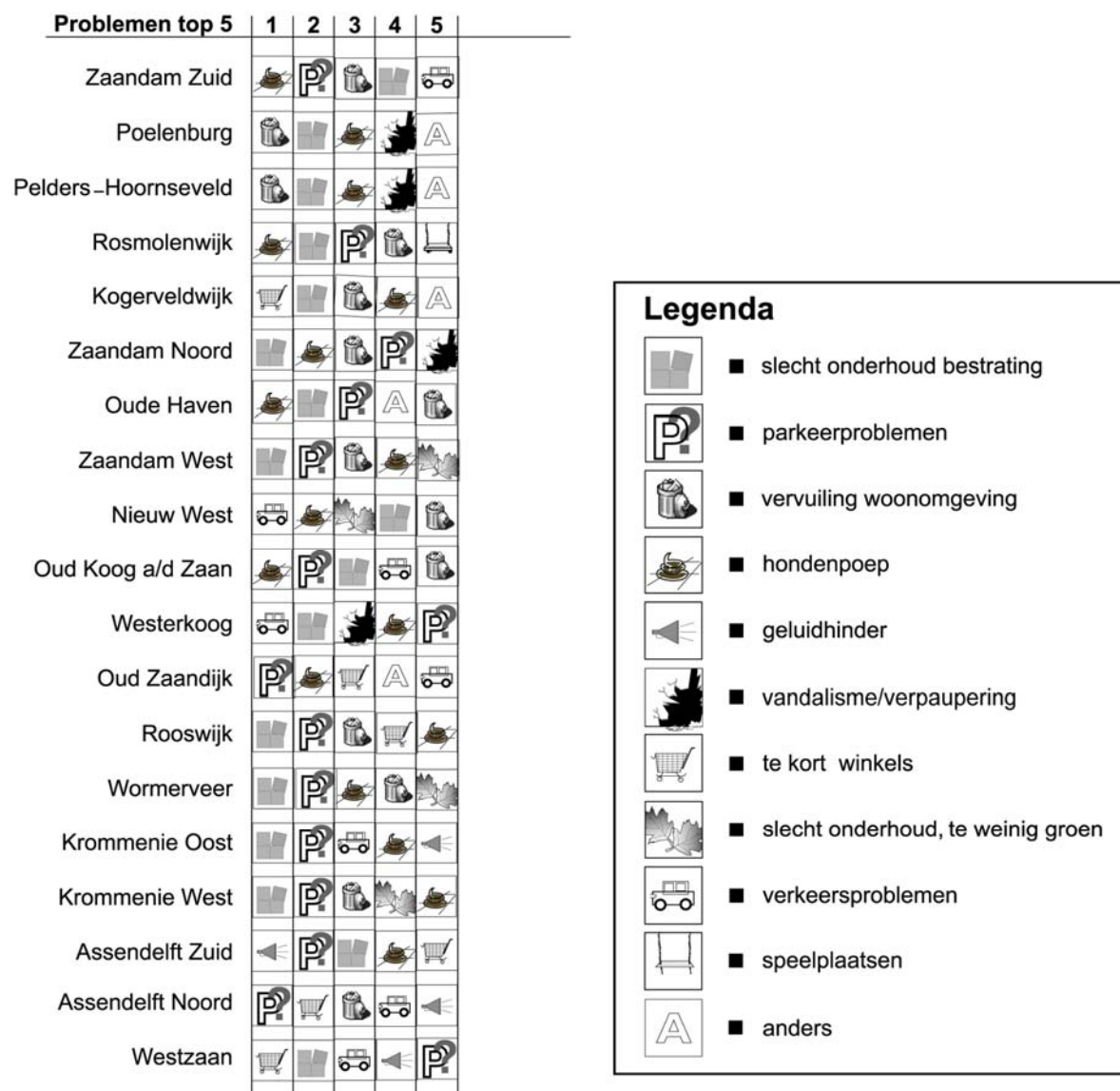
De inwoners van Westzaan waarderen de eigen buurt het hoogst (8,5) en die in Poelenburg het laagst (6,4), zie Figuur 1². Vergeleken met eerdere jaren is er een opvallende stijging van de

² Deze cijfers wijken af van de GSB cijfers die gebruikt zijn voor de gemeentebegroting 2008. Oorzaak is een verschil in berekeningswijze.

waardering in Zaandam Zuid, van een 7,5 (2006) naar een 8,0. Mogelijk is dit het gevolg van een aantal herstructurerings- en stadsvernieuwingsprojecten in deze wijk.

Problemen Top 5

In de top 5 van de belangrijkste problemen in de buurt staat slecht onderhoud van de bestrating bovenaan, gevolgd door parkeerproblemen. Hondenpoep en vervuiling van de woonomgeving worden ook regelmatig genoemd, net als onveilig verkeer. Voor een overzicht per wijk, zie Figuur 2.

Figuur 2

Nog steeds wordt hondenpoep in veel wijken in de top 5 van problemen genoemd. De laatste jaren stond hondenpoep alleen in de Rosmolenwijk met stip op één. Inmiddels zijn daar de wijken Oude Haven, Zaandam Zuid en Oud Koog aan de Zaan bijgekomen. In Nieuw West vinden respondenten het verkeer het belangrijkste probleem en meer specifiek gaat het dan om de bereikbaarheid van de wijk met de auto. Op de vraag: 'hoe beoordeelt u de situatie ten aanzien van de bereikbaarheid van uw wijk per auto' scoort de wijk Nieuw West 55% onvoldoende. Gemiddeld scoort de bereikbaarheid van de eigen wijk per auto in Zaanstad slechts 10% onvoldoende. Nieuw West vormt dus een behoorlijke uitschieter. De oorzaak van deze grote ontevredenheid in Nieuw West is dat de wijk slechts via één weg ontsloten is.

Waardering woningomgeving in de wijken met 'ups en downs'

Gemiddeld waarderen respondenten hun woningomgeving met een 7,1. Dit rapportcijfer is door de tijd genomen redelijk stabiel. In de tabel hieronder staan de cijfers voor de woningomgeving sinds 2000 op een rijtje. De waardering van de wijken kent 'ups en downs'. Maar bij de meeste wijken schommelt het toch steeds rond dezelfde waarden. In een enkele wijk zien we wat grotere schommelingen. Zo zat de Kogerveldwijk steeds rond een 7,0 maar in de laatste peiling scoort de wijk opeens een 6,5. In Poelenburg varieert het cijfer sinds 2000 tussen een 6,1 en een 6,5. Zaandam Zuid is de enige wijk waar sinds 2000 een stijgende lijn zichtbaar is, van een 6,5 in 2000 naar een 7 in 2007.

Rapportcijfer voor de woningomgeving											
wijk	2000	2003	2005	2006	2007	wijk	2000	2003	2005	2006	2007
Zaandam Zuid	6,5	6,8	6,9	6,9	7,0	Westerkoog	7,5	7,7	7,7	7,5	7,4
Poelenburg	6,5	6,2	6,3	6,5	6,1	Oud Zaandijk	7,1	7,3	7,4	7,5	7,2
Peldersveld	6,6	7,0	7,1	7,0	7,0	Rooswijk	7,4	7,6	7,5	7,5	7,5
Rosmolenwijk	6,7	6,8	6,9	6,8	6,7	Wormerveer	6,9	7,1	7,1	7,0	7,0
Kogerveldwijk	7,0	7,2	7,3	7,0	6,5	Krommenie Oost	7,2	7,4	7,4	7,1	7,2
Zaandam Noord	7,3	7,5	7,6	7,5	7,5	Krommenie West	7,3	7,5	7,6	7,4	7,4
Oude Haven	7,3	7,6	7,5	7,2	7,2	Assendelft Zuid	x	x	7,7	7,5	7,5
Zaandam West	7,1	7,3	7,2	7,2	7,1	Assendelft Noord	x	x	7,1	7,3	7,3
Nieuw West	7,1	7,4	7,3	7,4	7,2	Westzaan	7,6	7,7	7,8	7,8	7,7
Oud Koog a/d Zaan	7,1	6,9	7,4	6,9	7,0	Zaanstad	7,0	7,2	7,3	7,2	7,1

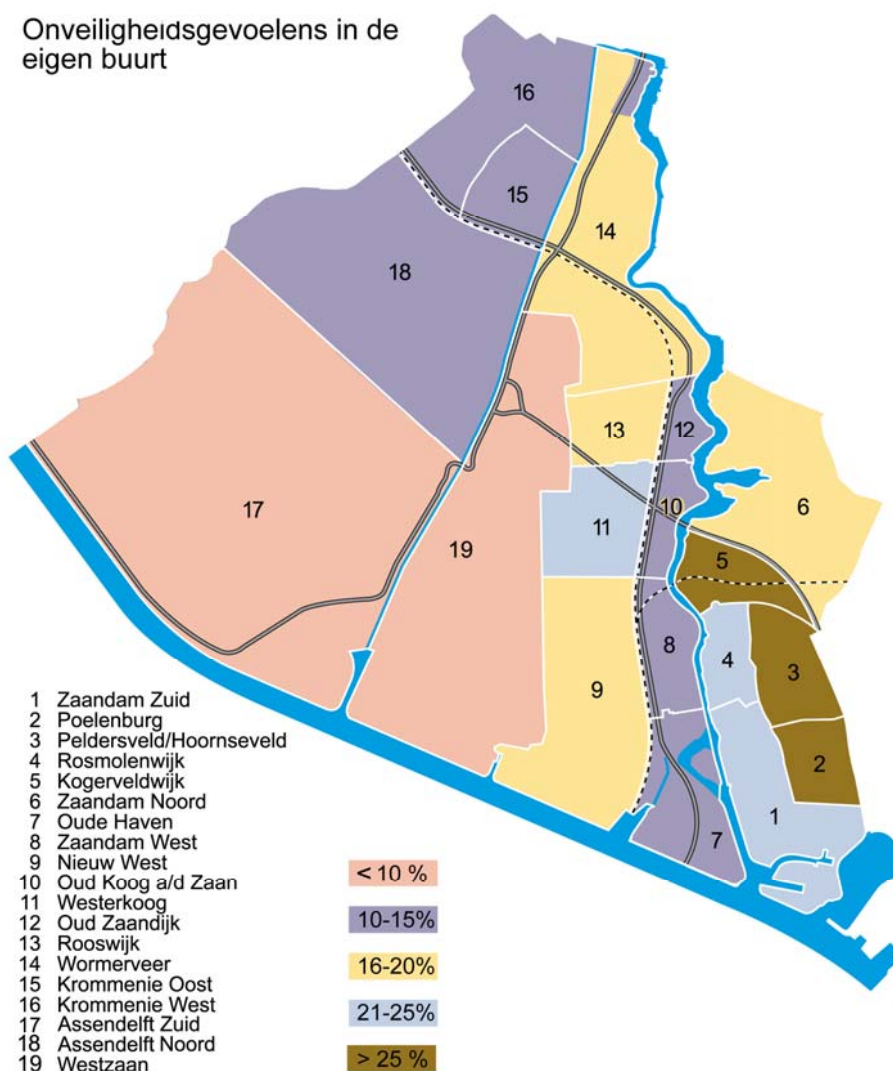
Tabel 1

Buurtveiligheid

De veiligheid van de woonomgeving is misschien wel één van de belangrijkste aspecten waarop men een woonbuurt beoordeelt. Aan de respondenten is daarom gevraagd in hoeverre zij zich wel eens onveilig voelen in hun eigen buurt. Vervolgens konden zij die veiligheid beoordelen met een rapportcijfer.

Van de respondenten voelt 19% zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Sinds 2003 schommelt dit percentage tussen de 18% en 20%. De wijk met het hoogste percentage onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt is Poelenburg (38%), gevolgd door Pelders-/Hoorneveld (31%). Hoewel Poelenburg al jaren het hoogst scoort, is er wel sprake van een dalende lijn (45% in 2003 tot 38% in 2006 en 2007). In Westzaan (4%), Assendelft Zuid, Assendelft Noord en Krommenie West (allen 8%) zijn er relatief weinig respondenten die zich in de eigen buurt onveilig voelen. Zie Figuur 3.

Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt

Figuur 3

Gemiddeld voelt men zich in Zaanstad in eigen buurt behoorlijk veilig (81%). Dit komt ook tot uitdrukking in de rapportcijfers die men geeft voor de veiligheid in de eigen buurt. Gemiddeld krijgen de buurten in Zaanstad overdag een 8 en 's avonds een 6,8. In eerder jaren gaven de respondenten met name in de avonduren een iets hogere waardering, 7,1 in 2005 en 7,0 in 2006.

Hoewel men over de veiligheid in de eigen buurt gemiddeld genomen in Zaanstad redelijk tevreden is, komt dit niet helemaal naar voren in het rapportcijfer dat men de veiligheid in de eigen buurt geeft. In 2005 scoorde alleen de buurten in Poelenburg lager dan een 8 op de veiligheid overdag. In 2006 en 2007 scoorden de buurten in 5 van de 19 wijken lager dan een 8 op de veiligheid overdag. De veiligheid in de eigen buurt 's avonds wordt in de meeste wijken ook lager gewaardeerd dan in eerdere jaren, maar wel nog steeds voldoende. Alleen niet in de buurten van Poelenburg, daar zakt men af van een 6- naar een 5,5. In de buurten van de wijken Zaandam Zuid en Zaandam Noord lijkt het gevoel van veiligheid 's avonds enigszins te verbeteren. De Zaanpeiling 2008 zou aan moeten tonen of deze trends zich voortzetten.

Bekendheid wijkoverleg kan beter

Een aantal jaar geleden is er in alle Zaanse wijken een wijkoverleg opgezet en deze organen zijn ook allemaal actief. Van de respondenten weet echter maar 57% (56% in 2006) dat er een dergelijk wijkoverleg actief is in hun wijk. Van de respondenten die het wijkoverleg kennen voelt 39% zich ook door dat overleg vertegenwoordigd, 26% voelt zich niet vertegenwoordigd.

Vergeleken met 2004 zijn de wijkoverleggen in 2006 en 2007 minder bekend (56% á 57% tegenover 63% in 2004). Daar staat wel tegenover dat meer respondent zich in 2006 en 2007 (38%/39%) vertegenwoordigd voelen door dat overleg dan in 2004 (23%). Ondanks de kwantitatieve achteruitgang kan er dus wel gesproken worden van een kwalitatieve vooruitgang. Jongeren tot 29 jaar zijn minder bekend met het wijkoverleg en voelen zich door dat overleg ook minder vertegenwoordigd. Vrouwen voelen zich iets meer vertegenwoordigd door het wijkoverleg dan mannen.

Het wijkoverleg is in een aantal wijken meer bekend, onder andere in Westerkoog (84%), Oud Zaandijk (82%), Rooswijk en Zaandam Noord (beide 80%). In Krommenie Oost en Assendelft Noord is men minder bekend met het wijkoverleg. In 2006 was men ook in Zaandam Zuid nog niet zo bekend met het wijkoverleg (40%), in 2007 ligt dit percentage een stuk hoger (59%). Mogelijk heeft het wijkoverleg zich in het afgelopen jaar meer geprofileerd. Assendelft Noord is een nieuwbouwwijk met veel mensen van buiten de Zaanstreek kwamen. Het wijkoverleg heeft daardoor wellicht nog onvoldoende bekendheid.

Respondenten willen meer aandacht voor de problemen in de buurt

De beoordeling van de eigen buurt is mede afhankelijk van de manier waarop de gemeente omgaat met de problemen in de buurt. Of in ieder geval: hoe de inwoners die reactie ervaren. Een flink deel van de respondenten (44%) vindt dat de gemeente te weinig aandacht heeft voor problemen in hun buurt. In eerdere jaren was dit ongeveer hetzelfde percentage. Het percentage respondenten dat van mening is dat de gemeente voldoende aandacht besteedt ligt op 32% (34% in 2006). Ruim de helft van de respondenten uit Zaandam West, de Rosmolenwijk en Nieuw West vinden dat de gemeente te weinig aandacht heeft voor de problemen in hun wijk. Rooswijk is de enige wijk in Zaanstad waar de helft van de respondenten tevreden is over de aandacht die de gemeente heeft voor de problemen in hun wijk. Opvallend is dat allochtonen vaker van mening zijn dat de gemeente voldoende aandacht heeft dan autochtonen.

2.2 Leefbaarheid in de wijk

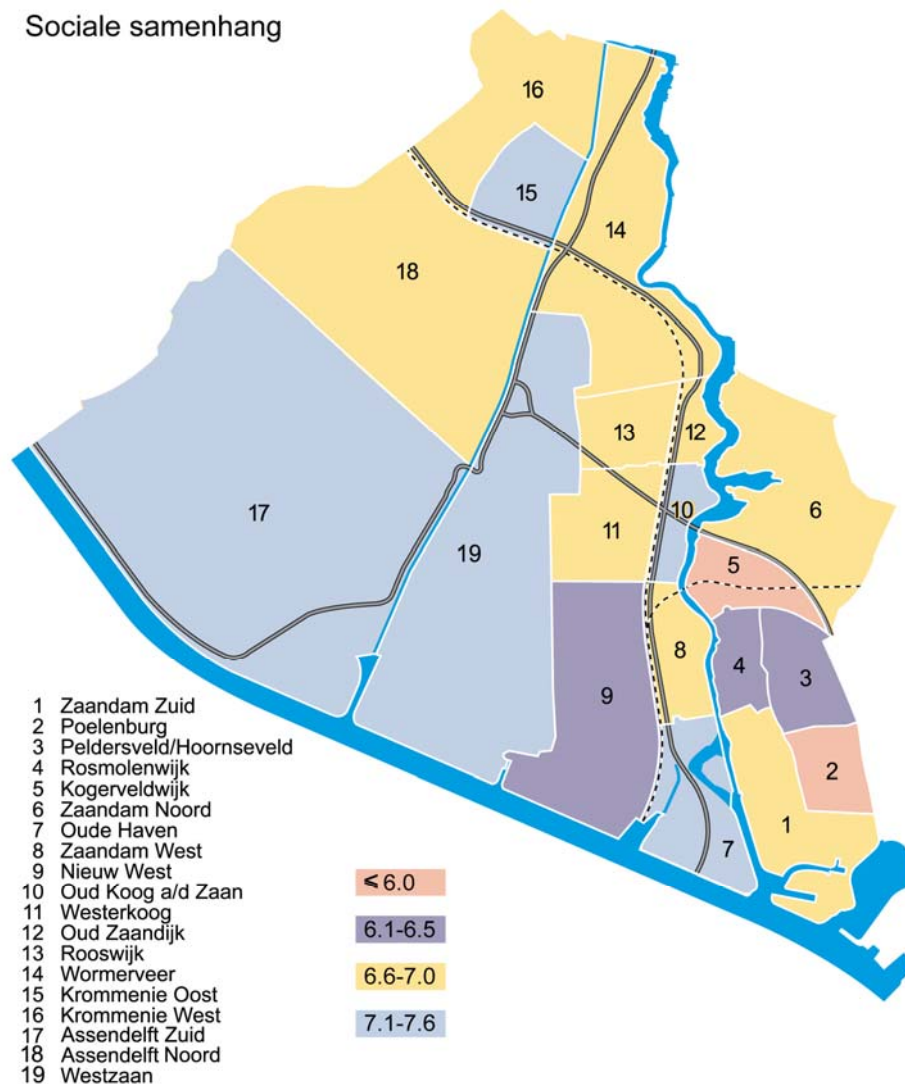
In de Zaanpeiling is aan de inwoners van Zaanstad gevraagd hoe "leefbaar" zij hun wijk vinden. Omdat het begrip leefbaarheid niet in één term te vatten is, is de inwoners gevraagd hun mening te geven over een aantal deelaspecten van dat begrip. Door de presentatie van de scores op al die verschillende deelaspecten komt een totaalbeeld over leefbaarheid in de wijk naar boven. De scores op de deelaspecten hebben de vorm gekregen van cijfers tussen 2 en 10.

Sociale samenhang

Voor een leefbare buurt is het van belang dat bewoners elkaar kennen en zich thuis voelen in hun woonbuurt (sociale samenhang). Zie Figuur 4 op pagina 10.

Zaanstad als geheel scoort op sociale samenhang een 6,7. Het cijfer voor de sociale samenhang in Zaanstad schommelt sinds 2003 tussen een 6,6 en een 6,8. Die schommeling wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een andere samenstelling van de groep geënquêteerden. Van alle wijken scoren Kogerveldwijk (6,0) en Poelenburg (6,0) het laagst op sociale samenhang. De sociale samenhang in Poelenburg leek de laatste jaren iets te verbeteren maar is inmiddels weer terug op het gemiddelde over de jaren heen. Net als in eerdere jaren is de sociale samenhang in Westzaan weer het hoogst (7,6). Een mogelijke verklaring voor deze hoge sociale samenhang vergeleken met de andere wijken is dat Westzaan nog wat dorpsheid heeft kunnen behouden. Dorpen worden over het algemeen gekenmerkt door een hoge sociale samenhang.

Sociale samenhang

Figuur 4

Betrokkenheid is hoog

Mensen voelen zich door de jaren heen nog steeds in grote mate verantwoordelijk voor hun leefomgeving. Dit blijkt uit de antwoorden op de vraag of men zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in de eigen buurt. Van de respondenten beantwoordt 82% de vraag bevestigend, dit percentage is de laatste jaren redelijk stabiel. Poelenburg is met 65% (voelt zich medeverantwoordelijk) de wijk waar de minste mensen zich medeverantwoordelijk voelen voor de leefomgeving. Dit percentage is de laatste jaren alleen maar dalende, van 74% in 2005 naar 65% in 2007. In Zaandam West is het percentage inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt juist al een aantal jaren hoog, rond 88%.

Van de respondenten geeft 23% aan zelf actief te zijn geweest in de buurt. Het percentage 'actieven' varieert van 16% in Oud Koog aan de Zaan tot 31% in de Rosmolenwijk. Vergelijken we deze cijfers met eerdere jaren dan blijkt dat de wijken elk jaar anders scoren, dan weer laag, dan weer hoog en dan weer gemiddeld. Het is mogelijk dat de score beïnvloed wordt door éénmalige acties in de wijken. Dat kan een verklaring zijn voor de sterke fluctuaties

Overlast

Ook de mate waarin de respondenten overlast ervaren is voor heel Zaanstad uitgedrukt in een cijfer, waarbij de waarde 2 wil zeggen *dat men geen overlast ervaart* en de waarde 10 *juist dat men zeer veel overlast ervaart*. Als we hier over overlast spreken dan gaat dat om geluidsoverlast, overlast van

groepen jongeren en overlast door omwonenden. Voor de gemeente als geheel geldt een waarde voor overlast van 5,5 (net als in 2005 en 2006). Poelenburg (6,2) en Westzaan (4,8) vormen net als in 2006 de beide uitersten, waarmee zij ook de enige wijken zijn die boven een zes en onder een 5 scoren.

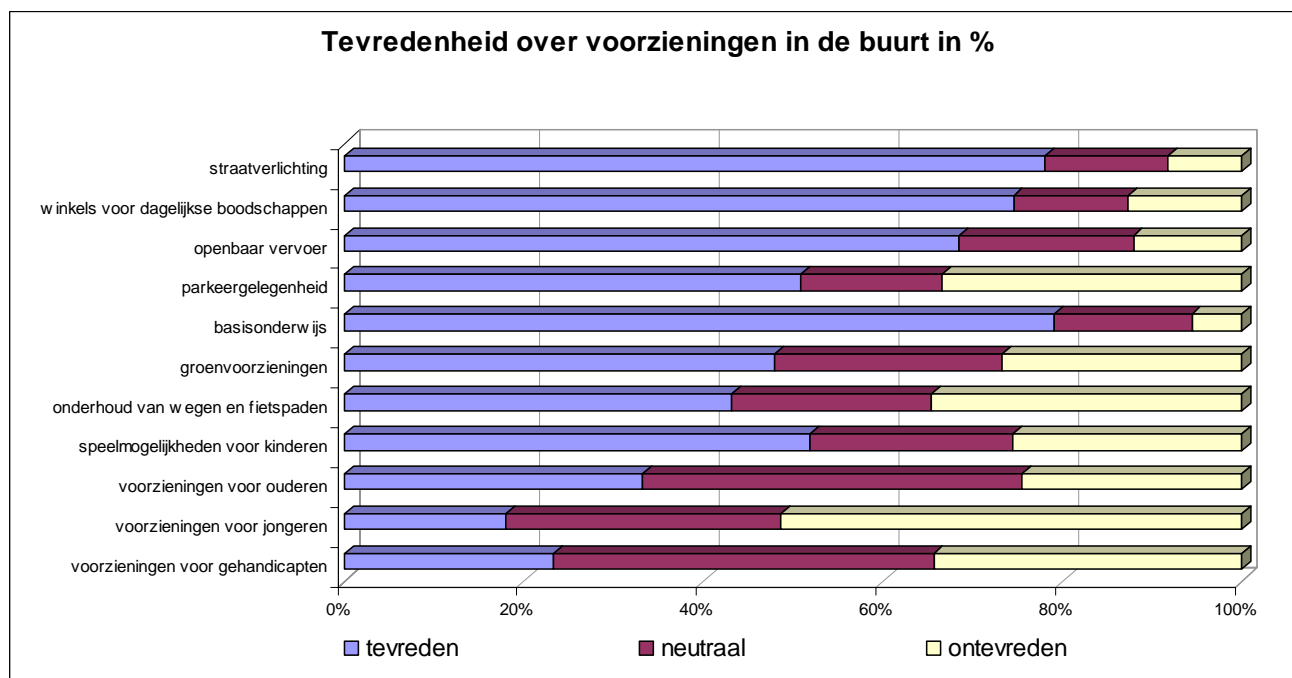
Verloedering

Er is gevraagd in welke mate de respondenten verloedering (rommel op straat, hondenpoep op straat en vernieling van telefooncellen of bushokjes) van hun wijk en hun gemeente ervaren. De gehanteerde schaal loopt ook hier van 2 (weinig voorkomend) tot 10 (zeer veel voorkomend). Het cijfer voor de totale gemeente ligt op een 6,7. Dit is iets hoger dan in eerdere jaren. Maar ook in de wijken zien we dat de score op verloedering aan het stijgen is.

Voorheen scoorde alleen Poelenburg en een enkele keer een andere wijk hoger dan een 7 op verloedering. In 2007 scoren zes wijken een 7 of hoger op verloedering. In 2006 leek Poelenburg nog een daling in de score op verloedering in te zetten (7,0), in 2007 scoort de wijk echter weer een 7,4 en is daarmee weer terug op het niveau van 2003 en 2005 (respectievelijk een 7,4 en 7,6). De respondenten in Westzaan ervaren de minste verloedering en score een 5,4. Met deze 5,4 is Westzaan nog de enige wijk die in 2007 onder een 6 scoort.

Tevredenheid voorzieningen

Het niveau van de voorzieningen in de buurt is eveneens een graadmeter voor leefbaarheid. Het oordeel van inwoners over de leefbaarheid van hun stad en hun buurt wordt mede bepaald door de tevredenheid over zaken als de beschikbaarheid van winkels, speelmogelijkheden voor kinderen, openbaar vervoer en parkeerplaatsen. Daarom is aan de inwoners gevraagd een oordeel te geven over een aantal voorzieningen, die beschouwd kunnen worden als de basis van het totale voorzieningenniveau. Zie Figuur 5.

Figuur 5

Tevredenheid groenvoorziening daalt in Zaanstad

In 2006 werd ten opzichte van 2005 een 'overall' stijging in de tevredenheid over de beschikbaarheid van de voorzieningen in de buurt geconstateerd. In 2007 blijven de cijfers ongeveer gelijk. Opmerkelijk is wel dat de tevredenheid over de groenvoorziening in het afgelopen jaar behoorlijk gedaald is, van 57% in 2006 naar 47% in 2007. Uit de Zaanpeiling 2008 zal moeten blijken of en hoe deze daling in tevredenheid zich verder ontwikkelt. De stijging in de tevredenheid over de

speelmogelijkheden voor kinderen, ingezet in 2005 (van 31% naar 39%) en doorgezet in 2006 (van 39% naar 42%), lijkt in 2007(41%) te stabiliseren.

OV-voorziening in Westzaan en Assendelft onder de maat

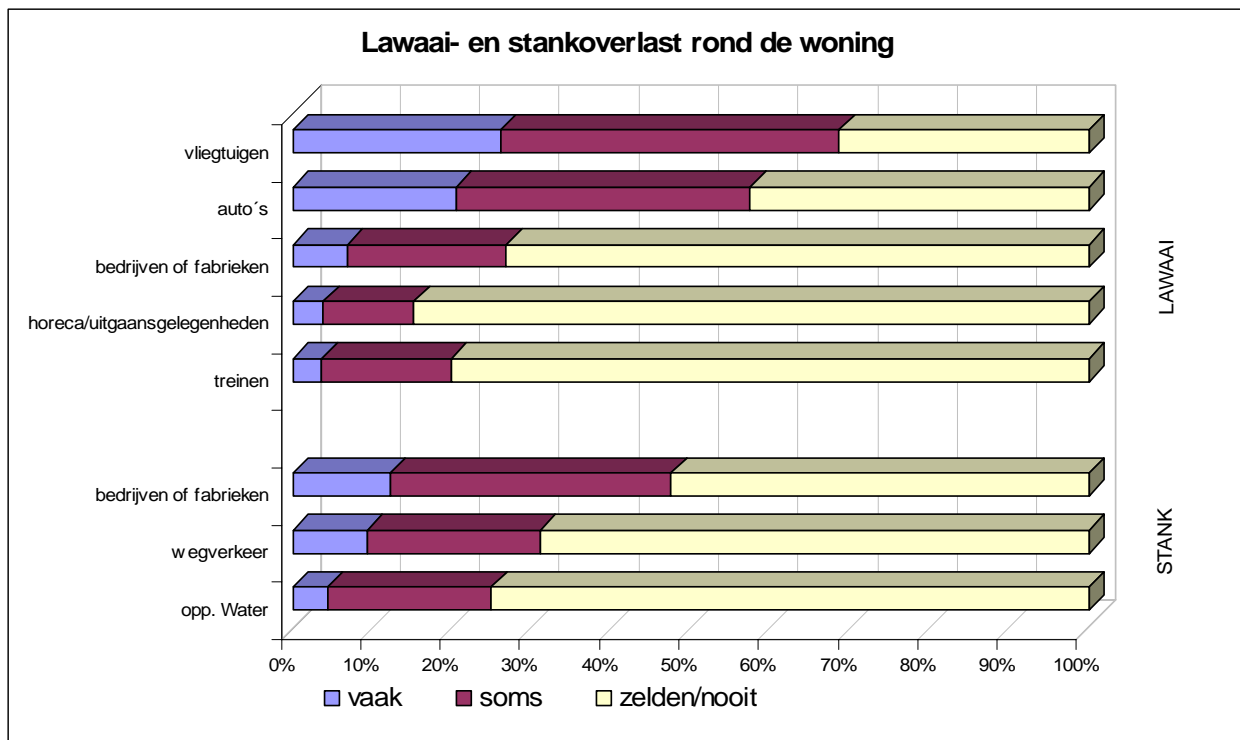
Maar hoe zit het met de tevredenheid over de voorzieningen in de wijken? Ten opzichte van Zaanstad (73% tevreden) is men in Westzaan (34% tevreden) en Assendelft Noord (44% tevreden) erg ontevreden over de winkelvoorzieningen. In de wijk Kogerveld (43% tevreden) is men ook minder tevreden dan in Zaanstad als geheel, maar voor de wijk zelf is er een hele verbetering ten opzichte van eerdere jaren (18% in 2005). Dit omdat het winkelcentrum in de wijk in de afgelopen jaren is opgeknapt. In Westerkoog (98%) is men juist erg tevreden over de winkelvoorzieningen. Wat betreft het openbaar vervoer zien we juist dat men in de wijk Kogerveld boven gemiddeld tevreden is (78%) en in de dorpen Westzaan (22%) en Assendelft (Zuid 35% en Noord 38%) juist niet. De parkeervoorzieningen in Oud Koog aan de Zaan zijn, vergeleken met Zaanstad (49% tevreden), onder de maat (31% tevreden). In Pelders-/Hoornseveld geldt het tegenovergestelde, daar is 74% tevreden.

Meer tevreden over voorzieningen voor jongeren in Oud Koog en Poelenburg

Wanneer de mate van tevredenheid over de voorzieningen in de wijken over meerdere jaren bekeken wordt zijn er soms stevige schommelingen te zien. Zo daalt de tevredenheid over de winkels in de Rosmolenwijk van 85% in 2003 naar 61% in 2007. De voorzieningen zijn hier dus van bovengemiddeld naar benedengemiddeld gegaan. De voorzieningen voor jongeren zijn met name in Poelenburg (van 13% in 2003 naar 25% in 2007) en Oud Koog aan de Zaan (van 4% in 2003 naar 26% in 2007) bovengemiddeld gestegen. In Oud Koog aan de Zaan is de afgelopen jaren het project A8erna gerealiseerd, waaronder een skate- en grafittizone en verschillende sportveldjes voor de jeugd. Poelenburg is een wijk die veel aandacht krijgt van de gemeente vanwege de uitgebreide problematiek in die wijk. Mogelijk zijn er projecten geweest om de voorzieningen voor de jongeren te verbeteren.

Vliegtuiggeweld al jaren bron van overlast

Net als in eerdere jaren ondervindt men in Zaanstad ook in 2006 rond de woning de meeste geluidsoverlast van vliegtuigen, zie Figuur 6. Het percentage dat 'vaak' hinder ondervindt van vliegtuigoverlast is met name in Assendelft Zuid (71%), Assendelft Noord (55%), Krommenie Oost (50%) en Krommenie West (53%) erg hoog. Deze gebieden liggen dan ook onder de vliegroutes van Schiphol. Opvallend is dat Westzaan niet meer in het bovenstaande rijtje voorkomt. Daar is het percentage respondenten dat vaak last heeft van vliegtuiglawaai gedaald van 60% in 2006 naar 38% in 2007. Of dit ook een daadwerkelijke daling is van het ervaren lawaai zal de Zaanpeiling 2008 aan moeten tonen. Na vliegtuigen vormen auto's een belangrijke bron van geluidshinder. De minste geluidsoverlast (vaak en soms samen) ondervindt men van horeca- en uitgaansgelegenheden. Dit soort gelegenheden is vaak geconcentreerd, waardoor een kleiner gebied hinder ondervindt.

Figuur 6

Geurende industrie

Wat betreft stankoverlast komt de meeste overlast in Zaanstad van bedrijven en fabrieken. Niet gek, want de Zaanstreek kent relatief veel geurende industrie. Van de ondervraagden geeft 48% aan vaak of soms last te hebben van stankoverlast van bedrijven of fabrieken. In 2005 was dit nog 44%. De wijken met de meeste stankoverlast van bedrijven en fabrieken zijn Oud Koog aan de Zaan en Oud Zaandijk.

Zowel de ervaren geluidsoverlast als de stankoverlast van bedrijven en fabrieken is in Oud Koog aan de Zaan en Oud Zaandijk al een aantal jaren ruim twee keer zo hoog als het Zaaans gemiddelde. Zo heeft 85% van de respondenten in Oud Koog aan de Zaan en 80% in Oud Zaandijk last van de stank van bedrijven/fabrieken (tegenover 48% in de stad als geheel). En heeft 61% van de respondenten in Oud Koog en 59% van de respondenten in Oud Zaandijk last van het geluid van de bedrijven/fabrieken (in Zaanstad als geheel is dat 27%). Een aantal grote fabrieken langs de Zaan in Zaandijk en Koog aan de Zaan zijn debet aan die overlast.

2.3 Veiligheid

In de enquête is aan de inwoners van Zaanstad gevraagd hoe zij de veiligheid in de stad ervaren. Hierbij gaat het niet alleen om veiligheid in het algemeen maar ook om een aantal specifieke delicten (vermogensdelicten en dreiging), overlast, verloedering en vermijdingsgedrag. Ook verkeersveiligheid en brandveiligheid komen aan de orde.

Kwart respondenten voelt zich wel eens onveilig

Een kwart van de respondenten voelt zich wel eens onveilig. Van hen voelt 9% zich vaak onveilig en 70% voelt zich soms onveilig. In een eerdere paragraaf bleek al dat men zich in de eigen buurt minder onveilig voelt (19% ten opzichte van 25% in het algemeen). Kennelijk biedt de bekendheid van de eigen buurt toch een extra gevoel van veiligheid. Er is geen significant verschil tussen ervaren gevoelens van onveiligheid tussen autochtonen en allochtonen.

Vermijdingsgedrag sterker bij vrouwen

Met vermijdingsgedrag bedoelen we gedrag dat wordt vertoond om onveilige situaties uit de weg te gaan. Zoals het vermijden van bepaalde plekken, of 's avonds de deur niet meer open doen of dat men waardevolle spullen thuis laat uit angst voor beroving.

Vermijdingsgedrag								
stellingen	vaak		soms		zelden/nooit		weet niet	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
bepaalde plekken mijden	4%	5%	32%	34%	60%	58%	4%	4%
s avonds of 's nachts niet open doen	10%	11%	25%	25%	60%	58%	5%	6%
waardevolle spullen thuis laten	8%	9%	23%	23%	65%	65%	3%	3%
omrijden om plekken te vermijden	5%	6%	29%	30%	64%	62%	2%	3%

Tabel 2

Ruim de helft van de respondenten geeft aan zelden of nooit vermijdingsgedrag te vertonen, zie Tabel 2. De meest toegepaste vorm van vermijdingsgedrag is het vermijden van bepaalde plekken omdat ze onveilig zijn (39% vaak/soms). Vrouwen vertonen significant meer vermijdingsgedrag dan mannen. Respondenten uit Zaandam Zuid Oost (Poelenburg, Pelders-/Hoorneveld en Rosmolenwijk) geven relatief vaker aan onveilige situaties uit de weg te gaan dan respondenten uit de overige wijken van Zaanstad.

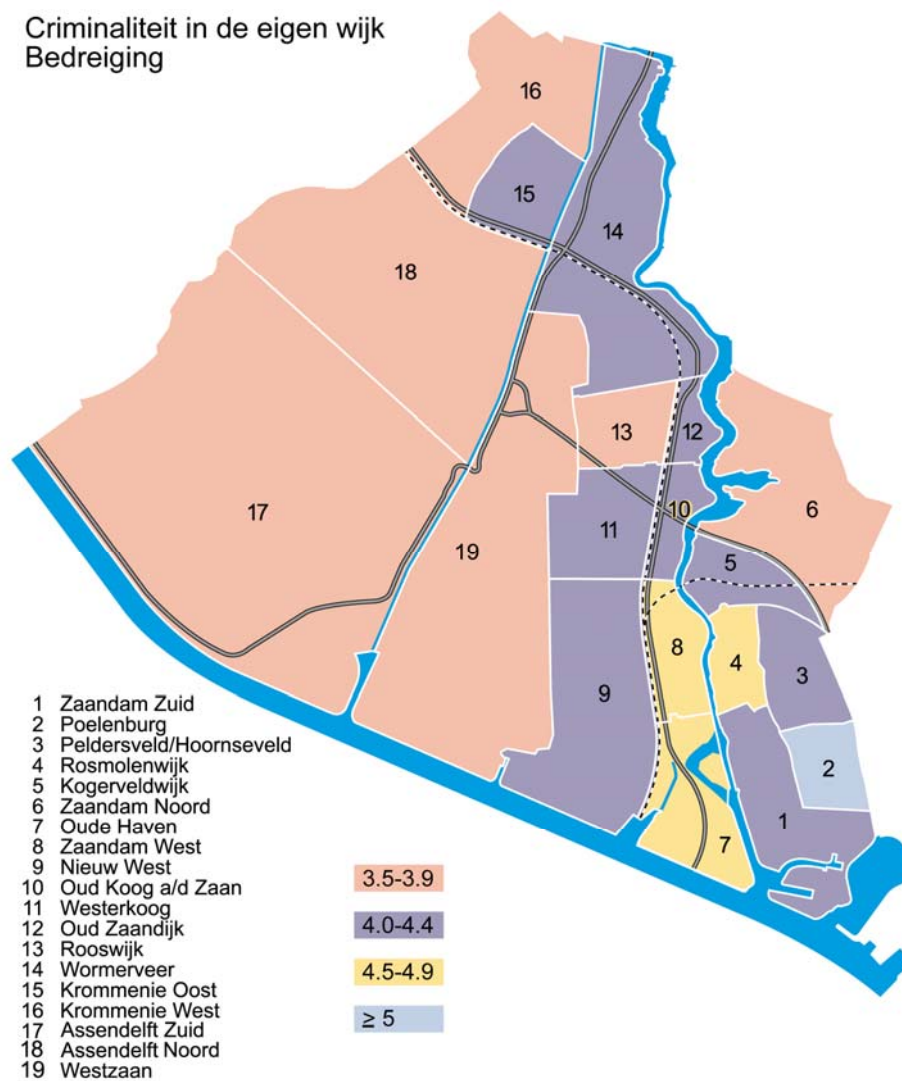
Perceptie van buurtproblemen

Er zijn twee indicatoren die iets zeggen over de perceptie van buurtproblemen op het gebied van veiligheid, te weten 'bedreiging' en 'vermogensdelicten'. De indicator 'bedreiging' wordt gemeten aan de hand van het voorkomen van dronken mensen op straat, bedreiging, lastig gevallen worden op straat, drugsoverlast, geweld en tasjesroof (het betreft de ervaringen van de mensen, en niet de aangiftes). De indicator 'vermogensdelicten' wordt gemeten aan de hand van het voorkomen van gebeurtenissen als diefstal van fietsen, diefstal uit auto's, beschadiging of vernieling van auto's en woninginbraak. De schaal loopt voor beide indicatoren van 2 (weinig voorkomend) tot 10 (vaak voorkomend).

De respondenten scoren in Zaanstad als geheel een 4,2 op de indicator bedreiging. Dit betekent dat bedreiging niet zo vaak voorkomt. De respondenten in Poelenburg (5,1) scoren het hoogst op bedreiging, de respondenten in Westzaan (3,6) het laagst. Figuur 7 op pagina 15 geeft een beeld van hoe alle wijken scoren op de indicator bedreiging.

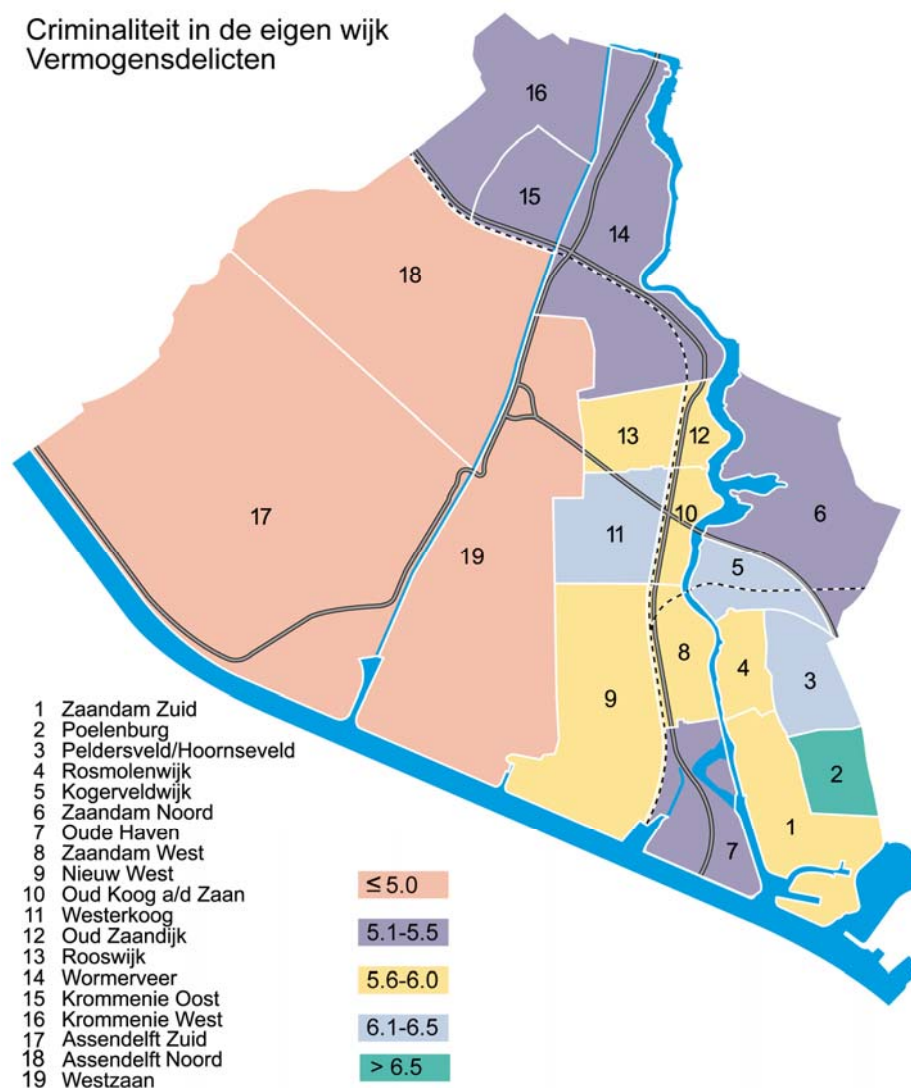
Een aantal wijken, zoals Zaandam Zuid en Zaandam Noord, laten een dalende trend zien op de indicator bedreiging. Uit de Zaanpeiling 2008 zal moeten blijken of deze trend zich doorzet. De wijk Poelenburg scoort al jaren het hoogst op bedreiging. In 2006 daalde die score opeens met 0,5 punt (van 5,3 naar 4,8), waardoor Poelenburg niet langer de wijk met de hoogste score op bedreiging was. De score van 2007 (5,1) geeft echter aan dat dit een incidentele daling was.

Criminaliteit in de eigen wijk Bedreiging

Figuur 7

Criminaliteit in de eigen wijk Vermogensdelicten

Figuur 8

Op de indicator vermogensdelicten scoort Zaanstad als totaal een 5,7. De wijk Poelenburg (7,0) herbergt de meeste slachtoffers van vermogensdelicten. Voor Poelenburg betekent dit dat er een kleine daling was in 2006 (6,4) maar dat de wijk inmiddels weer terug is op het niveau van 2005 (6,9). De wijken in Assendelft en Westzaan (4,6) herbergen de minste slachtoffers van vermogensdelicten, zie Figuur 8.

Veiligheid Zaandam Centrum

De respondenten zijn ook gevraagd naar hun mogelijke onveiligheidsgevoelens in het centrum van Zaandam. Het gaat hier vooral om het winkelcentrum en het uitgaansgebied.

Zowel het winkelgebied als het uitgaansgebied worden overdag als betrekkelijk veilig beschouwd. De gebieden krijgen respectievelijk de rapportcijfers 7,3 en 7,2. Over de veiligheid in de avonden hebben de respondenten een andere mening. Dan scoren het winkelgebied en het uitgaansgebied respectievelijk het rapportcijfer 5,6 en 5,3.

Rapportcijfer: veiligheid centrum Zaandam				
	2003	2005	2006	2007
winkelgebied overdag	7,3	7,4	7,2	7,3
winkelgebied 's avonds	5,8	5,8	5,6	5,6
uitgaansgebied overdag	7,2	7,2	7,1	7,2
uitgaansgebied 's avonds	5,5	5,6	5,5	5,3

Tabel 3

's Avonds vindt men beide gebieden dus een stuk onveiliger dan overdag. Wanneer de rapportcijfers vergeleken worden met eerdere jaren (zie Tabel 3) dan lijkt er sprake van een lichte achteruitgang in het uitgaansgebied in de avonden. Of die achteruitgang zich daadwerkelijk doorzet zal uit de Zaanpeiling 2008 moeten blijken. Mannen en vrouwen beoordelen de veiligheid in het centrum van Zaandam overdag hetzelfde. Maar in de avonduren beoordelen vrouwen de veiligheid lager dan mannen. Dit fenomeen was al eerder zichtbaar bij vermijdingsgedrag.

Verkeersveiligheid en brandveiligheid

In de Zaanpeiling is tevens naar veiligheidsgevoelens gevraagd over specifieke aspecten zoals brandveiligheid en verkeersveiligheid.

Van de respondenten vindt 38% het verkeer in de buurt veilig en vindt 25% het onveilig. De overige respondenten zijn hier neutraal over. De meest verkeersveilige wijken zijn, volgens de eigen inwoners, Assendelft Zuid (52% veilig), Pelders-/Hoorneveld (51% veilig), Krommenie West (51% veilig) en Rooswijk (50% veilig). De minst verkeersveilige wijk is Westerkoog: 17% vindt het verkeer daar veilig en 52% vindt het onveilig. Dat Westerkoog zo slecht scoort op verkeersveiligheid, wordt mogelijk veroorzaakt door het herinrichten van de rondweg in deze wijk. Uit de reacties van de bewoners in de krant blijkt dat zij deze weg, na het herinrichten, als veel meer onveilig ervaren.

Bijna de helft van de respondenten vindt de eigen woning voldoende brandveilig, 8% vindt de eigen woning juist onvoldoende brandveilig en 43% heeft hier geen uitgesproken mening over.

De respondenten is tevens gevraagd of zij brandrepressiemiddelen in huis hebben, zoals brandalarm en blusmiddelen. Aangezien men meerdere van deze middelen in huis kan hebben telt het percentage niet op tot 100%. Van de respondenten heeft 60% een rookmelder in huis, 26% blusmiddelen en 9% heeft andere brandrepressieve maatregelen getroffen. En hoewel nog steeds 30% van de respondenten geen brandrepressieve maatregelen heeft getroffen is dit aantal wel dalende (38% in 2005, 34% in 2006).

De respondenten die hun woning als brandveilig beoordelen hebben meer brandrepressieve maatregelen getroffen dan de respondenten die hun woning niet als brandveilig beoordelen. Dit verschil zit met name in het aantal mensen dat rookmelders heeft geplaatst (71% bij brandveilige woningen en 40% bij niet brandveilige woningen).

Ruim tweederde van de respondenten is van mening dat de gemeente in geval van een ramp of grote brand in Zaanstad deze adequaat zal aanpakken. Van de respondenten acht 16% de mogelijkheid op een grote brand of ramp in de buurt groot, 30% acht deze mogelijkheid klein en 55% acht die mogelijkheid niet groot en niet klein.

2.4 Conclusie Leefbaarheid en Veiligheid

Respondenten wonen over het algemeen erg prettig in hun buurt. Dat wordt ondersteund door de rapportcijfers die zij geven voor hun woningomgeving. Het gevoel van veiligheid in de eigen buurt is overdag een stuk beter dan 's avonds. Desondanks voelt men zich in de eigen buurt te allen tijde veiliger dan elders in Zaanstad. De veiligheid in het winkelgebied vertoont een licht achteruitgang, vooral in de avonduren. De verkeersveiligheid in de buurt is in Zaanstad gelijk gebleven, maar in de wijk Westerkoog sterk gedaald. Dit heeft mogelijk te maken met de herinrichting van de rondweg in Westerkoog.

De problemen in de wijken zitten de laatste jaren vooral in het slechte onderhoud van de bestrating, verkeersproblemen, parkeerproblemen en vervuiling van de woonomgeving. Vergeleken met eerdere jaren vinden steeds meer mensen vinden dat de gemeente voldoende aandacht heeft voor problemen in de buurt. Waarbij allochtonen vaker aangeven dat de gemeente voldoende aandacht heeft voor de problemen dan autochtonen.

De respondenten zijn veelal betrokken bij de buurt. Dit ziet men echter niet terug in het aantal actief betrokkenen. Zaanstad scoort de afgelopen jaren gemiddeld een 6,7 op sociale samenhang. De verloedering neemt wat toe. Vliegtuiglawaai is een grote bron van overlast voor Zaanstad, in het bijzonder in Assendelft. En de fabrieken langs de Zaan leveren stankoverlast voor met name Oud Koog aan de Zaan en Oud Zaandijk.

Opvallend is verder dat Poelenburg in 2006 op een aantal van deze onderwerpen een stijgende lijn liet zien. Uit de resultaten van de huidige peiling blijkt dat dit incidentele stijgingen waren. De scores zijn inmiddels weer op het niveau van 2005. Mogelijk zijn er eind 2005 en begin 2006 activiteiten in de wijk geweest waardoor men tijdens de afname van de Zaanpeiling 2006 positiever oordeelden over een aantal onderwerpen.

3 Hoe doet de gemeente het?

De respondenten hebben een oordeel kunnen geven over de verschillende soorten dienstverlening door de gemeente. Daarnaast konden zij ook hun mening geven over het centrum van Zaandam en dan met name Inverdan, de politiek en de communicatie vanuit de gemeente.

3.1 Publieke dienstverlening via balie, telefoon en internet

Meeste contact over paspoort en grofvuil

Aan de respondenten is gevraagd hoe vaak zij in het afgelopen jaar contact hebben gehad met de publieke dienstverlening van de gemeente (mondeling, telefonisch of schriftelijk). Ruim één vijfde (21%) heeft drie of meer keer contact gehad, 17% twee keer en 23% heeft één keer contact gehad.

De tabel hieronder geeft een overzicht van de contacten die men de afgelopen jaren heeft gehad, gerangschikt naar onderwerp. Omdat een tweetal categorieën in 2004 nog niet opgenomen was, is het jaar 2004 moeilijk te vergelijken met 2006 en 2007. Toch kan worden geconcludeerd dat het percentage contacten met betrekking tot het aanvragen van een paspoort of rijbewijs evenals grofvuilmeldingen de meest voorkomende contacten zijn. De categorie 'anders, nl. . .' is ook behoorlijk groot (18%). Daarbij gaat het om uiteenlopende onderwerpen, waaronder adreswijzigingen, bezwaarschriften, klachten, huwelijken, saneringen en palenpest.

Contact met de gemeente over. . . .			
% contacten	2004	2006	2007
aanvraag paspoort of rijbewijs	27%	30%	30%
melding grofvuil	29%	26%	24%
melding openbare ruimte	-	4%	6%
aanvraag van een vergunning	6%	5%	4%
aanvraag huursubsidie	1%	1%	0%
aanvraag bijstandsuitkering	1%	2%	0%
betaling van een gemeentelijke aanslag	3%	4%	3%
uittreksel bevolkingsregister	-	6%	5%
vraag om informatie over. . .	12%	6%	11%
anders, nl. . .	21%	17%	18%

Tabel 4

Verdeeld over de verschillende gemeentelijke diensten zijn verreweg de meeste contacten met de afdeling Burgerzaken (51%). Op afstand komt het percentage respondenten dat contact heeft gehad met de Gemeentewerf (9%) en de afdeling Bouwen, wonen en bedrijven (7%). De afdeling Belastingen en Sociale zaken hebben een 'marktaandeel' van respectievelijk 4% en 3% in de contacten. Ongeveer een kwart (26%) van de respondenten heeft contact gehad met een andere afdeling.

80% van de respondenten is tevreden over de uitkomst van het contact. De ontevredenheid van de overige 20% zit met name in het moeizame contact dat zij hadden met de gemeente (onwillig, onvolledig, onredelijk, onjuist of onbekwaam). Ook zijn veel respondenten ontevreden over de acties van de gemeente en het feit dat het lang duurt voordat er iets gebeurt. Wanneer de tevredenheid over het contact uitgesplitst wordt naar afdeling valt op dat men het meest tevreden is over Burgerzaken (89%), gevolgd door de gemeentewerf (84%). Het minst tevreden is men over het contact met andere afdelingen (65% tevreden). De overige afdelingen nemen we in deze uitsplitsing niet mee, omdat het aantal contacten daarvoor te klein is waardoor geen betrouwbare uitspraken mogelijk zijn.

Locatie Bannehof biedt meeste privacy aan de balie

De loketten van de dienst Publiek zijn door 49% van de respondenten minstens eenmaal bezocht in het afgelopen jaar. Het merendeel van hen bezocht het Stadskantoor (41%) gevolgd door de Bannehof (33%) en de Padlaan (17%). De overige 9% bezocht de andere vestigingen van de

gemeente (o.a. Gemeentearchief en Gemeentewerf). Naar aanleiding van dit contact aan de balie is de respondenten gevraagd een oordeel te geven over een aantal contactkenmerken, zie Tabel 5.

Contactkenmerken balie						
	positief			negatief		
	2004	2006	2007	2004	2006	2007
deskundigheid	90%	87%	91%	10%	13%	9%
klantgerichtheid	88%	84%	87%	12%	16%	13%
afhandelingssnelheid	84%	82%	85%	16%	18%	15%
wachttijd	79%	74%	76%	21%	26%	24%
openingstijden	75%	77%	79%	25%	23%	21%
privacy bij de balie	72%	78%	74%	28%	23%	26%

Tabel 5

Het meest positief is men over de deskundigheid van de ambtenaren en het minst positief over de privacy bij de balie. Opvallend is dat men over het algemeen in 2007 wat positiever oordeelt dan in 2006, behalve op privacy.

De contactkenmerken zijn ook nog uitgesplitst naar locatie, waarbij alleen is gekeken naar locaties waar meer dan 100 respondenten geweest zijn, te weten de Bannehof, het Stadkantoor en de Padlaan. Elk van deze locaties heeft zijn plus- en minpunten. Het grootste pluspunt van de Bannehof is de privacy aan de balie (83% positief), iets minder tevreden is men over de openingstijden (75% positief). De locatie Padlaan wordt op alle punten bovengemiddeld beoordeeld, behalve op privacy aan de balie (62% positief). Het grootste pluspunt van de locatie Padlaan is de deskundigheid van de ambtenaren (96% positief). Het stadskantoor wordt op het merendeel van de punten gemiddeld beoordeeld, behalve op wachttijd en privacy aan de balie. De wachttijd wordt door slechts 64% van de respondenten positief beoordeeld en de privacy aan de balie wordt door 69% als positief beoordeeld.

Bekendheid 0900-nummer groeit niet langer

Het 0900-nummer van de gemeente is bekend bij 43% van de respondenten. Dit betekent dat ruim de helft van de respondenten (57%) het nummer niet kent. In 2002 kende 67% van de respondenten het 0900-nummer niet en in 2004 daalde dat verder naar 54%. Sinds 2004 kan men niet meer spreken van een stijgende bekendheid van het 0900-nummer. Dit heeft zich gestabiliseerd op iets meer dan tweevijfde van de respondenten.

Van de respondenten die het 0900-nummer kennen heeft 45% er ook gebruik van gemaakt. Van deze gebruikers heeft 67% positieve ervaringen en 33% negatieve ervaringen. In 2006 lag deze verhouding nog wat lager (58% om 42%) en in 2004 juist wat hoger (72% om 28%). De negatieve ervaringen hebben vooral te maken met de afhandeling van de vraag en het doorverbinden naar een ambtenaar.

Internet wel bekend, maar gebruik kan beter

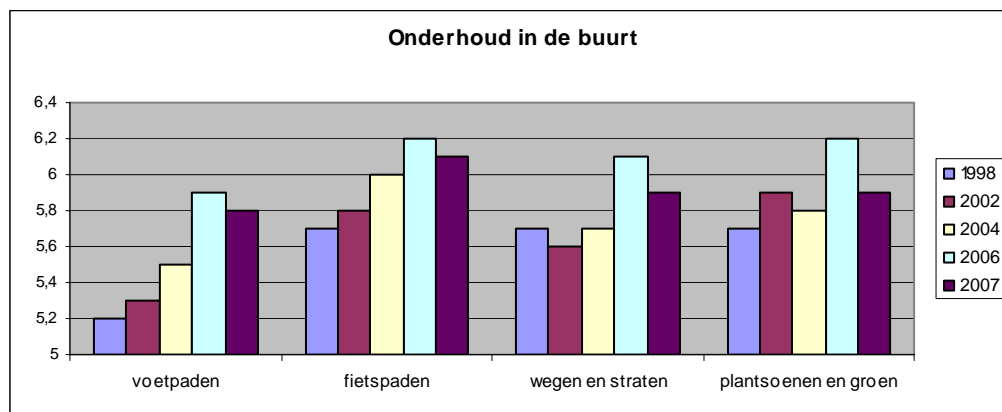
Bij 75% van de respondenten is het bekend dat de gemeente diensten aanbiedt via internet. Van hen maakt 42% ook daadwerkelijk gebruik van die diensten, dat is 31% van het totale aantal respondenten. De gebruikers zijn zeer tevreden (81%) over de afhandeling via internet. De ontevredenheid van een deel van de respondenten kwam doordat ze vaak geen of een late reactie kregen. Respondenten in de leeftijd van 30 tot 49 jaar maken het meest gebruik van de diensten via internet.

Sinds 2004 is een duidelijke stijging zichtbaar in het gebruik van diensten via internet, van 15% in 2004 naar 42% in 2007. Ondanks deze fikse stijging in het gebruik is de tevredenheid van de afhandeling wel gelijk gebleven door de jaren heen (81% á 82%). En ook de bekendheid van de diensten via internet ligt al die tijd op ongeveer drie kwart.

3.2 Dienstverlening buiten ruimte en milieu

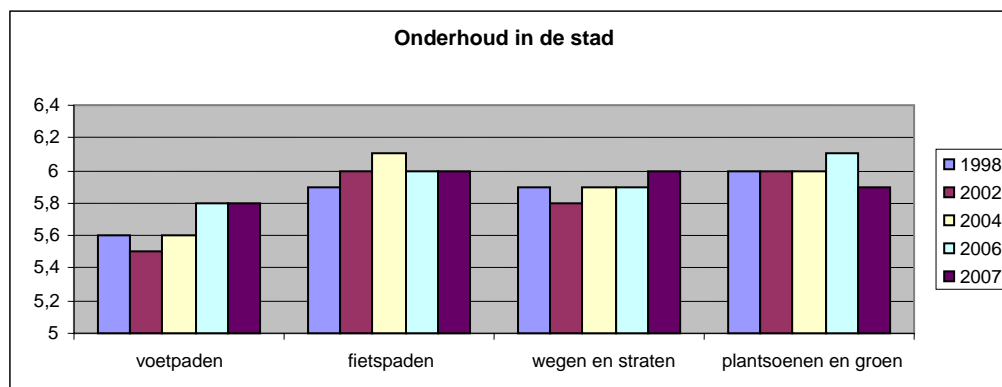
Tevredenheid onderhoud in de buurt na stijging nu weer dalende.

De respondenten is gevraagd rapportcijfers (van 1 tot 10) te geven voor het onderhoud van voetpaden, fietspaden, wegen/straten en plantsoenen/groen in de buurt en in de stad als geheel.

Figuur 9

Al met al scoort het onderhoud in zowel de buurt als de stad net geen zes (5,9). In de eigen buurt scoren de fietspaden het beste (6,1) en in de stad als geheel de fietspaden (6,0) en de wegen/straten (6,0), zie Figuur 9 en Figuur 10. Opmerkelijk is de mogelijke trendbreuk. De rapportcijfers voor het onderhoud in de buurt zaten sinds 1998 in de lift. Maar in 2007 lijkt er voor het eerst sinds jaren weer een daling te zijn ingezet.

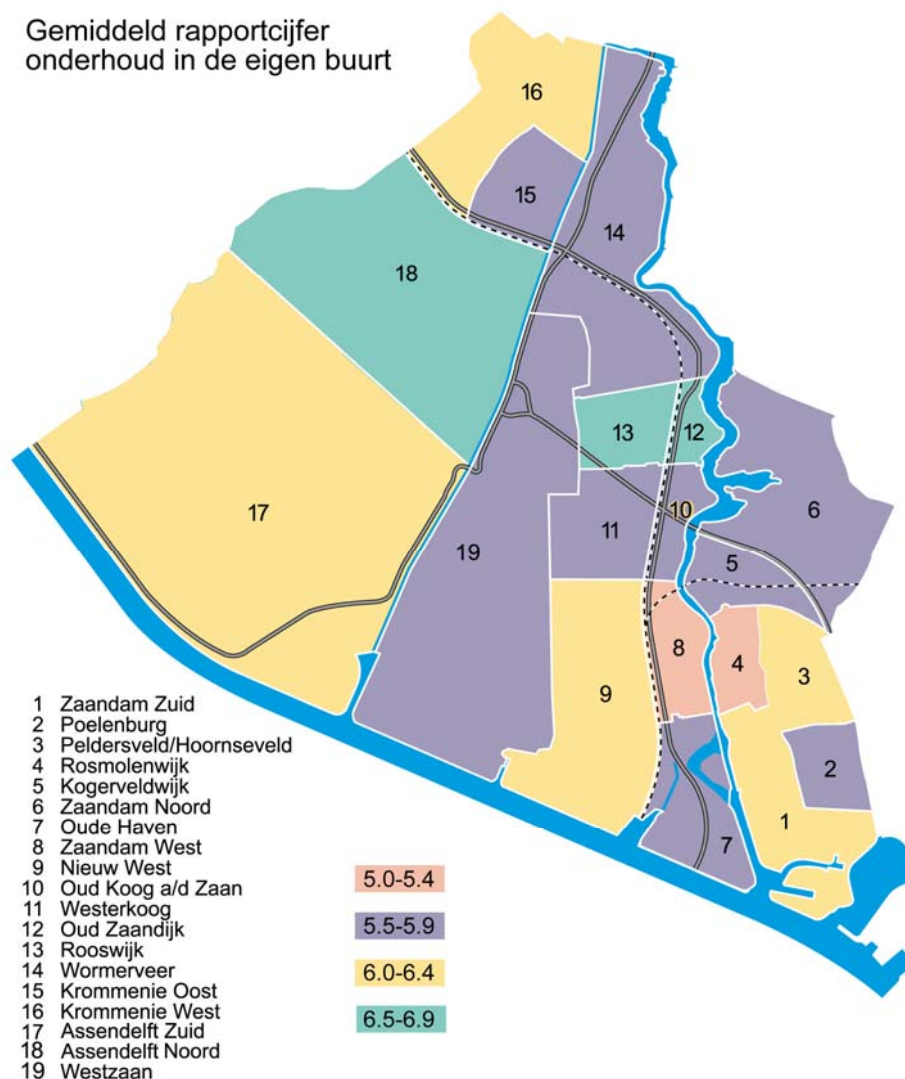

Figuur 10

Rosmolenwijk en Zaandam West scoren het slechts op onderhoud in de buurt

Wanneer gekeken wordt naar de gemiddelde rapportcijfers voor het onderhoud in de buurt, dan komen de Rosmolenwijk en Zaandam West er het minst goed vanaf. De inwoners beoordelen het onderhoud in de buurt met respectievelijk een 5,2 en een 5,3, onder het gemiddelde van Zaanstad (5,9). Zie Figuur 11, op pagina 22.

Gemiddeld rapportcijfer
onderhoud in de eigen buurt

Figuur 11

De inwoners van de wijken Rooswijk (6,6), Oud Zandijk (6,5) en Assendelft Noord (6,5) beoordelen het onderhoud in hun buurt het hoogst. En hoewel deze wijken nog het hoogst scoren, is dat nog altijd niet hoog. Er blijkt een samenhang te bestaan tussen de waardering voor het onderhoud in de buurt/stad en leeftijd. De waardering daalt namelijk naarmate de leeftijd van de respondent stijgt.

Specifiek onderhoud: tevredenheid onderhoud groen daalt

Er is ook gevraagd naar een viertal specifieke onderhoudszaken, waaronder het onderhoud aan het bestaande groen en de veegfrequentie.

Specifiek onderhoud in %									
	(zeer) tevreden			neutraal			(zeer) ontevreden		
	2007	2006	2004	2007	2006	2004	2007	2006	2004
onderhoud aan het bestaande groen in de wijk	35	46	41	37	33	34	27	20	25
hondenpoepbeleid	20	21	29	39	41	37	41	37	34
frequentie vegen	30	34	30	39	40	39	30	27	30
opruimen zwerfvuil	20	23	22	33	35	31	46	42	47

Tabel 6

Uit Tabel 6 blijkt dat maximaal een derde van de respondenten tevreden is over de onderdelen van het specifieke onderhoud en een nog groter deel is zelfs ontevreden. De grootste ontevredenheid zit in het opruimen van het zwerfvuil, gevolgd door het hondenpoepbeleid. Opvallend is verder de piek

in de tevredenheid over het onderhoud aan het bestaande groen in de wijk in 2006, gevolgd door de sterke daling in die tevredenheid in 2007.

In 2007 is men het meest tevreden over het onderhoud aan het bestaande groen in de wijk Kogerveld (52%). In het centrum van Zaandam (Zaandam West (25%) en Oude Haven (26%)) is men veel minder tevreden. In Krommenie Oost en de Kogerveldwijk is men erg tevreden over de frequentie van de veegwerkzaamheden (beide 41%). Over het hondenpoepbeleid is men vooral ontevreden in de Rosmolenwijk (54% ontevreden) en Zaandam Zuid (54% ontevreden). In Wormerveer is men juist weer ontevreden over het opruimen van het zwerfvuil, 57% is daar ontevreden.

Op wijkniveau is een aantal opvallend grote fluctuaties in tevredenheid zichtbaar tussen 2006 en 2007. Zo is men in Poelenburg (70%) in 2006 nog het meest tevreden over het onderhoud aan het groen en is dat in 2007 alweer gedaald naar 40%. In de Oude Haven is die tevredenheid tussen 2006 en 2007 gehalveerd. De tevredenheid over de veegfrequentie in Zaandam West is gedaald van 44% in 2006 naar 27% in 2007. In Zaandam Noord is de tevredenheid over het opruimen van het zwerfvuil verdubbeld van 13% in 2006 naar 26% in 2007.

Alloctonen minder tevreden over afvalinzameling dan autoctonen

Over de inzameling van het afval is 83% van de respondenten tevreden. Dit is lager dan het aandeel in 2004 (85%) maar nog steeds hoger dan in 2002 (76%). 83% van de respondenten biedt het afval gescheiden aan. In Westzaan (94%), Oud Koog aan de Zaan (93%) en Oud Zaandijk (93%) is men het meest tevreden over het inzamelen van het afval. In Poelenburg (69%) het minst. In Westzaan (98%) wordt relatief het meest aan afvalscheiding gedaan. In de Rosmolenwijk (66%) doet men dat het minst.

Autochtone respondenten (84%) zijn meer tevreden over de afvalinzameling dan allochtone respondenten (76%). Mogelijk is dit een verklaring voor de lage tevredenheid in Poelenburg, waar veel alloctonen Zaanstadters woonachtig zijn. Respondenten van 55 jaar en ouder zijn meer tevreden over de afvalinzameling dan respondenten die jonger zijn, met uitzondering van de groep 18 – 24 jaar. Respondenten tussen de 40 en 64 jaar doen het meest aan afvalscheiding (86%-90%). De leeftijdsgroep 25-29 jaar doet daar het minst aan (76%).

Helpt tevreden over afhandeling melding openbare ruimte

De respondenten is ook gevraagd of zij wel eens een melding hebben doorgegeven over de openbare ruimte. 23% van de respondenten heeft dit wel eens gedaan. Ongeveer de helft was tevreden over de afhandeling van die melding. Jongeren tot 29 jaar geven minder vaak een melding door. Dit komt mogelijk omdat een deel van hen nog bij de ouders inwoont en zich dus niet aangesproken voelt om een melding te maken.

3.3 Politiek en inspraak

Middelmatige interesse in plaatselijke politiek

Uit de vergelijking van de verkiezingsopkomst en de Zaanpeiling 2006 bleek dat de Zaanpeilingrespondenten meer geneigd zijn om te gaan stemmen dan de werkelijke populatie. Desondanks blijkt in 2007 dat de interesse in de politiek onder de respondenten niet erg hoog is en de afgelopen jaren ook daalt. Van de respondenten geeft 57% aan enige interesse te hebben in de plaatselijke politiek en 9% veel interesse. In 2004 (64% en 9%) en 2006 (60% en 10%) hadden meer respondenten 'enige interesse'. Mannen en mensen in de leeftijdsgroep van 35 tot 64 jaar zijn iets meer geïnteresseerd in politiek.

Stellingen over de plaatselijke politiek

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat de ondervraagden niet veel vertrouwen hebben in het lokale bestuur. Dit blijkt uit de scores op de stellingen in Tabel 7.

Stellingen gemeentepolitiek						
% eens	1993	1996	2000	2004	2006	2007
het gemeentebestuur heeft een duidelijke visie op de toekomst van Zaanstad	-	-	-	24%	16%	17%
voor mensen zoals ik is de gemeentepolitiek te ingewikkeld	22%	24%	21%	15%	18%	17%
ik heb alle vertrouwen in de gemeenteraad	12%	7%	9%	10%	10%	9%
onze belastinggelden worden in Zaanstad over het algemeen goed besteed	9%	5%	7%	9%	8%	6%
het gemeentebestuur van Zaanstad doet veel om de mensen bij het bestuur te betrekken	9%	9%	7%	16%	10%	11%

Tabel 7

Minder mensen dan in 2004 hebben in 2007 vertrouwen in de toekomstvisie van het gemeentebestuur. Ook vinden maar weinig respondenten dat het gemeentebestuur veel doet om mensen bij het bestuur te betrekken (11%). De Zaanpeiling 2006 was te vroeg om het beleid van het gemeentebestuur (voorjaar 2006 aangetreden) om interactiever te zijn met de burgers te kunnen meten. Voordeel is wel dat die peiling als 0-meting gebruikt kan worden. En hoewel er een stijging is van 1%, naar 11% in 2007, is deze stijging te klein om te zeggen dat het beleid effect heeft. De volgende Zaanpeiling kan hier mogelijk meer duidelijkheid over scheppen.

Inspraak

Van de respondenten heeft 19% wel eens een gemeentelijke inspraak- of informatiebijeenkomst bezocht. Dit is minder dan in 2004 en 2006, toen respectievelijk 27% en 24% van de respondenten een dergelijke bijeenkomst bezocht. Iets meer dan de helft van de respondenten die een bijeenkomst bezocht, beoordeelde deze ook als min of meer waardevol (55%) en 25% als waardevol.

Ruim een derde van alle ondervraagden vindt dat men onvoldoende inspraak heeft bij gemeentelijke maatregelen (37%) en 10% vindt het voldoende. Respondenten die een gemeentelijke inspraakavond hebben bezocht, hebben een meer uitgesproken mening over of ze voldoende inspraak hebben. Van deze groep is namelijk 68% van mening dat ze onvoldoende inspraak heeft en vindt 15% dat ze voldoende inspraak heeft.

Het bezoek aan inspraak- of informatiebijeenkomsten stijgt naarmate men ouder wordt.

3.4 Communicatie vanuit de gemeente

Een gemeente kan op veel manieren communiceren met haar inwoners; via internet, de krant, bewonersbrieven, etc. Deze en nog een aantal andere communicatiemiddelen van de gemeente Zaanstad zijn door de respondenten beoordeeld.

Gebruik website Zaanstad moet nog groeien

De website www.zaanstad.nl wordt door 42% van de respondenten wel eens bezocht (43% in 2006). Een ruime meerderheid van de inwoners maakt dus nog geen gebruik van het internet in de communicatie met de gemeente. Onder de respondenten die de website www.zaanstad.nl bezoeken zijn meer autochtonen (43%) dan allochtonen (34%) en iets meer mannen dan vrouwen. Respondenten in de leeftijdsgroep 25-54 jaar bezoeken de website naar verhouding vaker dan jongeren en 55-plussers. In deze laatste groep daalt het bezoek steeds sneller naarmate de leeftijd stijgt. De bezoekers van de website zijn redelijk tevreden, 29% beoordeelt de website als goed en 54% als redelijk. In 2006 vond 33% de website goed en vond 52% hem redelijk.

Zaanstad Journaal bereikt veel inwoners

Het Zaanstad Journaal wordt door 72% van de respondenten wel eens gelezen. Vooral ouderen lezen het vaak. Van de respondenten van 45 jaar en ouder geeft 80% of meer aan het Zaanstad Journaal te lezen. Tussen de 35 en 44 jaar is dat gemiddeld rond de 70% maar daaronder daalt het snel. Nog maar 42% van de jongeren tussen de 18 en 24 jaar leest het Zaanstad Journaal wel eens. Het Zaanstad Journaal bereikt ook de allochtone inwoners (60%) van Zaanstad, zij het iets minder goed dan de autochtonen (75%). Opvallend is dat, in tegenstelling tot bij de autochtonen, het Zaanstad Journaal bij de allochtonen door alle leeftijdsgroepen ongeveer evenveel wordt gelezen. Alleen de allochtone jongeren (18-24 jaar) vormen daarop een uitzondering, zij lezen het Zaanstad Journaal minder vaak dan de overige leeftijdsgroepen. Maar niet minder vaak dan alle jongeren gemiddeld in Zaanstad.

De lezers van het Zaanstad Journaal beoordelen het blad redelijk (51%) tot goed (38%). Mannen beoordelen het blad over het algemeen als redelijk, vrouwen zeggen wat vaker het blad goed te vinden. Leeftijd is ook van invloed op het oordeel over het Zaanstad Journaal. Naarmate men ouder wordt wordt beoordeeld men het Journaal steeds meer als goed en steeds minder als redelijk. Vergeleken met 2006 is er wat deze beoordeling betreft maar weinig veranderd.

Interesse in informatie stijgt

Als het gaat om informatie vanuit de gemeente dan is men vooral geïnteresseerd in informatie over de buurt waarin men woont, gevolgd door gemeentelijke bekendmakingen. Uit de vergelijking met eerdere jaren blijkt dat de interesse voor informatie van de gemeente in het algemeen gestegen is, zie Tabel 8.

Interesse in soort informatie			
	2004	2006	2007
politiek actuele informatie	17%	22%	24%
gemeentelijke bekendmakingen	52%	61%	63%
buurtinformatie	67%	85%	84%
informatie over het gemeentelijk beleid	33%	40%	45%
informatie over gemeentelijke diensten en producten	49%	46%	46%

De antwoorden tellen niet op tot 100% omdat er meerdere antwoorden mogelijk waren

Tabel 8

De algehele interesse voor gemeentelijke informatie is dus gestegen. De meest aangewezen manier om die informatie met de inwoners te communiceren zijn volgens de ondervraagden het Zaanstad Journaal (54%) en de bewonersbrieven (57%). Waarbij een stadskrant (35%), een lokale televisiezender (25%) en de gemeentelijke website (24%) nog redelijke alternatieven zijn.

Gemeente licht inwoners beter in over gemeentelijke maatregelen

De respondenten zijn redelijk tot zeer geïnteresseerd in informatie van de gemeente over plannen met hun wijk of buurt. En iets meer dan de helft van hen (53%) is van mening dat de gemeente hen goed voorlicht over maatregelen waarmee ze te maken krijgen. In 2006 was dit slechts 27%. Kennelijk heeft de gemeente flinke vooruitgang geboekt in het voorlichten van haar inwoners. Net als in 2006, geeft 93% van de respondenten aan het op prijs te stellen als de gemeente hen via bewonersbrieven zou informeren. Bewonersbrieven zijn dus een zeer geschikt communicatiemiddel.

Klein bereik Zaanradio

In Zaanstad heeft men ook de beschikking over een aantal lokale radio- en tv-zenders: Zaanradio, RTV-NH en AT5. De beide tv-zenders zijn zeer goed bekend bij de respondenten. Zaanradio wat minder, 22% van de respondenten kent deze zender niet en slechts 12% van de respondenten luistert wel eens naar de zender. Dat zijn met name ouderen (60-plus). RTV-NH en AT5 worden daarentegen wel goed bekeken. Van de respondenten kijkt 20% elke dag RTV-NH en AT5 wordt door 23% van de respondenten dagelijks bekeken. Respectievelijk 31% en 34% van de respondenten bekijkt de zenders meerdere keren per week. Zie Tabel 9.

Kijk- en luistergedrag regionale omroepen								
	Zaanradio			RTV/NH			AT5	
	2004	2006	2007	2004	2006	2007	2004	2006
(bijna) elke dag	2%	1%	2%	16%	20%	20%	26%	26%
enkele malen per week	4%	4%	5%	26%	32%	31%	34%	35%
< 1 keer per week	3%	5%	5%	15%	17%	19%	15%	15%
zelden of nooit	71%	66%	66%	40%	28%	29%	25%	23%
zender ken ik niet	20%	24%	22%	3%	3%	2%	1%	1%

Tabel 9

Ten opzichte van 2004 heeft RTV-NH in 2006 meer kijkers aan zich kunnen binden. In 2007 lijkt dit zich gestabiliseerd te hebben. RTV-NH trekt zowel oudere als jongere kijkers, waarbij de ouderen wel met meer regelmaat kijken. Daarnaast kijken mannen meer naar RTV-NH dan vrouwen. Het aantal

kijkers naar AT5 is de laatste jaren stabiel. De zender trekt een breed publiek waarin alle leeftijden goed vertegenwoordigd zijn. Maar net als bij RTV-NH kijken er meer mannen dan vrouwen.

3.5 Zaandam Centrum: Inverdan

Inverdan is een project dat het centrum van Zaandam ingrijpend gaat veranderen. De gemeente vindt het daarom belangrijk om een zogenaamde 'vinger aan de pols' te houden en de inwoners te vragen naar hun mening over het centrum en Inverdan.

Dip in tevredenheid over bereikbaarheid centrum door sloop/nieuwbouw Bernhardbrug

Wanneer de situatie in het centrumgebied op allerlei punten vergeleken wordt met eerdere jaren dan springen er een tweetal zaken uit. In 2006 was er een grote ontevredenheid over de bereikbaarheid van het centrum met de auto (41% onvoldoende ten opzichte van 31% in eerdere jaren) en de parkeermogelijkheden voor die auto in het centrum (39% onvoldoende) ten opzichte van eerdere jaren (28% onvoldoende). Uit de Zaanpeiling 2007 blijkt dat deze ontevredenheid inmiddels weer enigszins gezakt is naar het niveau van 2005. Hieruit kan men opmaken dat de sloop/nieuwbouw van de Bernhardbrug van invloed is geweest op de bereikbaarheid van het centrum. Over de bereikbaarheid per fiets en/of brommer is men al jaren erg te spreken (84% á 85% voldoende).

Is de verminderde bereikbaarheid ook van invloed op het winkel- en uitgaansbezoek en op het verblijf in het centrum? Ja. Uit de resultaten blijkt dat de frequentie van het winkelen in het centrum van Zaandam sinds 2003 aan het dalen is. Dit dalende bezoek zal zeker niet alleen door de verminderde bereikbaarheid en de werkzaamheden in Inverdan veroorzaakt worden, ook andere factoren zoals een lage economische groei zijn mogelijk van invloed.

Aantrekkelijkheid als uitgaanscentrum blijft achteruit gaan

Naast de ontevredenheid over de bereikbaarheid en het parkeren zijn de respondenten in 2007 ook minder tevreden over de sfeer en gezelligheid in het centrum dan in eerdere jaren. In het verlengde daarvan ligt het dalende uitgaansbezoek. Gaf in eerdere jaren nog ongeveer 53% van de respondenten aan zelden of nooit in Zaandam uit te gaan, in 2006 is dat 58% en in 2007 57%. En hoewel de kwaliteit van het theater en de cafés/restaurants nog steeds door meer dan de helft van de respondenten als voldoende wordt bestempeld, is dat aantal wel lager dan in bijvoorbeeld 2003.

Inverdan

Over het project Inverdan hebben de respondenten een aantal stellingen voorgelegd gekregen, zie Tabel 10. Uit die tabel blijkt dat de bekendheid van het project Inverdan nog steeds groeit, dat bijna één derde van de respondent anno 2007 goed geïnformeerd is over Inverdan, dat de werkzaamheden het centrum minder aantrekkelijk maken en dat er een heel klein beetje meer vertrouwen lijkt te groeien in de kwaliteiten van het nieuwe centrum. Of deze groei in vertrouwen echt is zal uit de volgende peiling moeten blijken.

Uitspraken over Inverdan																
	Eens				Neutraal				Oneens				Weet niet/geen antw			
	2007	2006	2005	2003	2007	2006	2005	2003	2007	2006	2005	2003	2007	2006	2005	2003
Ik ken het project Inverdan	58%	56%	47%	*	16%	17%	16%	*	10%	12%	21%	*	16%	15%	17%	*
Goed geïnformeerd over wat er gaat gebeuren in het centrum van Zaandam	31%	30%	25%	22%	33%	31%	28%	27%	22%	26%	32%	34%	15%	14%	14%	17%
Overlast van werkzaamheden maken centrum onaantrekkelijk	63%	65%	51%	42%	17%	16%	21%	26%	10%	9%	14%	15%	11%	10%	15%	17%
Inverdan bezorgt Z's stad een centrum met uitstraling en kwaliteit	21%	16%	16%	18%	26%	25%	23%	23%	24%	29%	26%	19%	29%	30%	35%	40%
Inverdan levert mij stadscentrum waar ik straks graag verblijf	10%	9%	9%	*	28%	24%	23%	*	23%	26%	24%	*	40%	40%	44%	*
Ik zal straks vaker naar het nieuwe centrum toe gaan	12%	10%	11%	*	24%	21%	22%	*	26%	31%	28%	*	39%	38%	39%	*

Tabel 10

Inverdan is een wijkoverstijgend project. De respondenten in de wijken dicht bij Inverdan (Oude Haven, Zaandam West en Nieuw West) oordelen net als in eerdere jaren positiever over Inverdan dan de overige wijken van Zaanstad. Dit doordat ze in het Inverdan gebied wonen en daarom meer

bekend zijn met het project en daar ook beter over geïnformeerd zijn. Daarnaast blijkt dat alle Zaanдамse wijken positiever over Inverdan oordelen, dan de wijken in de andere delen van Zaanstad.

Onder de respondenten blijken mannen iets meer bekend te zijn met - en ook beter geïnformeerd te zijn over Inverdan dan vrouwen. Op de ouderen (65+) na zijn alle leeftijdsgroepen ongeveer even bekend met Inverdan. Jongeren lijken iets positiever te oordelen over wat Inverdan in de toekomst te bieden heeft, maar ook zij zijn niet overtuigd. Net als in 2006 zijn de allochtonen minder bekend met Inverdan en ook minder geïnformeerd maar ze oordelen wel positiever over wat Inverdan in de toekomst te bieden heeft dan autochtonen.

3.6 Conclusie hoe doet de gemeente het

De tevredenheid over het contact dat men heeft met de gemeente is de afgelopen jaren stabiel op een aanvaardbaar niveau, driekwart is tevreden. De bekendheid van het 0900-nummer is tussen 2004 en 2006 gegroeid, maar is inmiddels gestabiliseerd. Men is over het algemeen redelijk bekend met de internetdiensten die Zaanstad aanbiedt. Het gebruik daarvan is nog niet maximaal, maar is wel sterk gestegen sinds 2004.

Na een piek in de tevredenheid over het onderhoud aan het bestaande groen in 2006, volgt nu in 2007 weer een flinke daling. Ook het 'overall' rapportcijfer voor het onderhoud in de buurt was in 2006 positiever dan in 2004 en 2007. De helft van de respondenten is tevreden over het afhandelen van de meldingen over de openbare ruimte.

Ondanks de hogere verkiezingsopkomst (gemeenteraadsverkiezingen 2006) onder zaanpeilingrespondenten, is de interesse in de politiek onder de respondenten niet erg hoog. Ook is er weinig vertrouwen in de gemeenteraad. Hoewel het gemeentebestuur interactief beleid tot één van de speerpunten van het beleid gemaakt heeft, hebben de respondenten nog niet het gevoel dat het gemeentebestuur veel doet om de mensen bij het bestuur van de gemeente te betrekken. Ook vinden mensen dat ze onvoldoende inspraak hebben.

Hoewel het Zaanstad Journaal niet door iedereen gelezen wordt heeft het wel een breed publiek, waaronder jongeren, ouderen en allochtonen. Vergeleken met 2006 heeft de gemeente in 2007 een flinke stap vooruit gedaan als het gaat om het inlichten van bewoners over gemeentelijke maatregelen. Inwoners van Zaanstad zijn vooral geïnteresseerd in informatie van de gemeente over hun buurt. Zij zien de bewonersbrieven als een prima middel om die informatie te verspreiden.

De sloop en nieuwbouw van de Bernhardbrug in Zaanдам, was de oorzaak van een daling in de tevredenheid over de bereikbaarheid van het centrum met de auto in 2006. Uit de peiling van 2007 blijkt dat, nu de brug weer open is de tevredenheid op dit punt weer gestegen is naar het niveau van 2005. De inwoners zijn nog steeds niet overtuigd als het om Inverdan gaat. Wel blijkt inmiddels dat men meer bekend en beter geïnformeerd is over het project. Een groot bezwaar van Inverdan is voor de burgers nog steeds de overlast die de werkzaamheden met zich mee brengen.

4 Economie en Welvaart

In dit hoofdstuk komen zaken aan de orde als: welke luxe goederen kan men zich veroorloven en kan men goed rondkomen van het inkomen. Daarnaast wordt besproken waar Zaanstadters werken en of zij in Zaanstad zouden willen werken. Tevens komen de dagelijkse dingen als boodschappen doen en winkelen aan de orde.

4.1 Welvaart

Criteria welvarendheid

Om zicht te krijgen op de welvaartsverdeling in Zaanstad zijn er vragen gesteld over het bezit van luxe goederen als een auto, pc, internet en vakantie. Van de respondenten is 79% in het bezit van een auto, heeft 87% thuis een computer, heeft 95% thuis toegang tot internet en is 80% het afgelopen jaar op vakantie geweest. Het percentage dat een PC bezit en thuis een internettoegang heeft stijgt de laatste jaren. Dit laatste is ook een landelijke trend. Opmerkelijk is de sterke stijging van de internettoegang thuis in het afgelopen jaar, van 81% in 2006 naar 95% in 2007.

Wie bezit wat?

Het PC-bezit stijgt het snelst onder jongeren en 65-plussers. Ook in de laagste inkomensgroepen stijgt het PC-bezit meer dan gemiddeld. Een groot deel van de respondenten (95%) heeft thuis toegang tot het internet. Ouderen blijven wat achter. Het merendeel (72%) van de internetters heeft inmiddels een breedbandverbinding. Het autobezit is onder jongeren en 75-plussers het laagst. Ook onder de twee laagste inkomensgroepen is het percentage respondenten dat een auto bezit ruim onder het gemiddelde (dit wordt deels veroorzaakt door de vele jongeren in de laagste inkomensgroep). Ouderen gaan relatief wat minder vaak op vakantie (55%). Ook respondenten in de inkomensgroepen tot € 1300 gaan verhoudingsgewijs minder dan gemiddeld op vakantie.

Hoe goed kan men rondkomen?

Van alle respondenten geeft bijna een kwart (22%) aan minder goed of slecht rond te kunnen komen van het inkomen. In eerdere jaren was dat een vergelijkbaar percentage. Allochtonen geven vaker (46%) aan niet rond te kunnen komen dan autochtonen (18%). Ten opzichte van 2004 valt op dat het aandeel jongeren dat aangeeft minder goed rond te kunnen komen is gedaald, maar wel weer hoger is dan in 2006. Van de respondenten met een inkomen tot € 950 kan 54% minder goed of slecht rondkomen. In deze laatste groep zitten ook veel jongeren.

In Poelenburg kan men het minst goed rondkomen

Per wijk zijn er verschillen wat betreft het percentage respondenten dat aangeeft minder goed te kunnen rondkomen van het inkomen. De resultaten zijn echter minder betrouwbaar door de verschillen in respons tussen wijken. Daarom wordt slechts een rangorde gegeven, waarbij een hoge positie (bijvoorbeeld positie 1) betekent dat men minder goed kan rondkomen dan een lagere positie (bijvoorbeeld positie 19). Zie Tabel 11 op pagina 30.

Rangorde % dat aangeeft niet goed rond te kunnen komen		
positie in 2007		positie in 2004
1	Poelenburg	1
2	Zaandam Zuid	6
3	Kogerveldwijk	7
4	Oud Koog	5
5	Rosmolenwijk	4
6	Pelders-/Hoornseveld	2
7	Zaandam Noord	11
8	Zaandam West	13
9	Krommenie Oost	15
10	Oud Zandijk	9
11	Westzaan	18
12	Assendelft Noord	-
13	Wormerveer	8
14	Oude Haven	12
15	Krommenie West	16
16	Nieuw West	14
17	Assendelft Zuid	-
18	Rooswijk	10
19	Westerkoog	19

Tabel 11

Poelenburg staat, net als in 2004 bovenaan de lijst. Deze positie is in 2007 alleen maar versterkt doordat een groter deel van de allochtonen deze vraag heeft beantwoord (door het face-to-face onderzoek onder allochtonen). En omdat in Poelenburg bovengemiddeld veel allochtonen Zaanstadters wonen. Eerder bleek namelijk al dat allochtonen vaker dan gemiddeld aangeven niet goed rond te kunnen komen.

Opvallend is dat de top van de lijst gevormd wordt door de Zaanse wijken, met uitzondering van Nieuw West. De wijken in de voormalig dorpen zitten wat lager in de rangorde. Uit deze rangorde blijkt ook dat er, ten opzichte van 2004, wijken zijn die van positie zijn veranderd. Deze veranderingen in positie betekenen echter niet meteen dat wijken armer of rijker geworden zijn. Mogelijk illustreert het een verschil in achtergrond van de respondenten uit die wijken destijds en nu.

Aanvullende voorzieningen voor minimum inkomens

Van alle respondenten is 43% bekend met de aanvullende voorzieningen die de gemeente aanbiedt voor inwoners met een minimum inkomen en maakt 4% er gebruik van. Van de respondenten die bekend zijn met de aanvullende voorzieningen maakt 8% er gebruik van. Volgens de Zaanse armoedemonitor (2007) zou bijna 12% van de huishoudens in Zaanstad gebruik kunnen maken van de aanvullende voorzieningen.

Bekendheid met aanvullende voorzieningen laag onder doelgroep

Meer autochtonen zijn bekend met de aanvullende voorzieningen dan allochtonen. Desondanks maken allochtonen wel meer gebruik van die aanvullende voorzieningen dan autochtonen. Jongeren van 18-24 jaar zijn het minst bekend met de aanvullende voorzieningen. Maar naarmate men ouder wordt stijgt die bekendheid wel. Opvallend is ook dat de bekendheid met de aanvullende voorzieningen het laagst is onder de laagste inkomensgroepen, terwijl die juist de doelgroep vormen van de aanvullende voorzieningen. Het zijn vooral de respondenten met een bijstandsuitkering die gebruik maken van de aanvullende voorzieningen, maar ook mensen met een andersoortige uitkering maken bovengemiddeld gebruik van de aanvullende voorzieningen.

Helft van gebruikers tevreden met de aanvullende voorzieningen

Van de mensen die bekend zijn met de aanvullende voorzieningen is 22% tevreden met die voorzieningen, 8% is dat niet en 70% heeft hier geen mening over. De tevredenheid onder de respondenten die daadwerkelijk gebruik maken van de voorzieningen ligt een stuk hoger, 53% van

hen is tevreden over de aanvullende voorzieningen. Maar ook de ontevredenheid ligt bij deze groep hoger, namelijk op 23%.

4.2 Werkzame Zaanstadters

Ruim de helft van de respondenten (56%) werkt in loondienst en 6% is werkzaam als zelfstandig ondernemer. Van de mensen in loondienst werkt bijna twee derde (62%) 36 uur of meer per week, bij de zelfstandig ondernemers is dat 71%. Relatief de meeste respondenten zijn werkzaam in de sectoren gezondheidszorg/welzijn (15%) en detailhandel (11%). In de industrie en bij de overheid zijn ook relatief veel respondenten werkzaam (respectievelijk 10% en 8%).

Fiets belangrijkste vervoermiddel voor mensen die in Zaanstad werken

De helft van de respondenten is werkzaam in Zaanstad en een kwart in Amsterdam. De auto (44%), de fiets (24%) en de trein (11%) zijn de belangrijkste vervoermiddelen om naar het werk te gaan. Voor de mensen die in Zaanstad werken is de fiets (43%) het belangrijkste vervoermiddel, gevolgd door de auto (39%). Zij die in Amsterdam werken gaan vooral met de auto (42%) en de trein (34%).

Veel mensen overwegen een baan in Zaanstad te zoeken

De respondenten die in Zaanstad werkzaam zijn werken vooral in de gezondheidszorg/welzijn (18%), detailhandel en horeca (15%) en industrie (13%). Van de mensen die buiten Zaanstad werkzaam zijn overweegt 43% (in 2004 en 2006 42%) om een baan in Zaanstad te zoeken. De voornaamste sectoren waarin zij werk zoeken zijn de overheid en de gezondheidszorg/welzijn. Een overzicht van alle sectoren staat in Tabel 12.

Sector waarin men werk zoekt in Zaanstad in %		
	2007	2006
Overheid (gemeente, Rijk, politie)	19%	13%
Anders, nl.:	16%	11%
Gezondheidszorg en welzijn	13%	17%
ICT, research-activiteiten	8%	9%
Overige dienstverlening (cultuur, nutsbedrijven, recreatie)	8%	3%
Adviesdiensten (economisch, juridisch, accountancy, reclame)	7%	9%
Bank- en verzekeringswezen	7%	7%
Detailhandel (winkels) en horeca	5%	7%
Industrie	4%	5%
Onderwijs	3%	7%
Transport, vervoer, opslag en communicatie	3%	5%
Bouw	3%	4%
Groothandel	2%	1%
Facilitaire diensten (uitzendbureau, schoonmaak, callcentra)	1%	1%
Landbouw, visserij	0%	0%

Tabel 12

Vergeleken met 2006 is een lichte verschuiving zichtbaar in de sectoren waarin men in Zaanstad een baan zoekt. De volgende Zaanpeiling kan hierover mogelijk meer duidelijkheid geven.

4.3 Boodschappen en winkelen

Dagelijkse boodschappen

Boodschappen doen is voor velen een dagelijkse bezigheid en uit de resultaten blijkt dat het ook iets is wat je veelal in je eigen buurt doet. Het merendeel van de winkelcentra in Zaanstad wordt namelijk bezocht door de inwoners uit de wijk waarin het winkelcentrum is gevestigd of de aangrenzende wijken. Uitzondering hierop is de Westzijde in Zaandam. Dit winkelgebied trekt bovengemiddeld veel bezoekers uit alle delen van de stad (behalve Wormerveer, Krommenie en Assendelft). Dit wordt wellicht veroorzaakt door de populariteit van de daar gevestigde Dirk van de Broek (de enige in Zaanstad). Al een aantal jaar geven de respondenten uit de Rosmolenwijk aan elders in Zaanstad boodschappen te doen. Dit komt omdat de supermarkten in de Rosmolenwijk niet

genoemd worden in de lijst met winkelcentra en de respondenten daar wel boodschappen doen. Het winkelcentrum A8/Oud Koog trekt, meer dan in 2006, klanten uit Oud Zaandijk. In de tijd tussen de Zaanpeiling 2006 en Zaanpeiling 2007 is daar een nieuwe vestiging van Albert Heijn gekomen, die kennelijk aantrekkelijk is voor de respondenten uit Oud Zaandijk. De volgende Zaanpeiling zou dit mogelijk kunnen benadrukken.

Marktbezoek is dalende.

Elke week naar de markt is voor 21% van de respondenten een gewoonte, 19% bezoekt de markt minstens 1x per maand en 41% bezoekt de markt bijna nooit. Sinds 2004 is het marktbezoek aan het dalen. In 2004 bezocht 29% de markt elke week en 23% tenminste 1x per maand. De zaterdagmarkt in Zaandam is het meest populair en wordt door 63% van de respondenten bezocht, maar ook de donderdagmarkt in Zaandam (38%) en de woensdagmarkt in Wormerveer (34%) worden redelijk bezocht. De markt in Krommenie is met 11% het minst bezocht. Respondenten uit Zaanstad Noord bezoeken vaker de markten van Krommenie en Wormerveer, en de respondenten uit Zaanstad Zuid bezoeken vaker de Zaandamse markt.

Al een aantal jaren blijkt dat vrouwen over het algemeen iets vaker naar de markt gaan, net als allochtonen. De frequentie van het marktbezoek stijgt met de leeftijd. Verder zien we dat de laagste (waarschijnlijk vanwege de vele jongeren) en hoogste inkomensgroep wat minder vaak naar de markt gaan dan de middelste inkomensgroepen. Ook is er een verschil in marktbezoek tussen de wijken. Zo zijn de respondenten uit de Oude Haven, Zaandam Zuid en Wormerveer meer 'marktgericht' dan de respondenten uit Koog aan de Zaan en Assendelft Zuid.

Winkelen in Zaandam Centrum

In het vorige hoofdstuk is reeds besproken dat er een dalende lijn zichtbaar is in het winkel- en uitgaansbezoek van Zaandam Centrum, mede veroorzaakt door de verminderde bereikbaarheid van het centrum en de bouwwerkzaamheden. Wat betreft de kwaliteit van de winkels in het centrum van Zaandam kan gesteld worden dat de respondenten matig tevreden zijn, 42% beoordeelt die kwaliteit als voldoende. De variëteit van het aanbod wordt wat minder goed beoordeeld, 33% vindt het voldoende. Sinds 2005 zijn deze beoordelingen aan het dalen, destijds was 46% tevreden over de kwaliteit en 39% over de variëteit.

Waar koopt men duurzame goederen?

De respondenten is tevens gevraagd waar ze doorgaans de duurzamere goederen kopen.

Duurzame artikelen				
	kleding/schoenen	meubelen	witgoed/bruigoed	doe het zelf/tuinartikelen
Zaandam centrum	55%	10%	38%	15%
Zaandam Zuiderhout	0%	8%	9%	28%
Krommenie centrum	7%	1%	2%	2%
Wormerveer centrum	5%	1%	9%	1%
Wormerveer noorderveld	0%	7%	1%	17%
Elders in Zaanstad	3%	16%	18%	30%
Buiten Zaanstad	30%	58%	23%	8%

Tabel 13

Uit Tabel 13 blijkt dat het centrum van Zaandam de beste locatie is om kleding/schoenen te kopen (55%), en ook witgoed/bruigoed wordt daar door ruim een derde van de respondenten gekocht. Doe het zelf/tuinartikelen worden het meest gekocht op de locatie Zaandam Zuiderhout, maar ook elders in Zaanstad zijn populaire plaatsen waar men deze artikelen kan kopen. Respondenten die op zoek zijn naar meubelen doen dat vooral buiten Zaanstad of op een andere plek in Zaanstad dan in de lijst staat aangegeven. Opvallend is wel dat de meubelboulevard in Zaandam Zuiderhout en de meubelzaken op het Noorderveld in Wormerveer slechts een klein deel van de Zaanstedelijke kopers weten te trekken.

Winkelen buiten Zaanstad

Het winkelen in steden in de regio wordt steeds populairder. Steeds meer respondenten geven aan wel eens buiten Zaanstad te winkelen. In 2007 gaat ongeveer twee derde van de respondenten wel eens winkelen in Alkmaar of Amsterdam Centrum. In 2006 was dit ongeveer de helft. Ook steden als

Beverwijk, Purmerend, Haarlem en Amsterdam Noord worden regelmatig door Zaanstadters bezocht om te winkelen. Zie Tabel 14.

Winkelen in de regio			
	2007	2006	2004
Purmerend	42%	33%	34%
Alkmaar	60%	51%	48%
Beverwijk	46%	37%	36%
Haarlem	38%	30%	28%
Amsterdam-Noord	36%	30%	29%
Amsterdam-Centrum	65%	49%	54%
Amsterdam-Osdorp	-	5%	-
Amsterdam-Zuidoost	-	9%	-

Tabel 14

Steden als Alkmaar en Haarlem worden relatief wat vaker bezocht door de hogere inkomensgroepen. Veel jongeren tot 24 jaar bezoeken het centrum van Amsterdam om te winkelen. Amsterdam Noord, Beverwijk en Amsterdam Centrum worden relatief wat vaker door allochtonen bezocht dan door autochtonen. Vooral Amsterdam Centrum trekt veel allochtone jongeren. Purmerend, Haarlem en Alkmaar trekken juist weer meer autochtonen dan allochtonen.

Assendelft Zuid winkelt in Beverwijk

Vanuit een aantal wijken is een duidelijke voorkeur te ontdekken voor het winkelen in bepaalde steden buiten Zaanstad. Zo wordt Purmerend bovengemiddeld bezocht door respondenten uit Zaanstad Noord en Kogerveldwijk. Alkmaar wordt meer bezocht door respondenten uit Zaanstad Noord en Beverwijk is voor respondenten uit Assendelft Zuid de ideale plek om te winkelen. Haarlem trekt ook wat meer respondenten uit Zaanstad Noord en dan met name Assendelft en Krommenie. Respondenten uit de Zaanse wijken winkelen relatief wat vaker in Amsterdam Noord dan respondenten uit de rest van de stad.

4.4 Conclusie Economie en Welvaart

Er is een aantal criteria voor welvarendheid (autobezit, pc bezit, vakanties). Ongeveer 80% van de respondenten voldoet aan die criteria. 20% doet dat dus niet. Dit laatste komt redelijk overeen met het percentage respondenten dat aangeeft niet goed rond te kunnen komen van het inkomen, 22%. Respondenten in Poelenburg kunnen het minst goed rondkomen. Daar wonen relatief veel allochtonen die ook vaker dan gemiddeld aangeven niet goed te kunnen rond komen. Hoewel ouderen gemiddeld goed rond kunnen komen, gaan zij minder op vakantie, hebben zij minder vaak internet en zijn ze minder vaak in het bezit van een auto.

In de sectoren gezondheidszorg/welzijn en detailhandel zijn de meeste Zaanstadters werkzaam. Voor degenen die in Zaanstad werken is de fiets het belangrijkste vervoermiddel. Respondenten die buiten Zaanstad werken zouden graag een baan in Zaanstad zoeken.

Dagelijkse boodschappen doet men over het algemeen binnen de eigen wijk. Bijna een kwart van de respondenten bezoekt wekelijks de markt. Winkelen in de regio is populair. Alkmaar en Amsterdam zijn de meest populaire plaatsen voor een dagje winkelen buiten Zaanstad.

5 Sociale participatie

Sociale participatie is een veel omvattend begrip. De kern van het begrip is dat men 'mee doet in de maatschappij'. In deze rapportage bedoelen we met sociale participatie het volgende: deelname aan cultuur, sport, vrijwilligerswerk. Ook de onderwerpen maatschappelijke participatie en integratie worden in dit hoofdstuk behandeld.

5.1 Sport en recreatie

Uit de Zaanpeiling 2007 blijkt dat 59% van de respondenten aan sport³ doet. Van deze sportbeoefenaars beoefent 63% twee sporten en 30% zelfs drie sporten. In 2006 deed 57% van de respondenten aan sport.

Mannen en vrouwen doen evenveel aan sport en allochtonen doen net iets minder vaak aan sport dan autochtonen. Sportdeelname is daarnaast afhankelijk van de leeftijd (daalt naarmate men ouder wordt) en het inkomen (stijgt naarmate het inkomen hoger wordt). Opvallend is dat de laagste inkomensgroep ook relatief veel sport. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het grote aantal jongeren in deze inkomensgroep, want die sporten relatief het meest. De belangrijkste reden om niet aan sport te doen is dat men geen tijd heeft, maar ook de kosten, fysieke problemen en geen interesse zijn belangrijke redenen om niet te sporten.

De redenen om niet te sporten verschillen nogal tussen allochtonen en autochtonen. Voor allochtonen is 'geen tijd' de belangrijkste reden om niet te sporten (63%), gevolgd door de kosten (21%). Voor autochtonen zijn er meer redenen om niet te sporten, onder andere geen tijd (32%), fysieke problemen (25%), geen interesse (23%), te duur (20%), etc.

Fitness meest populaire sport

De meest beoefende sport in Zaanstad is fitness, gevolgd door wielrennen/fietsen en wandelsport. Zie de tabel hieronder.

Top 7 2006			
positie	Sport	2007	2006
1	Fitness	17%	18%
2	Wielrennen/Toerfietsen	14%	16%
3	Wandelsport	12%	13%
4	Joggen/trimmen	12%	10%
5	Zwemmen	10%	8%
6	Tennis	8%	7%
7	Veldvoetbal	4%	5%

Tabel 15

Bij mannen en vrouwen zijn dezelfde sporten populair. Zij het wel dat de rangorde van die sporten varieert tussen de geslachten. Tot ongeveer 55 jaar is men vooral actief met fitness, wielrennen/toerfietsen en joggen. Daarna gaat men steeds meer over op wandelen, zwemmen en gymnastieken. Toerfietsen is ook populair bij mensen boven de 55 jaar.

Hoe, waar en wanneer sporten

Bijna de helft van de sportende respondenten sport meerdere malen per week. Dit lijkt ook logisch, daar mensen aangeven meerdere sporten te beoefenen. Doordeweeks sport ruim de helft (57%) van de respondenten 's avonds. In het weekend sport men liever overdag (87%). Over het algemeen beoefent men de eerste sport in georganiseerd verband, maar bij de tweede en derde sport stijgt

³ Sinds de Zaanpeiling 2006 wordt een nieuwe definitie van sport gehanteerd. Hierdoor is alleen een vergelijking van 2007 met 2006 mogelijk. Definitie: het gaat om activiteit die u in de afgelopen twaalf maanden heeft verricht volgens gebruiken en regels uit de sportwereld. U moet dan denken aan bijv. badminton, fitness, toerfietsen en schaken, maar niet aan yoga, tuinieren, puzzelen of fietsen naar de bakker. Sporten die u tijdens de vakanties heeft beoefend, tellen wel mee; en tijdens lessen lichamelijke opvoeding op school niet.

het percentage dat dit in ongeorganiseerd verband beoefent tot bijna twee derde. In georganiseerd verband sport men voornamelijk als lid van een sportvereniging, gevolgd door de commerciële sportaanbieder. Juist omdat vooral de eerste sport vaak in georganiseerd verband wordt beoefend is bij die sport ook vaak een sportcomplex belangrijk, bij de tweede en derde sport zijn dat vooral de openbare gebieden, zoals trapveldjes, recreatiegebieden en ander openbaar gebied.

Één derde (34%) van de sporters sport in Zaanstad, 21% in Zaanstad Noord en 15% in Zaanstad Midden. Gevraagd naar het oordeel over de sportvoorzieningen, is 18% van de respondenten ontevreden over de sportvoorzieningen in de eigen wijk. Voor de sportvoorzieningen in Zaanstad als geheel is dat maar 6%. In 2006 was respectievelijk 22% en 9% ontevreden met de sportvoorzieningen. De gemiddelde afstand die men aflegt tussen de eigen woning en de plaats waar men sport is 6,7 km. In 2006 kwam men op een gemiddelde schatting van 5,3 km.

In de zomer haalt bijna tweederde de beweegnorm

Er is in Nederland een beweegnorm, die aangeeft dat men minimaal 5 dagen per week minstens een halfuur matig intensief moet bewegen. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt in twee leeftijdsgroepen, 18 tot 55 jaar en 55 jaar en ouder. Omdat matig intensief voor 55-plussers iets anders betekent dan bij de 18-55 jarigen vallen bij hun meer activiteiten in de categorie matig intensief. In de Zaanpeiling is gevraagd op hoeveel dagen van de week men minstens een half uur op deze manier beweegt. In de zomer beweegt 61% van de respondenten minstens 5 dagen per week een half uur per week, in de winter daalt dat naar 45% van de respondenten.

Vrouwen bewegen iets vaker dan mannen. In de zomer voldoet 62% van de vrouwen en 59% van de mannen aan de norm. In de winter is dat voor de vrouwen 47% en voor de mannen 44%. In de leeftijdsgroep 30-44 jaar voldoet ongeveer de helft van de respondenten in de zomer aan de beweegnorm. In de andere leeftijdsgroepen ligt dat in de zomer op ongeveer tweederde van de respondenten. De jongeren en de 75-plussers bewegen in de zomer het vaakst, in beide groepen voldoet 67% van de respondenten aan de norm. In de winter voldoet in de leeftijdsgroep 30-39 jaar ongeveer eenderde van de respondenten aan de norm, voor de overige leeftijdsgroepen ligt dit rond de 50%. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met de landelijke cijfers (CBS).

Door het aanvullende onderzoek onder allochtonen is het nu ook mogelijk om te kijken naar het verschil tussen allochtonen en autochtonen op de beweegnorm. Allochtonen (63%) voldoen net iets vaker aan de norm dan autochtonen (60%), maar groot zijn die verschillen niet. In de winter is dat verschil zelfs nog maar 1%.

Recreëren in Zaanstad

Zaanstad kent een behoorlijk aantal parken. Daarnaast is er een tweetal recreatiegebieden dichtbij en ook in de regio zijn er voldoende plaatsen waar men kan recreëren. Aan de respondenten is gevraagd of en hoe vaak zij recreëren op deze plaatsen.

56% geeft aan wel eens een park in Zaanstad te bezoeken. Uit de tabel hieronder kan men opmaken hoe vaak de parken bezocht worden.

Frequentie parkbezoek			
	2-3 x per maand	4x of vaker per maand	hoogstens 1 x per maand
Vijfhoekpark	9%	10%	82%
Burg. in 't Veldpark	17%	19%	64%
Darwinpark	15%	16%	69%
Kogerpark	6%	11%	83%
Recreatiepark W' veer	10%	8%	81%
Rosariumpark	13%	13%	74%
Agathepark	8%	8%	84%
Burg. de Boerpark	9%	12%	78%
ander park in Zaanstad	19%	15%	66%

Tabel 16

Het park dat het meest frequent wordt bezocht is het Burgemeester in 't Veldpark in Zaanadam. Daarnaast geeft nog een behoorlijk deel van de respondenten aan regelmatig andere parken in Zaanstad te bezoeken. Dit terwijl lijst toch bijna volledig is. Mogelijk weten de parkbezoekers niet zo goed hoe het park dat zij bezoeken heet. Allochtonen geven iets vaker aan parken te bezoeken dan autochtonen.

Van de respondenten bezoekt 80% wel eens een recreatiegebied in en rondom Zaanstad.

Frequentie bezoek recreatiegebieden				
	1-2x per jaar	3-6x per jaar	7-10x per jaar	> 10x per jaar
Jagersveld	48%	25%	11%	16%
Twiske	53%	27%	8%	12%
Alkmaarder- en	57%	24%	10%	9%
Landschap Wat	64%	22%	5%	9%
Duinen/strand	24%	35%	19%	22%

Tabel 17

De duinen en het strand zijn voor de Zaanstadters het meest populaire recreatiegebied aangezien deze relatief het meest frequent bezocht worden, zie Tabel 17. Wat dichterbij zien we dat het Jagersveld ook behoorlijk frequent bezocht wordt, gevolgd door 't Twiske. Inkomen lijkt van invloed op het bezoek van recreatiegebieden. Naarmate het inkomen stijgt, bezoeken meer mensen een recreatiegebied. Anders dan bij de parken worden de recreatiegebieden iets vaker bezocht door autochtonen dan door allochtonen.

5.2 Vrijwilligerswerk

Van de respondenten (inclusief de aanvullende groep allochtonen) is 31% actief als vrijwilliger. Iets meer dan de helft van deze vrijwilligers is daar minstens 1x per week, maar meestal vaker mee bezig. In 2004 gaf 33% van de respondenten aan vrijwilligerswerk te doen, vorig jaar (2006) was dat 28%. Daarnaast geeft éénvijfde deel van de vrijwilligers aan ook nog ander vrijwilligerswerk te willen doen. Maar dit zijn met name de vrijwilligers die op dit moment minder frequent actief zijn als vrijwilliger. Van de respondenten die nog geen vrijwilliger zijn geeft 18% (15% in 2004, 18% in 2006) aan dat in de nabije toekomst wel te willen gaan doen. Aantrekkelijke sectoren zijn vooral sport, bureau-ouderen- gehandicaptenhulp (mantelzorg) en onderwijs. Maar ook buurthuis/wijkcentrum, gezondheidszorg en bewonersorganisaties zijn sectoren waar vrijwilligers graag in aan de slag zouden gaan.

Wat kenmerkt de vrijwilliger?

Ongeveer evenveel mannen als vrouwen zijn actief als vrijwilliger, respectievelijk 29% en 30%. Respondenten tot 34 jaar doen het minst aan vrijwilligerswerk (ongeveer een vijfde), respondenten tussen de 34 en 74 jaar het meest, ongeveer een derde. Van de respondenten van 75 jaar en ouder doet nog ruim een kwart aan vrijwilligerswerk. Autochtonen doen relatief wat meer aan vrijwilligerswerk dan allochtonen. Ook het inkomen speelt een rol, respondenten met een inkomen boven de € 1900 zijn relatief wat vaker actief als vrijwilliger dan respondenten met een lager inkomen.

Wat kenmerkt de potentiële vrijwilliger?

De potentiële vrijwilliger is tussen de 18 en 64 jaar. Het zijn zowel mannen als vrouwen, mensen met een inkomen boven de € 3150 of onder de € 950. Vooral deze laatste groep bevat heel veel jongeren. Verder zijn allochtonen relatief wat meer bereid zich aan te bieden als vrijwilliger dan autochtonen. Dit laatste is opvallend omdat allochtonen juist minder vaak actief zijn als vrijwilliger dan autochtonen.

5.3 Maatschappelijke participatie en integratie

Contact met andere mensen, een sociale omgeving, is erg belangrijk. In deze peiling is aan de respondenten gevraagd aan te geven of ze voldoende contacten hebben buiten werk, school of het eigen gezin. Een groot deel (80%) van de respondenten geeft aan zeker voldoende contacten te hebben, 10% vindt wel dat hij voldoende contacten heeft maar zou ook nog wel wat meer contacten willen hebben en 10% vindt dat hij of zij te weinig contacten heeft. Dit is vergelijkbaar met eerdere jaren (2004: 9% en 2006: 11%).

Meer contacten

De respondenten die te weinig contact hebben of meer contact willen, geven aan dat contact vooral te willen op het gebied van vrienden ontmoeten (50%), hobby's (36%), uitgaan/recreatie (31%) en sport (31%). Wel blijkt er nog wat variatie te zijn binnen de verschillende groepen respondenten, zo zoeken allochtonen meer contact op het gebied van sport en autochtonen juist op het gebied van vrienden ontmoeten. Jongeren tot 34 jaar zoeken meer contacten op het gebied van sport dan de andere leeftijdsgroepen, die juist weer wat sterker inzetten op het ontmoeten van vrienden. De belangrijkste redenen waarom men op dit moment dat contact niet heeft zijn: tijdgebrek (55%), geld (30%) en niemand weten om samen dingen te ondernemen (30%). Opvallend is een lichte stijging in de groep respondenten die niemand weet om samen dingen te ondernemen (30%), in 2006 was dat nog 24%. Uit de volgende Zaanpeiling zal moeten blijken of deze stijging doorzet.

Wie willen meer contact?

In 2006 vonden veel ouderen (75 plus), jongeren en 35-44 jarigen dat ze te weinig contacten hadden. In 2007 lijkt dit verschoven te zijn naar de jongeren (16%) en de groepen 25-34 jarigen (12%) en 55-64 jarigen (11%). De 75-plussers vinden juist dat ze over het algemeen voldoende contacten hebben. Dit lijkt een flinke verschuiving ten opzichte van vorig jaar, de Zaanpeiling 2008 zou hier mogelijk wat meer duidelijkheid over kunnen geven⁴.

Ook mensen met een laag inkomen (waaronder veel jongeren) vinden dat ze te weinig contact hebben (22%). Dit aantal daalt naarmate het inkomen stijgt. Verder zijn er meer allochtonen (29%) van mening dat ze te weinig contacten hebben dan autochtonen (9%). Bij de allochtonen lijkt het ook dat dit percentage aan het stijgen is, in 2006 vond namelijk nog 17% dat ze te weinig contact hadden. Ook hier zouden de resultaten van de Zaanpeiling 2008 mogelijk wat meer duidelijkheid kunnen verschaffen.

Discriminatie

Soms kan het moeilijk zijn om mee te draaien in de samenleving omdat mensen gediscrimineerd worden. Dit kan zijn om de afkomst van een persoon, maar ook andere persoonskenmerken kunnen aanleiding zijn voor discriminatie. Van de respondenten geeft 8% aan het afgelopen jaar te zijn gediscrimineerd (2004: 9% en 2006: 8%).

Merendeel neutraal over relatie tussen bevolkingsgroepen

Twee derde van de respondenten kenschetst de relatie tussen autochtonen en allochtonen inwoners als neutraal, 14% als positief en 16% als negatief. In 2004 en 2006 was dat ongeveer dezelfde verhouding. Allochtonen zijn minder negatief over de relatie tussen de bevolkingsgroepen dan autochtonen. En ook vinden allochtonen relatief wat vaker dat er te weinig contact is tussen de bevolkingsgroepen dan autochtonen. In Zaanstad als geheel vindt 25% van de respondenten dat er te weinig contact is, 15% vindt dat er voldoende contact is en net als bij de relatie tussen de bevolkingsgroepen is ook hier een grote groep een neutrale mening toegedaan, 59%.

⁴ Daarnaast is het zo dat de groep 75-plussers van geringe omvang is waardoor steekproefverschillen mogelijk verantwoordelijk zouden kunnen zijn voor deze verschuiving.

5.4 Cultuur

deBieb

Onder de respondenten (18 jaar en ouder) is 36% lid van deBieb. In 2004 was dat nog 43% en in 2006 41%. Het aantal leden lijkt te dalen, uit de Zaanpeiling 2008 zou moeten blijken of deze trend doorzet. De hoofdvestiging aan de Vermiljoenweg in Zaanadam wordt het meest bezocht (47%). 19% van de respondenten bezoekt het filiaal in Westerkoog en 25% bezoekt het filiaal in Krommenie. Het filiaal in Wormerveer (6%) en de bibliobus (3%) worden het minst bezocht. Een overgrote meerderheid van de leden (85%) is tevreden over deBieb. De ontevreden respondenten (15%) geven aan dat dit onder andere door het beperkte en slechte aanbod van boeken in de collecties komt, het geringe aantal filialen, slechte service, weinig personeel, te duur en dat er teveel bezuinigd wordt.

Vrouwen zijn relatief wat vaker lid van deBieb dan mannen, respondenten tussen de 25 en 34 jaar zijn minder vaak lid dan andere leeftijdsgroepen en ook allochtonen zijn net iets minder vaak lid dan autochtonen. In 2007 lijkt het bibliotheek lidmaatschap, net als in 2004, samen te hangen met de hoogte van het inkomen. Naarmate het inkomen stijgt, neemt ook het percentage respondenten dat lid is van deBieb toe. Vorig jaar, in 2006, leek dit effect wel omgekeerd, toen daalde het lidmaatschap naarmate het inkomen steeg. Waarschijnlijk is een verschil tussen de steekproeven verantwoordelijk voor het effect in 2006. De Zaanpeiling 2008 zou op dit punt wat meer duidelijkheid kunnen verschaffen.

Cultuurparticipatie

Bij cultuurparticipatie gaat het om de cultuurdeelname van de Zaanstadters. Welke voorstellingen bezoeken zij en hoe vaak? Welke festivals in Zaanstad bezoekt men? En in hoeverre beoefent men zelf kunstzinnige activiteiten?

Cultuuraanbod Zaanstad krijgt dikke zes

Het overall oordeel van de respondenten over het cultuuraanbod in Zaanstad is, net als in 2006, een 6,6. In 2004 gaf men een 6,7, in 2000 was dat een 6,8 en in 1997 een 6,1. Het lijkt erop dat men het cultuuraanbod eind jaren negentig een stuk hoger ging waarderen. Vrouwen (6,7) beoordelen het cultuuraanbod iets hoger dan mannen (6,5). Ditzelfde geldt voor autochtonen. Zij beoordelen het cultuuraanbod met een 6,6 en allochtonen met een 6,5. In de Zaanpeiling 2006 was er nog een verschil van 0,6, in 2007 is dit verschil nog maar 0,1. De variatie in dit verschil wordt mogelijk veroorzaakt door het lage aantal allochtonen dat de vraag beantwoord heeft, hierdoor kan er door de jaren heen meer variatie in de antwoorden optreden dan bij de grotere groep autochtonen.

De respondenten is gevraagd om voor een aantal soorten voorstellingen aan te geven of zij die bezocht hebben en zo ja, hoe vaak zij die bezocht hebben. Zie Tabel 18.

Bezoek aan culturele voorstellingen				
	bezoek		gemiddeld aantal bezoeken	
type voorstelling	2007	2006	2007	2006
film in bioscoop of filmhuis	56%	44%	4,3	3,2
concert pop-/wereldmuziek	34%	23%	2,3	2
cabaret of kleinkunst	28%	27%	2,1	2
musical	28%	17%	1,6	1,4
toneelvoorstelling	23%	18%	1,9	2,1
uitvoering van een koor	15%	16%	3,2	2
concert klassieke muziek	14%	9%	3,0	2,5
jazz-/bluesconcert	13%	17%	2,3	1,8
ballet-/dansvoorstelling	11%	8%	2,1	1,6
dance-/houseparty	10%	8%	4,9	4,3
concert harmonie, fanfare, brassband	9%	11%	1,9	1,7
opera of operette	8%	7%	2,1	1,5
lezing over kunst/kunstgeschiedenis	5%	5%	3,4	2
literaire bijeenkomst	4%	4%	1,5	1,8

Tabel 18

Film en popconcerten zijn in Zaanstad het meest populair, gevolgd door cabaret/kleinkunst en musicals.

Inkomen factor van betekenis in bezoek voorstellingen

Mannen en vrouwen bezoeken over het algemeen dezelfde soort voorstellingen. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, vrouwen hebben wat meer belangstelling voor musicals en mannen wat meer voor jazz/bluesconcerten. Bij een aantal voorstellingen (kooruitvoering, operette, concert klassieke muziek) stijgt het bezoek naarmate men ouder wordt. En bij een aantal daalt het bezoek juist naarmate de leeftijd stijgt, zoals bij popconcerten, dancefeesten en de bioscoop. Cabaret is populair bij veel leeftijdsgroepen maar vooral bij jongeren. Klassiek juist weer bij ouderen, net als opera/operette. Inkomen is voor de meeste voorstellingen ook een factor van betekenis. Het bezoek stijgt naarmate ook het inkomen toeneemt. Alleen voor dancefeesten geldt het omgekeerde, die worden juist door de lage inkomensgroepen veel bezocht. Veel jongeren bezoeken deze feesten en die jongeren vallen over het algemeen in de laagste inkomengroep. Autochtonen bezoeken de diverse voorstellingen over het algemeen meer dan allochtonen. Opvallend is dat allochtonen vaker een bioscoop of houseparty bezoeken dan autochtonen. De groep allochtonen is echter erg klein en de betrouwbaarheid van de uitspraken is daarom laag.

Cultuurmarkt, kermis en kinderboekenmarkt populair bij allochtonen

Hoe zit het met de bekendheid van en het bezoek aan een aantal Zaanse evenementen?

Uit Tabel 19 blijkt dat bekendheid en bezoek redelijk gelijk opgaan. Hoe bekender het evenement, hoe meer het bezocht wordt. De skeelerronde en de kinderboekenmarkt zijn hierop de uitzonderingen.

Bekendheid van en bezoek aan Zaanse evenementen						
evenementen	van gehoord			bezocht		
	2007	2006	2004	2007	2006	2004
Dam tot Damloop	97%	*	97%	47%	*	44%
Kermis Zaandam	95%	92%	95%	44%	46%	45%
Skeelerronde	77%	79%	86%	16%	21%	16%
Cultuurmarkt	68%	69%	79%	29%	30%	26%
Jazz & Bluesfestival	64%	67%	75%	29%	35%	25%
Atelier-route	51%	46%	45%	19%	20%	10%
Kinderboekenmarkt (Zaanse Schans)	43%	44%	*	10%	11%	*
de Wereldreis door de Zaanstreek	16%	17%	14%	6%	8%	2%
Theater op de noord	15%	14%	9%	7%	5%	2%
Cultuurbuz	14%	14%	12%	4%	4%	2%

Tabel 19

Wanneer we de jaren met elkaar vergelijken dan valt op dat zowel de bekendheid van, als het bezoek aan evenementen als de Wereldreis door de Zaanstreek, Theater op de Noord en de Atelierroute is gestegen sinds 2004. Opvallend bij het bezoek aan Zaanse evenementen is dat de Atelierroute met name door ouderen bezocht wordt. Het Jazz/bluesfestival wordt juist weer meer door jongeren bezocht. De kermis trekt bezoekers tot 35 jaar.

Het aantal respondenten dat zelf kunstzinnige activiteiten beoefent is niet zo groot. Toch stijgt het aantal beoefenaars sinds 2004. In 2006 leek het nog dat het gemiddeld aantal keer dat men een activiteit uitvoert aan het dalen was. In 2007 lijkt daar geen sprake meer van. Veel activiteiten zitten weer op het niveau van 2004. Sommige, weinig beoefende activiteiten (bijv. toneel/mime) variëren sterk in het gemiddeld aantal keer dat ze beoefend worden. Dit kan worden verklaard door een paar uitschieters in de kleine groep beoefenaars die het gemiddelde flink ophogen. Zie Tabel 20.

Deelname aan kunstzinnige activiteiten						
kunstzinnige activiteiten	% deelname			gemiddeld aantal keer		
	2007	2006	2004	2007	2006	2004
tekenen, schilderen, grafisch werk	15%	12%	10%	26,4	14,8	24,6
muziekinstrument bespelen	11%	9%	6%	75,7	74,9	78,8
fotografie, film, video (geen vakantie en familie)	11%	8%	7%	28,7	19,5	28,2
zingen	10%	9%	6%	54,3	38,6	55,9
websites ontwerpen	8%	7%	5%	10,6	4,8	15,4
beeldhouwen, boetseren, pottenbakken, sieraden mkn	7%	7%	5%	17,6	10	11,1
verhalen/gedichten schrijven	7%	6%	4%	15,0	16,8	23,8
muziek maken op de computer	5%	5%	3%	37,7	8	26
werken met textiel, wandkleden mkn, weven	4%	5%	3%	21,3	23,4	11,3
dans, ballet	4%	3%	2%	25,3	28,3	34
toneel, mime	2%	2%	1%	63,8	18,8	30

Tabel 20

5.5 Conclusie sociale participatie

Ruim de helft van de Zaanstaders doet aan sport. Fietsen, wandelen en (varianten van) fitness zijn het meest populair. De belangrijkste reden om niet te sporten is gebrek aan tijd, kosten en fysiek ongemak. Veel sporters beoefenen meerdere sporten. De eerste sport wordt vaak in georganiseerd verband op een sportcomplex beoefent. De tweede en derde sport worden veelal ongeorganiseerd beoefent op bijvoorbeeld een trapveldje in de buurt. Bijna een kwart van de sporters is ontevreden over de sportvoorzieningen in hun wijk. Over de sportvoorzieningen in de stad is een tiende ontevreden. In de zomer voldoet bijna tweederde van de respondenten aan de landelijk geldende beweegnorm, in de winter zakt dat percentage naar bijna de helft van de respondenten. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met landelijke cijfers.

Een groot deel van de respondenten bezoekt regelmatig een park of recreatiegebied. Het Burgemeester in 't Veldpark wordt het meest bezocht. Als recreatiegebied zijn de duinen en het strand het meest populair. Respondenten tussen de 25 en 44 jaar bezoeken relatief het vaakst een recreatiegebied. Allochtonen bezoeken wat vaker een park dan autochtonen. De autochtonen bezoeken op hun beurt weer wat vaker een recreatiegebied dan de allochtonen.

Bijna éénderde van de respondenten is actief als vrijwilliger. Allochtonen zijn minder vaak actief als vrijwilliger dan autochtonen, maar zij zijn wel meer bereid om als vrijwilliger actief te worden dan autochtonen.

Ruim drie kwart van de inwoners heeft in het algemeen voldoende contacten met andere mensen. Maar er is ook een deel dat graag wat meer contacten zou willen hebben, zij zouden dat graag willen op het gebied van vrienden ontmoeten, hobby's, uitgaan/recreatie en sport. Twee derde van de inwoners noemt de relatie tussen allochtonen en autochtonen in Zaanstad neutraal. Van de inwoners vindt ruim een kwart dat er te weinig contact is tussen allochtonen en autochtonen. Allochtonen zijn iets positiever over de relatie met autochtonen dan andersom.

Ruim éénderde van de respondenten (18 jaar en ouder) is lid van deBieb. Dit aantal is de laatste jaren aan het dalen. Het hoofdfiliaal aan de Vermiljoenweg in Zaandam wordt het meest bezocht. Het overgrote deel van de leden is tevreden over deBieb.

Het 'overall' cultuuraanbod in Zaanstad krijgt een 6,6. Film, popconcerten zijn het meest populair onder de bewoners van Zaanstad. Voor de Zaanse evenementen en festivals geldt hoe bekender het evenement des te meer het bezoek. Het aantal respondenten dat zelf kunstzinnige activiteiten beoefent is niet zo groot. Toch stijgt het aantal beoefenaars.

6 Onderwijs, gezondheid en zorg

In dit hoofdstuk is ouders naar het onderwijs van hun kinderen gevraagd. Tevens gaan we in op de gezondheid van mensen en de zorg die zij ontvangen.

6.1 Onderwijs

20% van de respondenten heeft kinderen in de basisschoolleeftijd (4 – 12 jaar). Deze ouders hebben een aantal vragen beantwoord over het onderwijs van hun kind.

De helft van de ouders kiest voor een school in de buurt

Voor 48% van de ouders staat de school van hun kind in de buurt waar zij wonen, voor 31% staat de school in de wijk waar ze wonen en 18% zit elders in Zaanstad op school. Slechts 3% van de ouders heeft kinderen die buiten Zaanstad op school zitten. De ligging van de school (36%) en de kwaliteit van het onderwijs (33%) zijn de belangrijkste redenen om voor een bepaalde school te kiezen. Daarnaast is de sfeer op school voor 19% van de ouders ook nog een reden om voor een school te kiezen.

Kwaliteit onderwijs voldoende

Van de ouders beoordeelt 91% de kwaliteit van het basisonderwijs als voldoende (50%) tot goed (41%). Over de staat van onderhoud van de school zijn ouders iets minder positief. Ruim een kwart (27%) vindt de staat van het onderhoud onvoldoende (19% in 2006). Bijna de helft (48%) vindt de staat van onderhoud voldoende en 25% vindt de staat van onderhoud goed.

Voortgezet onderwijs

14% van de ouders onder de respondenten heeft kinderen in het voortgezet onderwijs. Deze ouders zijn over het algemeen zeer tevreden over de kwaliteit van dat onderwijs, 33% kwalificeert het onderwijs als goed en 51% als voldoende. De staat van onderhoud van de voortgezet onderwijsscholen wordt door 85% van de ouders als voldoende tot goed betiteld, 10% vindt dit onvoldoende.

6.2 Gezondheid

Ervaren gezondheid

Over het algemeen zijn de Zaanstadters zeer tevreden over hun eigen gezondheid. De helft van de respondenten (52%) ervaart de eigen gezondheid als goed, 33% ervaart de eigen gezondheid zelfs als zeer goed tot uitstekend, 2% vindt de eigen gezondheid slecht en 12% matig.

Allochtonen zijn significant minder tevreden over hun gezondheid dan autochtone inwoners. De tevredenheid met de eigen gezondheid daalt naarmate men ouder wordt en is het laagst onder 75-plussers. In de lage inkomensgroepen ervaart men de eigen gezondheid minder goed dan in de hogere inkomensgroepen.

Psychisch welbevinden

Een maat voor psychisch welbevinden is de vraag of men tevreden is met zijn of haar leven. Het overgrote deel van de respondenten is tevreden (68%) tot zeer tevreden (25%), 5% geeft aan minder tevreden te zijn en 1% is niet tevreden. Allochtonen zijn wat minder tevreden met het leven dan autochtonen. Hoe tevreden men is met het leven hangt positief samen met hoe men de eigen gezondheid ervaart. Hoe gezonder men is, des te meer tevreden is men met het eigen leven.

Beperkingen

Van de respondenten ondervindt 3% in ernstige mate lichamelijke belemmeringen in de dagelijkse bezigheden, 10% heeft dat in matige mate en 25% in lichte mate. Allochtonen ondervinden wat vaker dan autochtonen lichamelijke belemmeringen in de dagelijkse bezigheden. Ook ondervindt men steeds vaker lichamelijke belemmeringen naarmate men ouder wordt. Respondenten van 65 jaar en ouder ondervinden het vaakst lichamelijke belemmeringen.

Gevraagd is welke beperkingen en/of chronische aandoeningen respondenten eventueel hebben. Twee derde heeft geen beperking of aandoening. Voor de overige respondenten gaat het met name om chronische aandoeningen zoals cara, artrose, hart- en vaatziekten, diabetes, reuma, rugaandoeningen, etc. 75-plussers ervaren bovengemiddeld vaak motorische-, auditieve- of chronische aandoeningen. Dit geldt in iets mindere mate (maar wel bovengemiddeld) ook voor de groep van 65-74 jaar.

Merendeel ingeschreven

Het merendeel van de respondenten staat ingeschreven bij een huisarts (99,5%) en een tandarts (94%). Voor de huisartsen geldt dat 97% is ingeschreven in Zaanstad en 2,5% buiten Zaanstad. Bij de tandartsen ligt het percentage dat buiten Zaanstad staat ingeschreven hoger, namelijk 13%. Een half procent (0,4%) van de respondenten is niet ingeschreven bij een huisarts, toch is 4% opzoek naar een huisarts. Er zijn dus ook mensen die van huisarts willen wisselen. Zo wil 4% van de respondenten met een huisarts in Zaanstad wisselen van huisarts, en is 27% van de respondenten met een huisarts buiten Zaanstad op zoek naar een huisarts binnen Zaanstad. Van de respondenten die niet staan ingeschreven bij een huisarts, is ruim de helft op zoek naar een huisarts.

Huisartsbezoek lijkt te dalen

In de tabel hieronder wordt het huisartsbezoek in de laatste jaren met elkaar vergeleken. Daaruit blijkt dat er sinds 2004 een lichte daling is in het huisartsbezoek.

Huisartsbezoek afgelopen jaar			
	2007	2006	2004
Niet	19%	18%	16%
1 keer	23%	23%	21%
2 of 3 keer	33%	33%	35%
4 of 5 keer	14%	16%	15%
5 tot 10 keer	8%	7%	9%
> 10 keer	4%	4%	4%

Tabel 21

Vrouwen bezoeken de huisarts wat vaker dan mannen, allochtonen bezoeken een huisarts wat vaker dan autochtonen en naarmate de leeftijd stijgt, bezoekt men ook vaker een huisarts.

Gezondheid per wijk

De onderwerpen die hierboven besproken zijn, zijn ook per wijk geanalyseerd. De meeste opvallende wijkresultaten worden hier genoemd. Zo zijn respondenten uit Zaandam Zuid, Poelenburg, Rosmolenwijk en Oude Haven het minst tevreden met hun leven. In Nieuw West is men juist het meest tevreden daarover. De respondenten uit de wijken in Zaandam Zuid Oost en de Oude Haven zijn minder tevreden over hun eigen gezondheid dan de respondenten uit de overige Zaanse wijken.

6.3 Zorg

In de Zaanpeiling is naar een tweetal vormen van zorg gevraagd, thuiszorg⁵ en mantelzorg⁶. Thuiszorg is professionele zorg zoals huishoudelijke zorg, maar het kan ook medische zorg betreffen. Mantelzorg is hulp vanuit familie, vrienden of bekenden, zoals het doen van boodschappen.

Mensen uit doelgroep kunnen zich minder goed redden

Ook is gevraagd of men zich voldoende kan redden. Van de respondenten geeft 3% aan zich niet voldoende te kunnen redden. Dit zijn met name 75-plussers, allochtonen en mensen met een laag inkomen. Ruim één derde (35%) van de respondenten die ernstige lichamelijke belemmeringen ervaren in het dagelijkse leven geeft aan zich niet voldoende te kunnen redden. En datzelfde geldt

⁵ Een kleine groep van 100 respondenten maakt gebruik van thuiszorg. De betrouwbaarheid van de resultaten is daardoor beperkt en niet alle uitsplitsingen zijn mogelijk.

⁶ Mantelzorg: "Alle zorg die mensen op vrijwillige basis – dus niet in professioneel verband – verlenen aan oudere mensen of mensen met een chronische ziekte of handicap, die voortvloeit uit de sociale relatie die men met elkaar heeft".

voor 8% van de respondenten die matige lichamelijke belemmeringen ervaren. Van de respondenten die gebruik maken van thuiszorgfaciliteiten kan 26% zich niet voldoende redden. Mensen met een verstandelijke-, lichamelijke- of een visuele beperking kunnen zich het minst goed redden. 11% van de respondenten die mantelzorg ontvangen kan zich onvoldoende redden.

Grote tevredenheid over Thuiszorg

Van de respondenten maakt 3% gebruik van de thuiszorgfaciliteiten. Ongeveer de helft van deze respondenten (53%) krijgt huishoudelijke hulp, 14% krijgt hulp bij de verzorging (douchen, kousen aantrekken) en een derde krijgt andere hulp. Uiteraard zijn er ook mensen die gebruik maken van meerdere van deze faciliteiten. Het merendeel van de Thuiszorggebruikers is daar zeer tevreden over (98%). Slechts een klein deel (2%) is niet tevreden. Er is niet gevraagd waarom men niet tevreden is. Deze uitkomsten zijn vergelijkbaar met die van de Zaanpeiling 2006.

Wie gebruiken de Thuiszorg

Respondenten uit de twee laagste inkomensgroepen maken wat vaker gebruik van de Thuiszorg dan de hogere inkomens. Allochtonen maken iets vaker gebruik van de thuiszorg dan autochtonen. 65-plussers maken uiteraard meer gebruik van de thuiszorg dan de andere leeftijdsgroepen en zij zijn zeer tevreden over de thuiszorg die ze ontvangen.

Mantelzorg ontvangst

Van de respondenten ontvangt 6% mantelzorg⁷. Dit lijkt erg laag maar komt mogelijk voort uit de lage respons onder de doelgroep (ouderen en gehandicapten). Van de respondenten die mantelzorg ontvangen krijgt een derde (32%) dat meerdere keren *per maand* en nog eens een derde (39%) krijgt enkele keren *per week* mantelzorg. Allochtonen (18%) ontvangen relatief vaker mantelzorg dan autochtonen (4%). Van de respondenten die in ernstige mate lichamelijke belemmeringen ervaren ontvangt 40% mantelzorg. En van de mensen die in matige mate lichamelijke belemmeringen ervaren is dat 12%. Van alle respondenten met een beperking of chronische aandoening ontvangen de mensen met een verstandelijke -, een lichamelijke - of een visuele handicap relatief de meeste mantelzorg.

Mantelzorg geven

13% van de respondenten verricht mantelzorg⁸. Bijna de helft (49%) van deze mensen doet dat enkele uren *per week* en een kwart (25%) enkele uren *per maand*. 13% verricht enkele uren *per dag* of zelfs hele dagen mantelzorg. Zij die heel frequent mantelzorg verrichten ervaren dit meer als een belasting dan zij die dat minder frequent doen. Het zijn over het algemeen iets meer vrouwen en mensen tussen 45 en 64 jaar die mantelzorg verrichten. Allochtonen en autochtonen geven aan in de zelfde mate mantelzorg te verrichten.

6.4 Conclusie onderwijs, gezondheid en zorg

Ouders zijn over het algemeen tevreden over het onderwijs van hun kinderen. Waarbij het basisonderwijs wel wat beter gewaardeerd wordt dan het voortgezetonderwijs. De ligging en de kwaliteit van het basisonderwijs zijn het belangrijkste bij de keuze voor een school.

De Zaanstadters zijn behoorlijk tevreden over hun gezondheid, en ook met hun leven. Allochtonen zijn minder tevreden over deze zaken dan men gemiddeld in Zaanstad is. Bijna een derde van de respondenten ervaart in meer of mindere mate lichamelijke belemmeringen. Het gaat dan vaak om chronische aandoeningen.

Een klein deel van de respondenten geeft aan gebruik te maken van thuiszorg en/of mantelzorg. Opvallend is dat allochtonen relatief vaker mantelzorg ontvangen dan autochtonen. Zij die thuiszorg ontvangen zijn daar erg tevreden over.

⁷ Door het lage aantal respondenten dat aangeeft mantelzorg te ontvangen is de betrouwbaarheid van deze achtergrondkenmerken laag.

⁸ Dit percentage is 2x zo hoog als het aantal respondenten dat aangeeft mantelzorg te ontvangen. Dit bevestigt het vermoeden dat de ontvangers van mantelzorg onevenredig vertegenwoordigd zijn in de respons.

7 Wonen

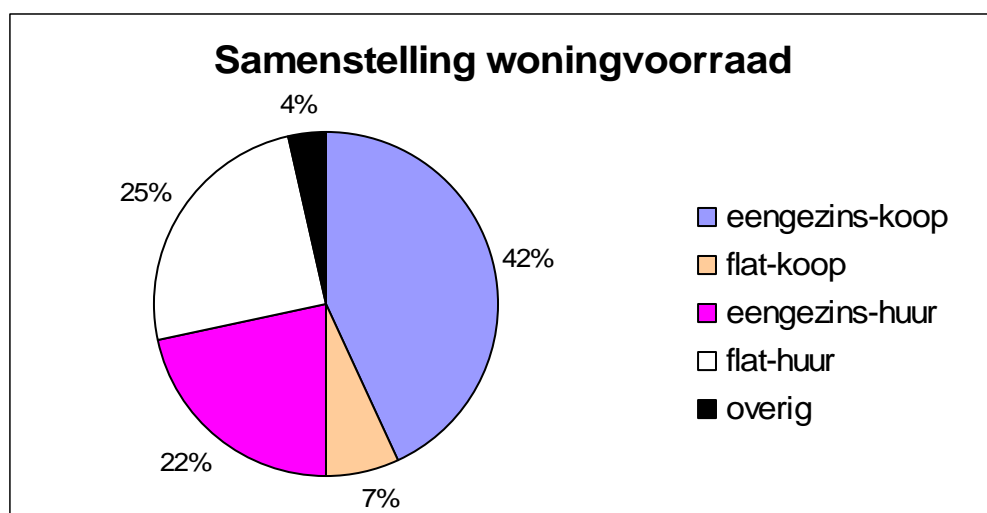
Wonen is het zesde grote thema van deze rapportage. De rapportage geeft een beeld van de huidige woonsituatie, de verhuiscapaciteit en de woonwensen van de respondenten. Daarnaast komen ook onderwerpen als doorstroming, jongerenhuisvesting en ouderenhuysvesting aan bod.

De verdeling van het woningtype (laag- en hoogbouw) en de verhouding koop-/huurwoning onder de respondenten in de steekproef bleek niet overeen te komen met de werkelijke verdeling van de woningvoorraad. De respondenten met koopwoningen waren oververtegenwoordigd. Daarom hebben we in dit hoofdstuk voor deze factoren gewogen. Door deze weging is het mogelijk om de enquêteresultaten, met betrekking tot het thema wonen, te generaliseren naar Zaanstad.

7.1 Algemeen

Twee derde woont in eengezinswoning

Het overgrote deel van de respondenten woont zelfstandig (92%), thuiswonende kinderen vormen 8% van de respondenten en de overigen zijn kamerbewoners (0,5%). Bijna twee derde (65%) van de respondenten bewoont een eengezinswoning. De verhouding tussen koop- en huurwoningen is onder de respondenten ongeveer fiftyfifty⁹ (zie Figuur 12). De huursector bestaat voor 44% uit eengezinswoningen. Voor de koopsector geldt het dubbele, maar liefst 85% betreft een eengezinswoning.

Figuur 12

Huurders bewonen relatief veel 'kleine woningen'

Met 43% komen 4-kamerwoningen het meest voor in Zaanstad; 31% heeft 3 of minder kamers en 26% telt 5 of meer kamers. Over het algemeen zijn eengezinswoningen wat groter dan flats: van de eengezinswoningen behoort 14% tot de zogenaamd kleine woningen (3 of minder kamers), tegenover 60% van de flats. Doordat het merendeel van de huurwoningen een flat betreft omvat deze sector relatief veel kleine woningen: 40% ten opzichte van 22% in de koopsector.

Van de huurwoningen wordt het overgrote deel door woningcorporaties verhuurd (93%). De overige woningen worden verhuurd door grote beleggers of makelaars (4%) en door particuliere huisbazen (3%). De grootste verhuurder is Parteon. Van de huurders onder de respondenten huurt 58% via deze corporatie.

Bereikbaarheid woningen

Voor 84% van de respondenten is de woning bereikbaar zonder trappen te lopen en voor 36% liggen de voorzieningen zoals de woonkamer, toilet, keuken, badkamer en slaapkamer op dezelfde

⁹ Deze verhouding is fiftyfifty omdat er een weging op toegepast is.

verdieping. Voor 24% van de respondenten zijn deze twee zaken gecombineerd. Zij wonen dus in een woning die zonder treden bereikbaar is en waarbij de voorzieningen gelijkvloers zijn. Van deze nultredenwoningen is 67% een huurwoning en 33% een koopwoning. De wijk Pelders-/Hoorneveld heeft bovengemiddeld veel van deze nultredenwoningen (48%). De wijk bestaat dan ook voor een belangrijk deel uit grote flats voorzien van liften. Oud Koog aan de Zaan en Westzaan hebben de minste van deze nultredenwoningen (ongeveer 4%). Relatief veel ouderen wonen in een dergelijke nultredenwoning, 33% in de leeftijd 65-69 jaar en dit stijgt naar 52% als men 75 jaar of ouder is.

Lagere inkomens huren, hogere inkomens eigen woning

In de tabel hieronder wordt de samenhang weergegeven tussen de hoogte van het netto inkomen (per maand) en woningtype en eigendomsverhouding. Personen met een netto huishoudinkomen tot € 1300 per maand wonen bovengemiddeld vaak in een huurflat of huurééngezinswoning. Personen met een netto huishoudinkomen boven de € 1900 per maand zijn vaker eigenaar van een woning en dit betreft dan ook vaker een eengezinswoning.

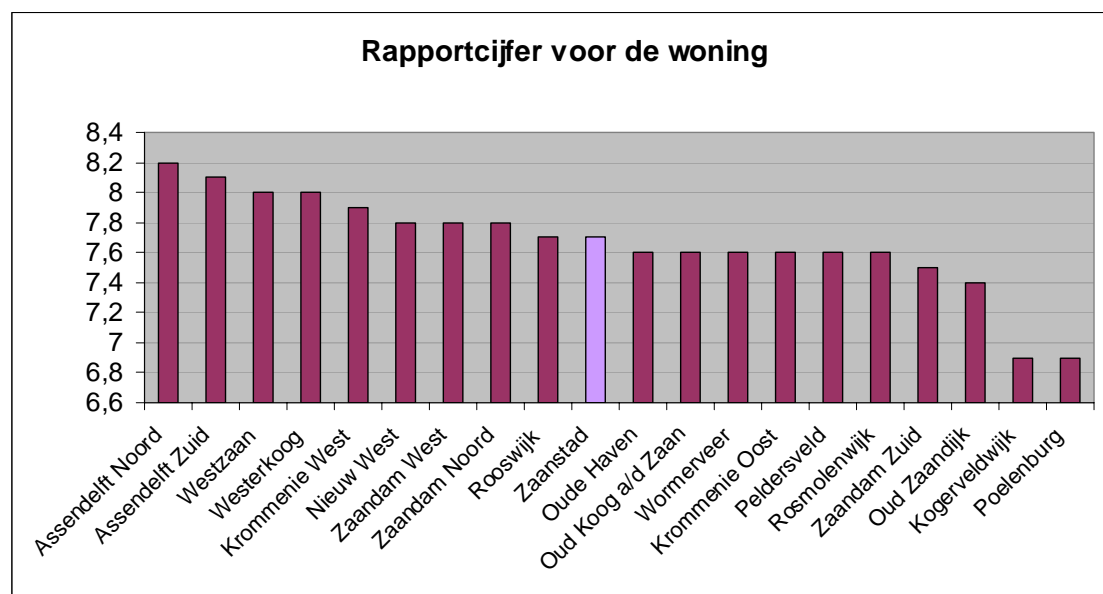
Woningtype en eigendomsverhouding naar inkomen 2007						
inkomen	eg huur	eg koop	flat huur	flat koop	overig	totaal
< € 950	32%	10%	47%	3%	9%	100%
€ 950 en € 1300	29%	17%	44%	5%	6%	100%
€ 1300 en € 1900	30%	25%	33%	9%	7%	100%
€ 1900 en € 3150	16%	60%	16%	7%	2%	100%
> € 3150	7%	76%	7%	9%	1%	100%
Totaal	21%	44%	25%	7%	3%	100%

Figuur 13 eg= ééngezinswoning

Uit de tabel blijkt ook dat huren onaantrekkelijker en kopen aantrekkelijker wordt naarmate het inkomen stijgt. Slechts 14% van de respondenten in de hoogste inkomenscategorie huurt een woning (79% in de laagste inkomenscategorie). Vanwege een nieuwe indeling van de inkomenscategorieën is het niet mogelijk de resultaten met eerder Zaanpeilingen te vergelijken. Wel blijkt dat de zojuist genoemde trend, huren aantrekkelijk voor lagere inkomensgroepen en kopen voor hogere inkomensgroepen, toen ook al aanwezig was.

Waardering eigen woning blijft redelijk stabiel

Gemiddeld waardeert men de eigen woning in Zaanstad met het rapportcijfer 7,7. Dit is vergelijkbaar met 2006 (7,7) en 2005 (7,6). Het percentage dat een onvoldoende geeft is 5%. In Assendelft Noord en Assendelft Zuid geeft men in 2007 helemaal geen onvoldoendes voor de woning. In Poelenburg geeft men de meeste onvoldoendes (18%), gevolgd door Kogerveldwijk (15%).

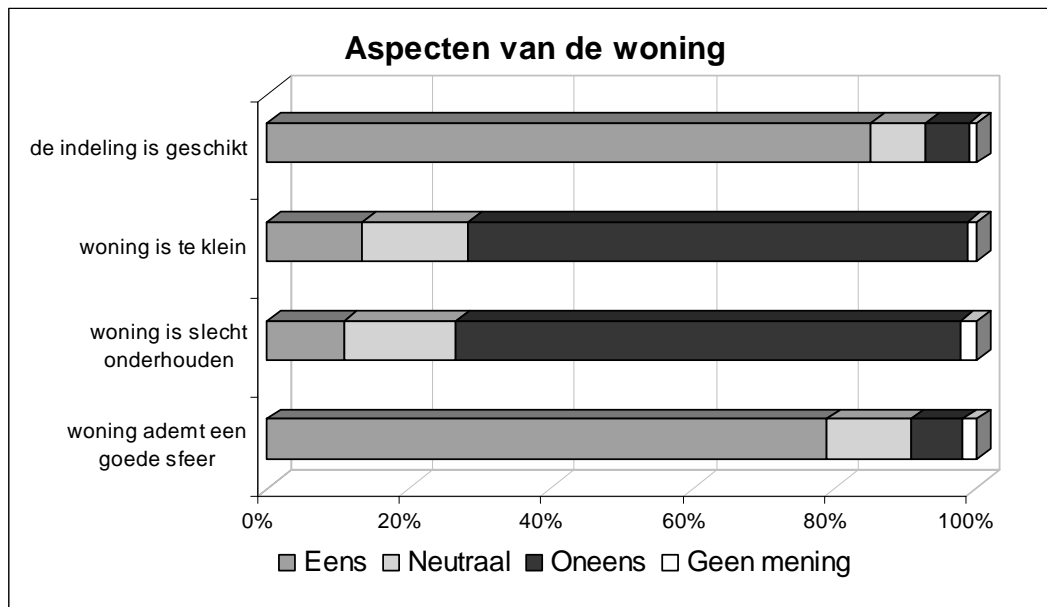

Figuur 14

Het hoogste rapportcijfer voor de woning geeft men in Assendelft Noord (hierin valt de nieuwbouwwijk Saendelft) en Assendelft Zuid (respectievelijk 8,2 en 8,1), zie Figuur 14. Het laagst scoren Poelenburg en Kogerveldwijk (6,9). De score van de kogerveldwijk is een daling ten opzichte van 2006 en 2005, destijds scoorde de wijk nog een 7,3. Er lijkt geen duidelijke verklaring voor deze daling. Uit de Zaanpeiling van 2008 zou moeten blijken of deze daling blijvend is of dat de daling mogelijk veroorzaakt werd door verschillen in de steekproefpopulatie.

Oordeel specifieke kenmerken woning

Naast dit algehele cijfer voor de woning heeft men de woning ook op een aantal specifieke kenmerken beoordeeld, zie Figuur 15.

Figuur 15

Op de bovengenoemde kenmerken worden de woningen door het merendeel van de mensen goed beoordeeld. Zo vindt 85% de indeling van de woning geschikt en 79% zegt dat de woning een goede sfeer ademt. Slechts 13% vindt de woning te klein en 11% vindt de woning slecht onderhouden.

Tussen de wijken variëren de percentages voor de specifieke aspecten van de woning. Het percentage respondenten dat de indeling van de woning geschikt vindt, loopt van 69% in Poelenburg naar 91% in Pelders-/Hoornseveld. Wat betreft de goede sfeer die de woning ademt vormen Poelenburg (53 % eens) en Westzaan (93% eens) de beide uitersten. Dat de woning te klein is varieert tussen 4% in Westzaan en 27% in Oud Zaandijk. Dat het onderhoud van de woning slecht is onderschrijft 2% van de respondenten in Assendelft Noord en 22% in Poelenburg. De beoordeling van de woningen is in Poelenburg op drie van de vier aspecten het slechtst van alle wijken.

7.2 Woonlasten

De gegevens over de woonlasten hebben uitsluitend betrekking op de huurders. De huiseigenaren zijn alleen gevraagd naar een indicatie van de waarde van hun woning.

Voor een derde van de huurders ligt het netto huishoudinkomen onder de € 1300 per maand, en een derde daarvan zelfs onder € 950 per maand. 37% van de huurders zit in de middencategorie tussen € 1300 en € 1900 per maand. En een kleine 30% zit daar boven. Zie Tabel 22.

% van totaal aantal huurders met inkomen

Het percentage huurders naar huurcategorie en inkomen						
huur	inkomen					Totaal
	< € 950 pm	€ 950 en € 1300 pm	€ 1300 en € 1900 pm	€ 1900 en € 3150 pm	> € 3150 pm	
< € 300	2,4%	3,5%	3,9%	1,0%	0,1%	11,0%
€ 300 - € 349	1,9%	4,9%	3,5%	2,3%	0,0%	12,7%
€ 350 - € 399	2,7%	6,5%	9,3%	3,4%	0,3%	22,2%
€ 400 - € 449	1,5%	3,9%	6,0%	5,8%	0,6%	17,9%
€ 450 - € 499	0,7%	3,2%	6,8%	4,8%	1,4%	17,0%
€ 500 - € 599	0,6%	1,5%	5,6%	5,1%	0,6%	13,4%
€ 600 - € 699	0,2%	0,2%	0,9%	1,7%	0,7%	3,6%
> € 700	0,0%	0,0%	0,5%	0,9%	0,8%	2,2%
Totaal	10,0%	23,8%	36,7%	25,1%	4,4%	100,0%

Tabel 22

Drie kwart van de huurwoningen is "goedkoop" of "bereikbaar"

Van de huurders bewoont 22% een goedkope huurwoning (huur tot € 350) en 55% bewoont een "bereikbare" huurwoning (huur tot € 500). Het aantal respondenten dat een duurdere huurwoning (huur boven € 500 euro) bewoont is 23%. Wanneer gekeken wordt naar deze verhouding sinds 2005 dan lijkt er een kleine verschuiving waarneembaar. Het aantal respondenten dat een goedkope huurwoning huurt daalt en het aantal dat een duurdere huurwoning huurt stijgt. De groep die een bereikbare huurwoning huurt is in diezelfde jaren redelijk stabiel gebleven.

Wanneer naar achtergrondkenmerken wordt gekeken, wordt duidelijk dat er wel wat verschillen zijn tussen de respondenten in deze drie categorieën. Allereerst natuurlijk het inkomen, mensen met een lager inkomen zitten over het algemeen meer in een goedkope of bereikbare huurwoning en mensen met een hoger inkomen in de bereikbare en de duurdere huurwoningen. Verder wonen er in de goedkope huurwoningen net wat meer alleenstaanden, scholieren/studenten en bewonen uitkeringsgerechtigden ook net wat vaker een goedkope huurwoning. Gezinnen met kinderen bewonen juist vaker dan gemiddeld een duurdere huurwoning.

Uit de verdeling van de drie categorieën over de wijken komt naar voren dat de meeste goedkope huurwoningen in de wijken Wormerveer (16%) en Krommenie Oost (15%) liggen, de minste in Westerkoog en Rooswijk. De verdeling van de bereikbare huurwoningen laat een groot percentage bereikbare huurwoningen in Pelders-/Hoornseveld en Zaandam Zuid zien. De duurdere huurwoningen zijn volgens de verdeling in de wijken Pelders-/Hoornseveld, Westerkoog, Krommenie West en Zaandam Noord geconcentreerd. Deze wijken bevatten samen 46% van de huurwoningen.

Prijzen koopwoningen stijgen

Ruim twee derde van de huiseigenaren schat de verkoopwaarde van zijn woning op € 200.000 of hoger. Volgens de eigenaren zou zelfs 21% van de koopwoningen in 2007 meer dan € 300.000 op kunnen brengen. In 2001 was 20% van de huiseigenaren in de veronderstelling dat de woning meer dan € 250.000 op zou kunnen brengen. Inmiddels is die grens dus verhoogd naar € 300.000. De sterke stijging van de huizenprijzen de afgelopen jaren is hier de oorzaak van. Het netto huishoudinkomen van de huiseigenaren ligt voor 49% van hen tussen de € 1900 en € 3150 netto per maand. En voor 25% boven de € 3150 netto per maand.

7.3 Verhuizen

Voor een goede onderbouwing van het volkshuisvestingbeleid is een betrouwbaar inzicht nodig in de vraag- en aanbodverhouding op de gemeentelijke woningmarkt. De Zaanpeiling geeft een beeld van de potentiële vraag vanuit de Zaanse inwoners. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen starters en doorstromers. De doorstromers verhuizen met het gehele huishouden en laten hierdoor een bestaande woning achter. Starters wonen bij anderen in (bijv. thuiswonende kinderen) en betrekken door de verhuizing voor de eerste keer zelfstandig een woning. Zij maken dus geen woning vrij.

7.3.1 Verhuisceneigdheld

Van de ondervraagden overweegt 45% in meer of mindere mate een verhuizing. In 2006 was dat 43% en in 2005 en 2003 was dit respectievelijk 48% en 47%. Dit kan onderverdeeld worden in 47% van de huurders, 40% van de huiseigenaren en 78% van de inwonende of thuis wonende kinderen en kamerbewoners. De verhuisceneigdheld onder alloctonen (57%) is hoger dan onder autoctonen (45%) en boven het Zaanse gemiddelde (45%).

Voor het merendeel van de mensen die willen verhuizen is de verhuiscens nogal vaag: zij willen "eventueel" verhuizen. Dit geldt meer voor mensen met een koopwoning dan voor de huurders. Starters zijn over het algemeen meer "beslist verhuisceneigd" dan doorstromers. Het deel van de verhuisceneigden dat moeite heeft om iets te vinden (wil wel verhuizen maar kan niets vinden) is 15%. Starters hebben nog steeds de meeste moeite om een woning te vinden, zie Tabel 23.

Verhuisceneigdheld					
	eventueel	wil wel, maar kan niets vinden	beslist verhuisceneigd	al andere huis- vesting gevonden	totaal
vanuit huurwoning	57%	21%	17%	5%	100%
vanuit koopwoning	78%	7%	9%	6%	100%
starters	42%	24%	31%	3%	100%
alloctonen	52%	17%	26%	5%	100%
totaal 2007	65%	15%	15%	5%	100%
totaal 2006	67%	13%	15%	5%	100%
totaal 2005	62%	13%	20%	5%	100%
totaal 2003	61%	16%	18%	5%	100%
totaal 2001	54%	14%	23%	9%	100%
totaal 1998	68%	10%	17%	5%	100%
totaal 1996	61%	9%	25%	5%	100%

Tabel 23

'Zeker en misschien verhuizers'

We kunnen binnen de categorie verhuisceneigden een onderscheid maken tussen degenen die "zeker" binnen twee jaar willen verhuizen (de "beslist verhuisceneigden" en de personen die al andere huisvesting gevonden hebben) en degenen die "misschien" andere huisvesting gaan zoeken (de mensen die eventueel willen verhuizen en de mensen die wel willen verhuizen maar niets kunnen vinden). De categorie "zeker verhuizers" heeft betrekking op 9% van alle respondenten. De andere categorie "misschien verhuizers" is vier keer zo groot (35%). De overige groep wil beslist niet verhuizen (56%). Binnen de groep verhuisceneigden is het aantal 'misschien verhuizers' (80%) veel groter dan het aantal 'zeker verhuizers' (20%).

Meeste "zeker verhuizers" in Kogerveldwijk

Vergelijken we de wijken dan valt op dat het aandeel 'zeker verhuizers' in de wijk Kogerveld het grootst (40%) en in Westzaan het kleinst (7%) is. Van de "misschien verhuizers" wil 52% binnen Zaanstad verhuizen. Bij de "zeker verhuizers" is dat 64%. Dat is een flinke stijging vergeleken met eerdere jaren. Maar of het ook een werkelijk effect is zal uit de Zaanpeiling 2008 moeten blijken. Daarnaast is het vaak voor de "zeker verhuizers" duidelijker waar ze naar toe willen verhuizen, slechts 7% weet het nog niet. Bij de "misschien verhuizers" is dit 28%.

7.4 Woonwensen

In het nu volgende deel zal een aantal categorieën onderscheiden worden. Ten eerste natuurlijk de doorstromers en de starters en daarnaast de "zeker en misschien verhuizers".

Algemene woonwens verhuisceneigden

Wanneer gekeken wordt naar alle verhuisceneigden in Zaanstad dan blijkt dat de 40% op zoek is naar een huurwoning, 42% naar een koopwoning en 18% weet nog niet of zij willen huren of kopen. 48% van de verhuisceneigden die willen huren (of dit overwegen), wil maximaal € 400 huur per

maand betalen. 35% zou tussen de € 400 en € 500 huur willen betalen en 17% zou meer dan € 500 per maand willen betalen voor een huurwoning. Voor een koopwoning wil 23% van de verhuiscandidate maximaal € 200.000 willen betalen, 48% zoekt een woning tussen de € 200.000 en € 300.000 en 29% zoekt een woning die meer dan € 300.000 kost. Zie Tabel 24. Van alle verhuiscandidate zoekt 53% een ééngezinwoning, 21% een flatwoning, 11% een ouderenhuis en 15% een ander soort woning.

Huren of kopen?	alle verhuiscandidate	doorstromers
wil huren	40%	40%
wil kopen	42%	43%
Welke prijs willen kopers betalen?	alle verhuiscandidate	doorstromers
minder dan 125.000	1%	1%
125.000 tot 175.000	10%	8%
175.000 tot 200.000	12%	11%
200.000 tot 250.000	29%	29%
250.000 tot 300.000	19%	20%
300.000 tot 350.000	12%	13%
350.000 tot 400.000	10%	10%
400.000 tot 450.000	3%	4%
Meer dan 450.000	4%	4%

Tabel 24

Starters kiezen toch weer voor gestapelde bouw

Bij de doorstromende "zeker en misschien" verhuizers ligt het accent van de vraag vooral op de eengezinwoningen, respectievelijk 68% en 52%. Zie Tabel 25. De vraag naar gestapelde bouw bedraagt zowel bij de doorstromende "zeker verhuizers" als bij de doorstromende "misschien verhuizers" 19%.

Gewenste woning van de diverse type verhuiscandidate				
gewenste woning van de verhuiscandidate	zeker verhuizers		misschien verhuizers	
	doorstromers	starters	doorstromers	starters
(half) vrijstaande eengezinwoning	28%	2%	26%	9%
rijtjes woning	39%	25%	26%	30%
flat middelhoog	14%	32%	15%	23%
hoogbouwflat	5%	20%	4%	2%
vrije kavel	1%	*	2%	4%
woning speciaal voor ouderen	4%	*	14%	2%
anders	9%	22%	13%	30%
totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 25

In 2006 was een opvallend groot aantal starters op zoek naar een ééngezinwoning (54% bij de zeker verhuizers en 46% bij de misschien verhuizers). Dit was ten opzichte van eerdere jaren een verschuiving van de woonwens van een flat naar een ééngezinwoning. In 2007 blijkt de wens voor de zeker verhuizers weer terug te zijn bij een flatwoning (52%). Wel zou 27% van de "zeker verhuizers" nog steeds graag naar een ééngezinwoning gaan. Een mogelijke verklaring voor deze daling is dat de wens voor een ééngezinwoning niet realistisch is voor starters die zeker willen verhuizen. Bij de misschien verhuizers is de wens voor een ééngezinwoning nog steeds aanwezig (39%).

Steeds meer huiseigenaren overwegen huurwoning

Van de ondervraagde verhuiscandidate die nu in een huurwoning wonen, wil 19% doorstromen naar een koopwoning. Het omgekeerde - van koop naar huur - is minder in trek (12%), maar lijkt wel aan populariteit te winnen. Ook blijkt dat minder kopers willen doorstromen naar een koopwoning dan in eerdere jaren. En een groeiend aantal kopers weet nog niet of ze een volgende woning willen huren of kopen. Zie Tabel 26.

Doorstroomtabel huur/koop									
	gewenst								
huidig	wil huren			wil kopen			weet nog niet		
	2003	2005	2007	2003	2005	2007	2003	2005	2007
huurwoning	62%	62%	65%	20%	23%	19%	18%	15%	17%
koopwoning	10%	8%	12%	77%	84%	71%	13%	8%	17%

Tabel 26

De starters richten zich in eerste instantie voornamelijk op huurwoningen. Van de starters zou 43% willen huren, 34% zou willen kopen en 23% weet het nog niet. Vergelijken we de cijfers met 2003 dan zien we dat destijds nog 57% van de starters wilde gaan huren en 25% wilde kopen. Het lijkt erop dat huren wat minder aantrekkelijk is geworden voor starters of dat kopen aantrekkelijker geworden is voor deze groep. Een reden hiervoor is mogelijk dat het aantal 'goedkope' koopmogelijkheden (BKZ woning en 'TeWoon') toe neemt.

Seniorenwoningen behouden plek

Van de huishoudens van wie de huidige woning een (half) vrijstaande eengezinswoning is, wil ongeveer de helft (49%) doorstromen naar eenzelfde woningtype. Voor bewoners van rijtjeshuizen geldt dat ze willen doorstromen naar wederom een rijtjeswoning (23%) of een (half) vrijstaande eengezinswoning (31%). Deze beide groepen willen maar mondjesmaat doorstromen naar flatwoningen, waarbij middelhoge flats meer in trek zijn dan hoogbouw flats. Huishoudens die nu in een flatwoning wonen, willen graag doorstromen naar een rijtjeswoning (47%/42%). Zie Tabel 27.

Doorstroomtabel verhuiscandidate naar woningtype																					
	gewenst																				
	(half) vrijstaande egw			rijtjeshuis			flat middelhoog			hoogbouw flat			vrije kavel			seniorenwoning			anders		
huidig	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
(half) vrijstaande eengezinswoning	55%	52%	49%	6%	7%	9%	7%	12%	14%	1%	1%	3%	6%	2%	5%	7%	11%	10%	18%	14%	12%
rijtjeshuis	34%	32%	31%	27%	22%	23%	10%	13%	13%	3%	3%	4%	5%	2%	2%	8%	16%	15%	13%	13%	12%
flat middelhoog	17%	18%	12%	42%	44%	47%	24%	18%	21%	2%	1%	3%	1%	1%	0%	3%	8%	7%	11%	11%	9%
hoogbouw flat	12%	16%	17%	54%	44%	42%	11%	13%	7%	5%	4%	9%	2%	0%	0%	11%	13%	13%	6%	10%	13%
woning speciaal voor ouderen	8%	5%	0%	17%	0%	15%	29%	26%	23%	8%	0%	0%	0%	0%	0%	17%	32%	31%	21%	37%	31%
anders	25%	8%	13%	38%	15%	13%	11%	23%	26%	8%	0%	4%	0%	8%	9%	2%	8%	4%	17%	38%	30%
totaal	29%	29%	26%	31%	28%	30%	14%	15%	15%	3%	2%	4%	3%	1%	2%	7%	13%	12%	13%	13%	12%

Tabel 27

De seniorenwoningen hebben inmiddels een eigen plekje bemachtigd in de woningsector. In 2005 wilde 7% van de verhuiscandidate doorstromen naar een seniorenwoning, inmiddels wil 12%/13% van hen doorstromen naar een seniorenwoning.

Starters richten zich op kleine woning

Van de zelfstandig wonende verhuiscandidate woont 29% in een woning met maximaal 3 kamers en 42% woont in een vierkamerwoning. Na een eventuele verhuizing zou nog 27% in een kleine woning zijn gehuisvest, terwijl 39% kiest voor een vierkamerwoning en 34% denkt aan een huis met vijf of meer kamers. Starters richten zich vooral op de kleinere woningen, bijna driekwart (71%) zoekt een woning met maximaal 3 kamers.

Huurders met hogere huren willen meer betalen voor koopwoning

Naarmate de huurders nu een hogere huur betalen, heeft men voor de toekomst een grotere voorkeur voor een koopwoning: van de mensen met een huur tot € 500 wil 17% gaan kopen, terwijl respondenten met een huur hoger dan € 500 27% overweegt om te gaan kopen. In 2003 kwam ongeveer dezelfde verhouding naar voren. Destijds lag de grens echter wel op € 400 in plaats van € 500.

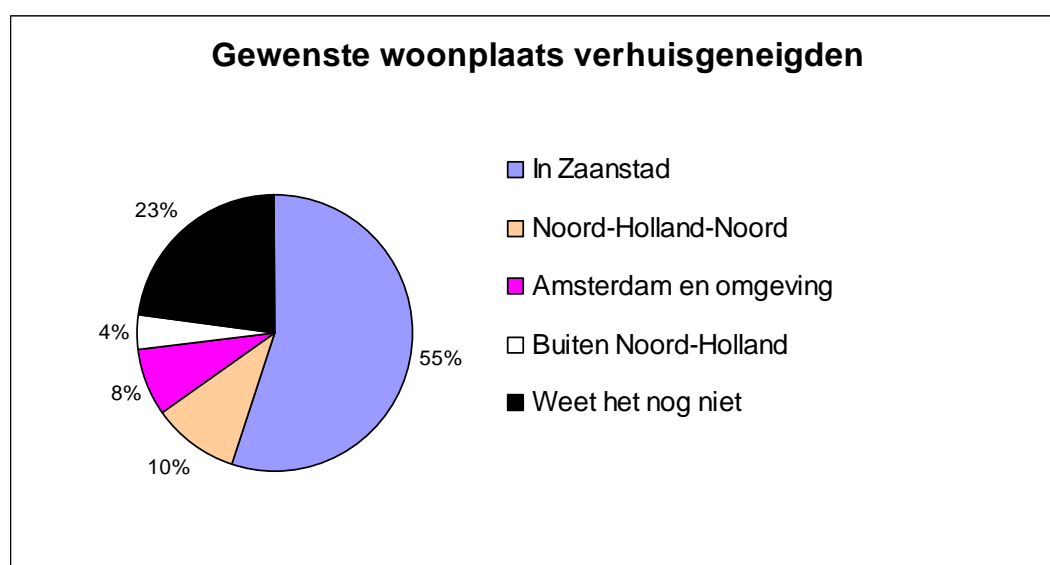
Van de verhuiscandidate huiseigenaren is 27% bereid om tussen de € 200.000 en € 250.000 te betalen voor een volgende woning en 59% is bereid om meer dan € 250.000 te betalen voor de

volgende woning. Van de huurders die overwegen om te kopen is 39% bereid een bedrag tot € 200.000 te betalen en 35% is bereid tussen de € 200.000 en € 250.000 te betalen.

Van de huurders met een huur tot € 500, die overwegen om te kopen, is 42% bereid een bedrag tot € 200.000 te betalen en 36% is bereid om tussen de € 200.000 en € 250.000 te betalen. De huurders met een huur boven € 500 zijn bereid meer te betalen voor een eventuele koopwoning. Van hen wil 30% maximaal € 200.000 betalen, 35% wil tussen de € 200.000 en € 250.000 betalen en 35% is zelfs bereid om meer dan € 250.000 te betalen (in 2006 was dat nog maar 14%).

Huurders meer aan Zaanstad gebonden dan kopers

Van alle verhuiscandidate zoekt 55% een woning in Zaanstad, in 2005 was dit 47% en in 2003 en 2001 was dit respectievelijk 45% en 55%. Een verhuizing naar Amsterdam wordt overwogen door 8% van de verhuiscandidate. De leeftijdsgroep 18 tot 29 jaar is daarbij oververtegenwoordigd (veel studenten die op kamers gaan). Bijna een kwart (26%) van de verhuiscandidate weet nog niet waar ze wil gaan wonen. Zie Figuur 16.

Figuur 16

De mensen die een woning willen gaan huren willen dat voornamelijk in Zaanstad zelf (67%). De potentiële kopers richten zich op Zaanstad (48%) en Noord-Holland Noord (13%). Onder de potentiële huurders en kopers is echter ook een grote groep die nog niet weet waar ze wil gaan wonen, respectievelijk 16% en 25%.

7.5 Jongeren, ouderen en bejaarden

Aan een drietal groepen op de woningmarkt wordt in deze paragraaf speciaal aandacht geschonken. In de volgende alinea's wordt een kort beeld geschetst van deze groepen en hun wensen met betrekking tot de woningmarkt.

7.5.1 Jongeren¹⁰

Zelfstandig wonende jongeren huren

De groep jongeren (18-24 jaar) bevat 9% van alle respondenten. Twee derde (67%) van hen woont nog bij de ouders en 33% woont zelfstandig. Van de zelfstandig wonende jongeren heeft 44% een eengezinswoning en 41% een flatwoning. 42% kan beschikken over 4 of meer kamers. 40% van de jongeren, die zelfstandig wonen, heeft een koopwoning en waardeert die woning met een

¹⁰ In deze paragraaf is gewogen voor leeftijd en geslacht omdat anders de groep jongeren te klein zou worden. Ondanks deze weging zijn sommige groepen in de analyse nog steeds erg klein. De marges worden hierdoor wat ruimer. Mede hierdoor worden er geen vergelijkingen gemaakt met eerdere jaren.

gemiddeld rapportcijfer van 8,3 (Zaanstad als totaal 7,7). 60% huurt een woning. Van de jonge huurders bewoont 43% een goedkope huurwoning (tot €350) en 37% een bereikbare huurwoning (€ 350 tot €500). De jongeren die een woning huren waarderen die woning gemiddeld met een 6,9. Dit is een stuk lager dan de jongeren die een koopwoning bewonen.

Huren meer populair dan kopen

Van alle jongeren zou 76% willen verhuizen. Van hen zoekt 46% een eengezinswoning. 64% zoekt een kleine woning (max. 3 kamers) en 22% zoekt een woning met 4 kamers. Iets minder dan de helft van de verhuiscandidate jongeren wil huren (41%), 38% wil gaan kopen en 21% weet het nog niet. Van de jongeren die willen gaan huren wil ongeveer de helft (49%) maximaal € 349 per maand betalen. Ruim één derde (35%) van de jongeren die wil kopen is bereid daarvoor een bedrag tot € 175.000 te betalen en 23% wil daar nog maximaal € 25.000 extra voor uitgeven. De helft (49%) van de jongeren wil in Zaanstad gaan wonen. Daarnaast overweegt 24% naar Amsterdam te verhuizen, 16% weet nog niet waar ze willen gaan wonen.

7.5.2 Ouderen

De leeftijdsgroep van 55-74 jaar is een belangrijke categorie op de woningmarkt. Een deel van deze mensen is betrekkelijk koopkrachtig. Zeker bij het jongste deel van deze groep gaat het vaak om huishoudens waarvan de kinderen de deur uit zijn gegaan, wat aanleiding zou kunnen zijn om te verhuizen.

Ouderen behoorlijk tevreden over woningen

Van de ouderen woont 68% in een eengezinswoning en 29% woont in een flatwoning. 31% heeft een kleine woning (drie of minder kamers) en 55% huurt de woning. Het gemiddelde rapportcijfer dat de ouderen geven voor hun woning is een 7,8 (Zaanstad als totaal 7,7). Dit is gelijk aan het cijfer van 2005 en 2006 en een stuk hoger dan in 2001 (7,3). Ouderen zijn gemiddeld dus behoorlijk tevreden over hun woning.

Voor 89% van de ouderen is hun woning van buiten bereikbaar zonder daarvoor trappen te hoeven lopen. In Zaanstad in totaal is dat 84%. En voor 34% van hen liggen de keuken, woonkamer, badkamer en slaapkamer op dezelfde verdieping. In Zaanstad als geheel is dat 36%. Ouderen wonen dus wat vaker dan gemiddeld in een bereikbare woning maar hebben de voorzieningen benedengemiddeld op dezelfde verdieping. 27% van de ouderen heeft een zogenaamde nultredenwoning. Van alle respondenten heeft 24% zo een nultredenwoning. Van de ouderen huurt 21% een goedkope huurwoning en 60% een bereikbare huurwoning. Bijna de helft van de huiseigenaren (48%) schat dat de waarde van de huidige woning tussen de € 200.000 en de € 300.000 ligt.

Ouderen meer geneigd te huren

De verhuiscandidate onder de ouderen is niet zo groot, 4% wil zeker verhuizen en 29% wil misschien verhuizen. Van de verhuiscandidate ouderen zoekt 33% een woning speciaal bestemd voor ouderen, in 2005 was dat 27% en in 2006 35%. 35% zou naar een flatwoning willen verhuizen en 18% naar een eengezinswoning. Het merendeel van de verhuiscandidate ouderen zoekt een woning met 3 of 4 kamers. Ruim de helft (61%) van de verhuiscandidate ouderen wil de volgende woning huren. 51% geeft aan graag in Zaanstad te blijven wonen en 21% zou uit Zaanstad willen vertrekken. 28% weet nog niet waar ze wil gaan wonen.

7.5.3 75-plussers

De 75-plussers¹¹ vormen 6% van het totale aantal respondenten. Vanwege de zorgbehoefte is het interessant om te weten hoe deze groep in de woningmarkt zit.

75-plussers willen in Zaanstad een seniorenwoning huren met drie kamers

Iets minder dan de helft van de 75-plussers (45%) woont in een eengezinswoning en 40% woont in een flatwoning. Bijna de helft (46%) woont in een kleine woning (max. 3 kamers) en ruim één derde

¹¹ De groep 75-plussers is niet erg groot. De marges op de resultaten worden hierdoor wat ruimer. Mede hierdoor worden er geen vergelijkingen gemaakt met eerdere jaren.

(38%) heeft 4 kamers. 80% van de 75-plussers huurt een woning. Net als bij de ouderen is 92% van de woningen van de 75-plussers bereikbaar zonder trappen te hoeven lopen. En voor 58% van hen liggen de keuken, woonkamer, badkamer, toilet en slaapkamer op dezelfde verdieping. 51% van de 75-plussers heeft een zogenaamde nultredenwoning (24% totaal respondenten).

75-plussers beoordelen hun woning, net als in 2006, gemiddeld met een 7,7. Dit is iets lager dan in 2003 en 2005, toen beoordeelde zij hun woning nog met een 7,9. Het merendeel van de 75-plussers (80%) huurt een woning. Van hen huurt 14% een goedkope huurwoning, 64% een bereikbare huurwoning en 22% huurt een dure huurwoning. Iets meer dan een kwart van de 75-plussers zou nog willen verhuizen, waarvan 96% misschien wil verhuizen en 4% zeker wil verhuizen. Het liefst zouden de 75-plussers een woning speciaal voor ouderen willen huren in Zaanstad met 3 kamers.

7.6 Conclusie Wonen

Een kwart van de respondenten woont in een nultredenwoning. Deze woningen zijn bereikbaar zonder trappen te lopen en de voorziening zijn op dezelfde verdieping. Het rapportcijfer voor de eigen woning is in het begin van deze eeuw gestegen en is inmiddels alweer een aantal jaren stabiel rond een 7,7. Opvallend in deze Zaanpeiling is de minder goede beoordeling voor de woningen in Kogerveldwijk.

Een deel van de ondervraagden wil graag verhuizen naar een andere woning. Net als in 2006 is de verhuiscapaciteit in Kogerveldwijk het hoogst. In Westzaan is de verhuiscapaciteit het laagst. Net als in eerdere jaren willen flatbewoners graag doorstromen naar een eengezinswoning. En mensen uit een eengezinswoning willen weer doorstromen naar een grotere woning. Hoewel het merendeel van de starters vooral op zoek is naar een kleine woning, zijn er ook steeds meer starters die graag een eengezinswoning zouden willen kopen. De vraag naar seniorenwoning heeft zich inmiddels redelijk gestabiliseerd. Ruim de helft van de verhuiscapaciteit wil in Zaanstad blijven wonen.

8 Algemene gegevens

De algemene vragen over de achtergrond van de respondenten zijn vooral bedoeld als achtergrondvariabelen voor de andere hoofdstukken. Ze leveren echter ook aanvullende informatie over de bevolking van Zaanstad, zoals een indicatie van het opleidingsniveau en het inkomen. Let wel, het zijn indicaties want vooral deze achtergrondvariabelen kunnen gekleurd zijn doordat bepaalde mensen meer geneigd zijn de vragenlijst in te vullen dan anderen.

Jongeren steeds hoger opgeleid

Kijken we naar het opleidingsniveau van de potentiële beroepsbevolking¹² (onder de respondenten 18-64 jaar) dan zien we dat het opleidingsniveau wat hoger is dan wanneer we naar alle respondenten kijken, zie Tabel 28. Dit klopt ook wel want het is tegenwoordig veel gebruikelijker dat jonge mensen langer doorleren dan vroeger. Mede hierdoor zijn jongeren van nu hoger opgeleid. Van de 18-29 jarige heeft 27% een HBO/WO-opleiding en bij de 30-39 jarige is dat 31%. Voor alle respondenten ligt dat op 25%.

Opleidingsniveau Zaanse bevolking en Zaanse potentiële beroepsbevolking op basis van de Zaanpeiling		
opleidingsniveau	bevolking	potentiële beroepsbevolking (18-64 jaar)
basisonderwijs	5%	4%
mavo/vbo	36%	33%
havo/mbo	32%	35%
hbo/universiteit	25%	27%
geen opleiding	2%	2%

Tabel 28

Mannen hebben wat vaker een hogere opleiding gevolgd dan vrouwen. En vrouwen hebben juist weer net iets vaker een mavo-vbo diploma dan mannen. Allochtonen volgen iets minder vaak dan autochtonen een hogere opleiding, respectievelijk 20% en 26%. Ook hebben allochtonen vaker dan autochtonen geen opleiding gevolgd. Wel volgen allochtonen vaker dan autochtonen een opleiding op havo/mbo niveau (respectievelijk 36% en 32%).

Dagelijkse bezigheden

De vraag naar de dagelijkse activiteiten levert globale informatie op over zowel de inkomstenbron als de belangrijkste tijdsbesteding, zie Tabel 29. Dit betekent wel dat sommige respondenten de keuze hebben om ofwel hun inkomstenbron te noemen (bijv. een WAO-uitkering) ofwel de tijdsbesteding (bijv. werkzaam in eigen huishouding).

Dagelijkse activiteiten naar geslacht							
activiteiten	man	vrouw	totaal 2007	totaal 2006	totaal 2005	totaal 2003	totaal 2002
ik heb betaald werk in loondienst	61%	51%	56%	55%	56%	56%	54%
werkzaam als zelfstandige	8%	4%	6%	6%	6%	6%	5%
huisvrouw of huisman	1%	19%	10%	9%	10%	10%	10%
scholier/student/stagiair	4%	5%	4%	5%	4%	3%	5%
met de vut / gepensioneerd / ontvang AOW	19%	13%	17%	16%	16%	15%	16%
ik heb een arbeidsongeschiktheidsuitkering	4%	5%	4%	4%	5%	5%	5%
ik heb een werkloosheidsuitkering	1%	1%	1%	2%	2%	1%	1%
ik heb een bijstandsuitkering	1%	1%	1%	2%	2%	1%	2%
ik heb een nabestaanden uitkering	0%	1%	1%	0%	1%	1%	2%

Tabel 29

Uit de bovenstaande tabel kan opgemaakt worden dat er meer werkzame mannen zijn dan vrouwen. Ook blijkt dat mannen vaker werkzaam zijn als zelfstandige en dat bijna één vijfde van de vrouwen in de eigen huishouding werkzaam is. Van de respondenten is 39% fulltime werkzaam, 22% werkt parttime, 6% werkt minder dan 12 uur per week en 33% is niet (langer) werkzaam.

¹² De potentiële beroepsbevolking omvat normaal gesproken alle personen in de leeftijd 15 t/m 64 jaar. Omdat de Zaanpeiling wordt afgenomen bij respondenten vanaf 18 jaar mist er een stukje van die potentiële beroepsbevolking.

De inkomenssituatie

Aan de Zaanpeiling kan ook indicatieve informatie worden ontleend over de inkomens van de Zaanse huishoudens, zie Tabel 30.

Het netto maandinkomen per huishoudenscategorie					
	< € 950	€ 950 - € 1300	€ 1300 - € 1900	€ 1900 - € 3150	> € 3150
alleenstaand	19%	27%	36%	16%	2%
eenoudergezin	25%	36%	22%	16%	2%
stel zonder kinderen	1%	8%	23%	45%	23%
stel met kinderen	1%	6%	15%	52%	26%
totaal	8%	12%	22%	39%	18%

Tabel 30¹³

De inkomensgrenzen voor de Zaanpeiling 2007 zijn ingesteld op de inkomensgrenzen zoals die landelijk gelden. Het inkomen tot € 950 is het sociaal minimum voor alleenstaanden. Het inkomen € 950 - € 1300 is het sociaal minimum voor samenwonenden. Een modaal inkomen is een inkomen tussen € 1300- € 1900 en € 1900- € 3150 is twee keer modaal. De inkomensgroep > € 3150 is ingesteld zodat ook de inkomens boven twee keer modaal hun inkomen kunnen invullen.

Van de alleenstaande heeft 19% een inkomen op het sociaal minimum. Van de éénoudergezinnen leeft 25% op het sociaal minimum voor een alleenstaanden. Het merendeel van de gezinnen met kinderen leeft van een modaal inkomen of zelfs twee keer modaal. Ook samenwonenden zitten over het algemeen op een modaal inkomen of daarboven.

Wie hebben de Zaanpeiling ingevuld?¹⁴

Er zijn meer vrouwen (59%) dan mannen (41%) die de Zaanpeiling ingevuld hebben. Bijna twee derde van de respondenten is van middelbare leeftijd (35 – 64 jaar). Het overgrote deel van de respondenten heeft een Nederlandse achtergrond (94 %). Deze verdeling is anders wanneer we het aanvullende face-to-face onderzoek onder allochtonen ook meenemen. Dan heeft namelijk 83% van de respondenten een Nederlandse achtergrond. In werkelijkheid is dat ongeveer 75%. Inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond vullen dus minder vaak de Zaanpeiling in als ze die thuisgestuurd krijgen. Maar als je deze doelgroep persoonlijk benaderd dan kun je de respons wel verhogen. Van de respondenten is 43% gehuwd of samenwonend zonder kinderen, 32% is gehuwd of samenwonend met kinderen, 14% is alleenstaand, 4% is alleenstaand met kinderen en 4% woont in bij de ouders. Van de respondenten is 55% werkzaam, 22% is gepensioneerd, 12% is huisvrouw/man, 3% is student en 8% ontvangt een uitkering. 20% van de respondenten heeft een netto inkomen tot € 1300 in de maand, en 80% heeft dus een modaalinkomen of zelfs nog hoger.

¹³ De inkomenscategorieën zijn voor de Zaanpeiling 2007 aangepast. Hierdoor is een vergelijking met eerdere jaren niet meer mogelijk.

¹⁴ In deze alinea is niet gewogen. Er wordt hier puur gekeken naar de achtergrond van de respondent om een beeld te geven van wie de Zaanpeilingvragenlijst invult.